

Lördag

Nya Åland 24 NOVEMBER 2007 NR 264 PRIS 1,20 €

Johan är en baddare på vinterfiske

FISKE. När vattnet blir kallare stiger öringen upp på grunt vatten för att jaga. Nyans fiskeexpert **Johan Boman** berättar också om andra fiskar som med fördel fiskas på vintern. SIDAN 20

Justitiekanslern kritiserar LR-beslut om Rockoffpengar

NYHETER. Ålands förra landskapsregering gjorde fel då man betalade ett skadestånd på 40.000 euro till Rockoff utan att först få beloppet godkänt i lagtinget.

Det konstaterar Justitiekanslerämbetet i Helsingfors som kritiserar landskapsregeringen för att de inte tog upp beloppet i en till-

läggsbudget. JK har agerat med anledning av ett besvär från före detta lagtingsledamoten **Ronald Boman** och Ålands framstegsgrupp.

Dennis Jansson yrkade i Rockoffs namn på skadestånd år 2004 efter att Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att ett tidigare politiskt beslut om förkortade serveringstider inte var

lagenligt. Yrkandet ledde till förlikningar och till att beloppet på 40.000 betalades ut.

Boman ansåg att tillvägagångssättet stred mot finansförvaltningslagstiftningen och besvarade sig, i går kom beskedet från JK att besväret var befogat.

SIDAN 11

Dags för Nyans julkalender!

TÄVLING. Ifjol var det premiär för Nya Ålands julkalender och nu är det dags igen. Varje dag som tidningen kommer ut skall man svara på en fråga och pussla ihop en tavla av en åländsk konstnär. I år är det fotografen och konstnären **Andreas Diebert** som gjort tavlan. Vinnaren får tavlan i original.

Gnugga geniknölarna och ta fram limtuben - nu kör vi! SIDORNA 12, 13 OCH 26

Kabelvinda bakom allvarlig husbrand

I ljusan låga. Brandkåren var snabbt på plats och efter fyra timmar hade man branden under kontroll. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

NYHETER. Ett elfel i en kabelvinda gjorde att ett äldre hus i Hindersböle i går morse började brinna. Ingen kom dessbättre till skada eftersom huset höll på att renoveras och var tomt när branden utbröt någon gång under natten.

Huset däremot är allvarligt brandskadat och någon inflytt till jul blir det tyvärr inte för den drabbade familjen. Polisen hyser inga misstan-
kar om brott. SIDAN 11

Luddiga regler för gåvor från vårdtagare

NYHETER. Vilka regler har pensionärs- och vårdhem på Åland för gåvor som de boende vill ge till vårdarna? På majoriteten av hemmen finns endast muntliga regler, visar Nyan rundringning. SIDORNA 2-3

Privata lotsar också på Åland?

NYHETER. Lotsverket har två lotsar på Åland. De har 60 timmar lotsningar per år. Varför inte lägga om det så att ålänningarna sköter det själva lokalt och privat.

Det tycker **Joakim Håkan**, vd för det privata lotsningsbolaget Baltic Pilot, som startade i augusti och som utkämpar en strid med Sjöfartsverket om lotsningarna. Sjöfartsverket vill inte ha konkurrens av privata. Ifrågasätter bland annat säkerheten, men det finns heller ingen lag som förbjuder. SIDAN 12

Armbrötning uteblev. Så här skulle centern och liberalerna ha avgjort tvistfrågorna i regeringsprogrammet, med en symbolisk armbrötning mellan Roger Nordlund och Viveka Eriksson. Men det behövdes aldrig. Foto: ERKKI SANTAMALA

Det behövdes ingen armbrötning

POLITIK. De riktigt svåra frågorna som inte parti-grupperna kom överens om skulle partiordförandena ta en symbolisk armbrötning om var det bestämt. Men det kom aldrig någon sådan fråga.

Om det beror på att de två största partierna i lagtinget, liberalerna och centern, är helt

överens, eller på att flera stora frågor skall utredas, får framtiden utvisa.

Det var i alla fall en påtagligt nöjd lan-trädräskandidat som presenterade regeringsprogrammet för lagtinget i går.

Inriktningen är hållbar utveckling och jäm-ställdhet, en nyhet är att det hålls rådslag som

beredning i stora framtidsfrågor mellan berörda ministrar och tjänstemän och med lanträdet som ledare. Konkreta nyheter är miljöbilspremie och tvillingstöd.

Den nya regeringens sammansättning följde helt förhandstipsen, med ett undantag.

SIDORNA 4 OCH 5

kultur 10

Sjutton konstnärer visar julkort i en utställning på galleri Fäktargubben.

vin&mat 14

Dagens vita vin smakar lika bra utan böljande vinodlingar och brutala medeltidsborgar som kuliss, tycker **Ella Grüssner Cromwell-Morgan**.

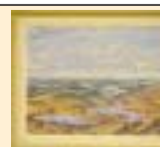
sport 19

"Det ska vara skonsamma men effektiva rörelser." **KIM JANSON OM TRÄNING FÖR SENIORER**

nöje 23

Fred Forsell avslöjar varför han gråter så mycket.

Erik Juselius
Eckerö
havsbild

Thure Malmberg
Kvarn

www.mariehamnskonsthandel.com

Westman Edvard
(1865-1917)
"Saltholmen"

Från chokladask till miljonarv

Vad gäller när klienter vill ge gåvor till sina vårdare?

Vilka regler har pensionärs- och vårdhem på Åland för gåvor som de boende vill ge till vårdarna? Väldigt olika, visar Nyans rundringning.

Margareta, 78, bor på ålder-

domshem. Hon tycker särskilt mycket om sin vårdare Kerstin och sticker varje dag till henne lite choklad.

När Margareta avlider uppdragas att hon testamenterat sin miljonförmögenhet till Kerstin. Här uppstår ett

moraliskt dilemma. Kan en vårdare ta emot pengar av en patient? Vilka risker uppstår då i form utav beroendeförhållanden, påtryckningar eller vilseledning?

För en vecka sedan visade Spotlight på FST5 ett program

om hur reglerna ser ut på finlandssvenska pensionärs- och vårdhem. Man utgick från ett fall där en anställd på Folkhälsan i Helsingfors ärvde en lägenhet av en vårdtagare. Folkhälsan hade inte ingripit. Endast en av 20 tillfrågade

föreståndare i riket ansåg att det är självklart med skrivna regler.

Av de ansvariga som Nyan har talat med är det två som har skriftliga regler; stadens äldreomsorgschef **Benita Muukkonen** och **Gunilla Alén**

på Sveagården i Lemland. På Gullåsen förekommer däremot varken skriftlig eller muntlig dokumentation.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Får man som vårdare ta emot gåvor från sina vårdtagare? Nyan gjorde en rundringning till flera åländska vårdhem och frågade: Har ni regler för anställda som blir erbjudna gåvor eller arv?

Hemtjänsten, Mariehamns stad

Benita Muukkonen, äldreomsorgschef

– Vi har regler för det i hemtjänstens handbok.

Varför har ni de här reglerna?

– Riskerna är annars dubbelbindningar. Att vårdaren också får ett beroendeförhållande till klienten.

– Man ska inte bli personligt närstående med en person man står i vårdförhållande till.

Finns det något som vårdtagarna får ge till personalen?

– Till julen kan man komma med en blomma eller en tårta och det tycker vi att är okej. Men det ska vara ett mycket lågt värde.

Ponera att en av dina anställda ärver en klient. Vad händer?

– Jag skulle säga absolut nej. En sådan person skulle inte få jobba kvar.

Hemtjänsten i Mariehamns stad har följande skrivet i sin information för nyanställda och vikarier:

”Etiskt förhållningssätt: Som anställd bör man tänka på att inte ta emot gåvor av dem som man står i vårdförhållande med, ej heller inblanda sig i klienters privata förhållanden, tex fullmakter, bouppteckningar eller övriga ekonomiska dokument. Som anställd skall man inte heller idka privat försäljningsverksamhet, tex köpa och sälja till klienter”

Mariehamns stad. Hemtjänstledarna Tuulikki Ehres, Maria Knip och Agneta Finckenberg-Eriksson har tagit fram en handbok för nyanställda. I den finns de skriftliga reglerna som förbjuder anställda att ta emot gåvor från vårdtagarna. Foto: ERKKI SANTAMALA

Gullåsen, Mariehamn

Ann-Christin Mannström, klinikchef

– Vi har inga skriftliga principer.

Informeras personalen muntligen då, till exempel när de börjar hos er?

– Nej, det är ingen speciell information när man börjar. Men det ingår nog i deras utbildning.

Är all er personal utbildad?

– De flesta i vårdpersonalen är nog det.

Vad skulle hända om en vårdare ärvde en klient?

– Det skulle bli ett ärende som bollas uppåt i organisationen. Åtminstone till förvaltningschefen.

Ser du några risker med scenariot?

– Det är etiken som är det enda argumentet och den kan vara

Gullåsen, Mariehamn.

Foto: STEFAN ÖHBERG

olika från person till person.

Ann-Christin Mannström lutar på sin personal.

– De vet var gränserna går.

Var går gränsen då? Är en blomma okej?

– Ja, det går bra.

Det är inte omöjligt att Gullåsen i framtiden får skriftliga regler om vad som gäller.

– Det kanske tål att diskuteras. Det här är något vi kan ta upp i översköterskegruppen.

Trobergshemmet, Mariehamn

Agneta Brunila, föreståndare Trobergshemmet ärvde en lägenhet av en vårdtagare 1995. Lägenheten såldes och pengarna placerades i en fond som används till pensionärernas trivsel. Trobergshemmet har också fått andra donationer genom åren.

– Pengarna går till pensionärerna och inte till personalen.

– Jag tror att det skulle vara hemskt konstigt som vårdpersonal att ta emot något sådant.

Det finns inga skriftliga regler.

– Jag vet inte var vi skulle skriva dem. I stans regler? I våra interna regler?

Det händer att personalen blir erbjudna gåvor. Enligt Brunila är det klaggjort att de

Trobergshemmet, Mariehamn.

Foto: ERKKI SANTAMALA

inte får ta emot dessa.

– Står man i ett vårdförhållande till någon får man inte

ta emot gåvor. Jag informerar muntligen om det vid introduktionen.

Annagården, Kumlinge.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Annagården, Kumlinge**Alisa Jokipalo, föreståndare**

– Det är sånt jag tar muntligen med de anställda.

Annagårdens anställda får ta emot mindre gåvor, som

choklad eller blommor men inte pengar.

– Det är alltid ett övervägande. Många gånger om man säger nej kan man ju såra.

Jokipalo säger att hon inte

vet hur man skulle handskas med ett eventuellt arv.

– I min värld är det omöjligt att man skulle ta emot det. Det får man ta ställning till då.

De gamlas hem, Jomala**Christina Kronhed, föreståndare**

– Vi informerar personalen om att de inte får ta emot gåvor eller pengar. Det är muntliga regler som gäller.

Arv då?

– Det skulle inte vara etiskt riktigt. Men jag har aldrig hört att det skulle ha inträffat här.

Hur är det med mindre gåvor?

– Man får ta emot en karamell om det bjuds. Om en anhörig absolut vill ge en mindre summa sätter vi den i personalens kaffekassa eller i avdelningarnas trivselkassa så att den kommer alla till godo.

Vilka summor talar vi då om?

– Högst tio euro.

Solgården, Eckerö,**Katja Rajavuori, servicehusföreståndare.**

– Jag tror att vi har det skriftligt, men jag är inte säker. Muntliga regler har vi. Det är okej att ta emot en blomma, men inte pengar eller smycken.

På Solgården bor några dementa personer.

– Från dem tar vi inte emot någonting. De glömmer att de ger. Vi kan ta emot för att de blir ledsna annars men vi sätter alltid tillbaka sakerna och informerar de anhöriga.

Har du själv blivit erbjuden något?

– För några år sedan ville en person ge mig ett Bismarck-armband. Jag fick ta hjälp av en anhörig att tacka nej.

Var det ett svårt val?

– Nej, det var självklart.

Sveagården, Lemland**Gunilla Alén, servicehusföreståndare**

– Det står i vårt personalpolitiska program att vi inte ska ta emot gåvor från våra klienter. Men det är klart att slänger de in en chokladask till hela personalen är det en annan sak.

Har någon i personalen någon gång blivit erbjuden större summor, till exempel ett arv?

– Nej, inte vad jag känner till.

Sveagården, Lemland.

Foto: ERKKI SANTAMALA

De gamlas hem, Jomala.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Hur undviker ni risken att någon ska ta emot pengar?

– Vi jobbar i grupper vilket gör att man undviker att nå-

gon hamnar i beroendeförhållande till någon annan. Men jag har aldrig haft anledning att misstänka någon i personalen.

Solgården, Eckerö.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Julkalppstips

från Ålandsresors tomte...

Ge ett resepresentkort!

Ge bort en upplevelse i julklapp – boka en resa till solen!

Vi erbjuder nu 25 € rabatt per bokning på charterresor med Fritidsresor, Ving och Apollo!

Erbjudandet gäller endast nya bokningar och är i kraft till årets slut.

ECKERÖ LINJEN**Åk så ofta du vill!**

Med Eckerö Linjens årskort blir det enkelt för ungdomarna att komma hem från Sverige. Pris 67 €.

Fri bil på 8.30-turen!*

Just nu kan du ta med bilen gratis på vår morgontur kl. 8.30 fredag–måndag. Välkommen ombord!

Tidtabell t.o.m. 24/4Från Eckerö alla dagar 13.30 och 18.30, fre–mån även 8.30.
Från Grisslehamn alla dagar 10.00 och 15.00, tors–sön även 20.00.

*gäller fordonsklass 1

WILLIAMS

I Williams paket ingår alltid buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

Romme Alpin

Romme Alpin bjuder på skidåkning för hela familjen – som i fjällen, men på nära håll!

18–20/2, 3 dgr och 7–9/3, 2,5 dgr. Pris: vuxen 220 €, barn u. 15 år 120 €, barn u. 6 år 90 €. Familjepris: 2 vuxna + 2 barn u. 15 år 600 € inkl. del i dubbelrum på hotell med frukost samt inträde 1 kväll till äventyrsbadet i Maserhallen. (Resan 18/2 inkl. sjöfrukost, resan 7/3 inkl. frukost-biljett att användas vid annat tillfälle).

Julkonsert i Norrköping

Wish Upon a Star med Orsa Spelmän, Elisabeth Andreasson och Triple & Touch bjuder in er till julkonsert Louis De Geerhallen.

Avresa 1/12, 2 dgr. Pris: 209 €/person (enkelrumstillägg 26 €) inkl. entré till julkonserten, del i dubbelrum på hotell inkl. frukost samt reseledarens tjänster. Tillägg för trerätters middag 24 €.

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Ålandsresor
RESEBYRÅ

Liberalerna och centern i fortsatt lyckligt äktenskap

De stora frågorna utreds

Den nya landskapsregeringen är mycket för utredningar och rådslag.

Det är kanske därför som lantråds kandidaten Viveka Eriksson och avgående lantrådet Roger Nordlund ger intryck av att det gått så smärtfritt att komma överens.

Varken liberalerna eller centern vill kännas vid någon större fråga som de fått kompromissa bort.

Till de stora saker som nu skall utredas hör bland annat näringsrätts- och jordförvävsfrågorna, samt hembygdsrätten, konsekvenserna av en åländsk skattebehörighet, EU-medlemskapet skall utvärderas, en översyn av valsystemet i lagtings- och kommunalvalen skall genomföras, samarbetsformer och behörighetsöverföringar mellan kommunerna och landskapet utreds, Föglötunneln utreds klart, ett övertagande av avfallsfrågorna från Mise utreds, tandvårdssystemet utreds,

de funktionshinderade levnadsvillkor utreds, med mera.

Trött men nöjd

– Vi har mycket att göra, säger en trött, men nöjd Viveka Eriksson vid presskonferensen efter att regeringsprogrammet överlämnats och presenterats för lagtinget i går.

Det har gjorts en omfattande remissrunda bland sakkunniga och organisationer för att täcka in de mest angelägna frågorna i programmet, och för första gången har nu också tjänstemännen fått vara med och säga sitt.

Gått lätt

Roger Nordlund har varit med flera gånger tidigare att bilda regering.

– Att det gått så lätt nu beror också på att det är bara två partier som varit med i diskussionerna. Dessutom har vi en gemensam grundsyn i bland annat frågan att hela Åland skall leva.

Han ger också en eloge till Viveka Eriksson som suttit och

Framtiden lagd. Lantråds kandidaten Viveka Eriksson (lib) och avgående lantrådet Roger Nordlund (c) har nu med hjälp av sina respektive lagtingsgrupper lagt grunden till de fyra kommande årens regeringssamarbete. Foto: ERKKI SANTAMALA

skrivit ihop regeringsprogrammet den senaste veckan.

Skatteutredningar

En fråga som skilt partierna åt tidigare är ett överförande av beskattningsrätten, där liberalerna varit försiktigare.

Nu skall den frågan först i enlighet med den parlamentariska kommitténs förslag utredas ytterligare, sedan hoppas den nya regeringen på att riket går med på att tillsätta en så kallad blandad kommitté för att utarbeta konkreta förslag.

De förslagen skall sedan enligt regeringsprogrammet underställas de åländska väljarna.

– Det behöver inte vara en folkomröstning, den kan också

bi en fråga för ett mellanliggande val, säger Viveka Eriksson.

En lobbyist

En sak som nu skall göras är att stärka den åländska närvaron i Helsingfors med en person.

– Vi behöver vara mer närvarande och utöva påtryckningar. Mycket avgörs redan i beredningarna och vid ministerierna, säger Viveka Eriksson.

– Det känns som det ibland skulle behövs vara två lantråd, ett också i Helsingfors och Bryssel, säger Roger Nordlund.

Ingen golf med

En fråga som inte alls finns med i programmet är den planerade golfbanan i Godby/Åmnäs.

– Det är en fråga som redan finns i lagtinget och som löper på. Vi skall se vad finansutskottet kommer fram till, säger Viveka Eriksson.

När det gäller andra golfsatsningar är det det av EU tillåtna 23-procentiga stödet som gäller.

På måndag kommer regeringsprogrammet upp till debatt i lagtinget, och då kan man tänka sig att oppositionspartierna har en del att säga.

– Vi skall lyssna på dem också och se om det är något vi kan ta till oss, säger Viveka Eriksson.

ULF WEMAN
ulif.weman@nyan.ax
tfn 528 442

Så här skall Åland styras i fyra år

En hållbar utveckling är ledordet i den nya landskapsregeringens program för den kommande mandatperioden.

Här följer ett utdrag av regeringsprogrammet som i sin helhet finns på www.lagtinget.ax, klicka på "Ärenden och dokument" och sök "regeringsprogram".

Övergripande mål

"Vår vision för utvecklingen är ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle som kan möta den demografiska utmaningen och klimathotet som kräver åtgärder på många politikområden. Vårt mål är att skapa goda förutsättningar för hälsa och social trygghet för alla."

Landskapsregeringen

"Medborgarperspektivet skall vara riktgivande på ett sådant sätt att berörda personer eller organisationer så långt det är möjligt skall bli hörda eller vara delaktiga i större förändringsprocesser."

"Personalfrågor och ledarskapet inom organisationen ägnas särskild uppmärksamhet. Informationsstrategierna utvecklas för att stärka kommunikationen och dialogen med allmänhet och massmedia."

"Vissa övergripande eller fokuserade områden undergår förberedande förhandling i särskilda "framtidsråd" som i regel leds av lantrådet."

Självstyrelse

"Under perioden inleds en översyn av självstyrelselagen."

"Förslag till en åländsk konstitution utarbetas."

"En parlamentariskt tillsatt ar-

betsgrupp ges uppdraget att se över tillämpningen av näringsrätts- och jordförvävsbestämmelserna samt hembygdsrätten särskilt när det gäller kravet på finskt medborgarskap för att erhålla hembygdsrätt."

"Svenska språkets ställning stärks och de åtgärdsförslag, bland annat tillsättandet av ett språkråd, som framgår av landskapets språkpolitiska program verkställs."

Externpolitik

"Under perioden kommer särskild vikt att läggas vid att vidareutveckla kontakterna med rikets myndigheter. Förutom arbetet för att stärka resurserna inom statsrådet när det gäller arbetet med åländska frågor, avdelas extra resurser under en period till projektet "Åland i Helsingfors"."

Beskattningsbehörighet

"En utredning, i enlighet med den parlamentariska skattegruppens betänkande, om konsekvenserna av en åländsk skattebehörighet genomförs. Det material om beskattningsbehörigheten som framtagits genom olika utredningar sammanfattas i lättillgänglig form."

"Konkreta förslag utarbetas i samverkan med statsmakten, till exempel genom en så kallad blandad kommitté. Överföringar av beskattningsbehörigheter underställs väljarnas avgörande."

EU

"Arbetet med att stärka åländska inflytandet i EU processen fortgår. I det ingår arbetet för representation i EU-parlamentet, landskapets möjligheter till deltagande i ministerrådsmöten och talerätten vid EG-

domstolen. Särskild vikt läggs vid landskapets roll i beredningsprocessens tidiga stadier och möjligheter att ta initiativ i frågor som är viktiga för Åland."

"EU-medlemskapet utvärderas avseende både politiska och ekonomiska konsekvenser."

Hållbar utveckling

"Hållbar utveckling handlar om tre viktiga och sammanhängande delar, de ekologiska, ekonomiska och sociala. Landskapsregeringen arbetar under perioden med att stegvis införa ett hållbarhetstänkande i beslutsfattandet."

En flyttning av tiden för de åländska valen skall utredas.

Demokratifrågor

Val

"Landskapsregeringen kommer att genomföra en översyn av valsystemet för lagtings- och kom-

munalval under perioden. Särskilt skall tidpunkten för valen diskuteras men också former såsom valförbund och kandidatlistor. En parlamentarisk grupp tillsätts för att utarbeta underlag för en eventuell ändring."

Jämställdhet

"Arbetet inom ramen för kvinnofrid fortgår och blir en del av ordinarie verksamhet. En övergripande handlingsplan för kvinnofridsarbetet på Åland utarbetas."

"Arbetsvärderingsprojekt med ett tydligt jämställdhetsperspektiv påbörjas i förvaltningen."

Integration

"Integrationsplanen följs upp och för att klargöra de inflyttade ålänningarnas rättigheter och skyldigheter utarbetas en särskild integrationslag."

"Undervisning i svenska ges inom olika utbildningsinrättningar samt utbildning om det åländska samhället."

Regionerna

Regionalpolitik och kommunerna

"Under perioden kommer tänkbara samarbetsformer och behörighetsöverföringar mellan kommunerna och landskapet att granskas och konsekvenser att utredas. Inom smala kompetensområden eller gränsöverskridande verksamheter kan landskapet i större utsträckning än i dag vara huvudman."

Rättssäkerhet och förvaltning

"En översyn och modernisering av lagstiftningen om allmänna handlingars offentlighet genomförs."

Landskapsregeringen skall tillse att allmänna förvaltningens arbetsutrymmen är tillfredsställande."

Polishuset är överfullt, skall nya landskapsregeringen komma till skott med nytt polishus?

Polisen

"Landskapsregeringen överväger att tillsätta en polisstyrelse för att leda och utveckla verksamheten och söker lösningar för att tillfredsställa polismyndighetens behov av lämpliga lokaler som uppfyller gällande krav på säkerhet. I enlighet med tidigare beredning utvecklas en sjöpolisenshet."

Bostäder

"Landskapsregeringen stöder fortsättningsvis bostadsproduktionen." "Krav ställs och riktlinjer utarbetas för att allt byggande och boende skall vara energieffektivt och miljöanpassat."

Energi

"Målet är att Åland skall bli så självförsörjande som möjligt med förnyelsebara energiformer såsom sol- och bioenergi samt vindkraft med placering av större anlägg-

Förhandstippad landskapsregering

■ Lantrådet Viveka Eriksson (lib) tar hand om jämställdhets- och personalfrågorna vid kansliavdelningens allmänna byrå, samt lagberedningen.

Vice lantrådet Britt Lundberg (c) tar sig an utbildnings- och kulturavdelningen.

Jan-Erik Mattsson (c) får näringsavdelningen, förutom sjöfartsfrågorna.

Runar Karlsson (c) fortsätter som trafikminister i den nya regeringen, men ersätts om två år av Veronica Thörnroos (c).

Roger Eriksson (lib) tar hand om kansliavdelningen förutom de ärenden som lantrådet har.

Mats Perämaa (lib) tar hand om finansavdelningen och sjöfartsfrågorna vid näringsavdelningen.

Katrin Sjögren (lib) tar hand om social- och miljöavdelningen.

Regeringen var helt förhandstippad, enda överraskningen var att centern byter ut sin trafikminister i halvtid. Med det bytet blir också centerns representation i landskapsregeringen helt jämställd, eller så handlar det om en kompromiss inom partiet.

Den nya landskapsregeringen innebär också en del omväringar i lagtinget.

Roger Nordlund byter plats med Jan-Erik Mattsson, medan Jan Salmén, Torbjörn Eliasson och Henry Lindström stannar kvar som ersättare i centergruppen.

För liberalernas del kommer fyra nya lagtingsledamöter in, Folke Sjölund, Ulla-Britt Dahl, Margaret Lundberg och Sirpa Eriksson. (uw)

ningar på lämpliga och planerade områden.”

”För att uppmuntra enskilda människor att minska sin klimatpåverkan stöds konvertering till förnyelsebara och miljövänliga energiformer i bostäder.”

”För att trygga försörjningen av elenergi inleds arbetet med att bygga en likströmskabel till riket med planering och diskussioner med riksmyndigheterna.”

Samhällsekonomi

”Landskapsregeringen eftersträvar en mer långsiktig planering och konjunkturanpassat byggande.”

Effektivisering av finansförvaltningen

”En effektivisering av landskaps finansförvaltning genomförs där målet är ett räkenskapsverk för landskapet som i förlängningen kan samverka med och sälja tjänster till utomstående myndigheter och organisationer. Det praktiska utförandet kan utlokaliseras.”

”Det nya landskapsandelssystemet skall inom valperioden utvärderas varvid också möjligheterna att stärka kommunernas egen skattebas genom en utvidgad kompensation för kapitalinkomstskatten övervägs.”

Sjöfart

”Nettolönesystemet för last- och passagerarfartyg bör kompletteras med stöd för inrikes trafik med utländsk konkurrens, s.k. ö-cabotage, och möjligheter för passagerarfartygen att inkludera källskatt i stödssystemet.”

”Landskapsregeringen arbetar för att Finland inför möjligheter till ny- och återinvesteringsreserveringar samt ett tonnageskattesystem för att förstärka möjligheterna att konkurrera på lika villkor inom Europa.”

It

”Tillgänglighet till internetuppkoppling och trådlösa nätverk skall öka, bland annat på skärgårdsfärjor och för övrigt inom besöksnäringen.”

Skatte- och tullfrågor

”Landskapsregeringen arbetar för att den kommunalskatt in- och återflyttade pensionärer från Sverige och sjömän som arbetar på svensklagade fartyg betalar kan överföras till den åländska hemkommunen.”

”Arbetet med att minimera byråkratin med skattegränshanteringen fortgår och tillsammans med berörda kommer landskapsregeringen att söka nya möjligheter att ytterligare förenkla skattegränshanteringen.”

Landskapet underställda bolag och organisationer

”En översyn genomförs om hur den framtida avkastningen av PAF:s verksamhet kunde användas.”

”En översyn av Postens bolagsform genomförs.”

”Organisationen för Ålands Radio & TV ses över, också när det gäller uppdelningen mellan distribution och programverksamhet. Det etermediapolitiska programmet ses över och TV licensen ersätts med en medialicens.”

Utbildning

”Läromedelscentralen övertas av landskapsregeringen och utvecklas i samarbete med Navigare till ett pedagogiskt centrum där också specialpedagogik är en del.”

Grundskolan

”Grundskolans läroplan revideras. Mera fysisk aktivitet införs och vikten av språkinlärning lyfts fram. Informationsutbyte och samarbete med föräldranätverk är en viktig del. Upptäckten av problem i ett tidigt skede ger bättre möjligheter att ge ett verkningfullt stöd där behoven finns.”

”Den regionala spridningen skall behållas. Skolorna kan vara olika men för att trygga kvaliteten behövs

regelbundet återkommande centrala prov.”

Ett ökat samarbete mellan skolorna i gymnasialstadiet skall utgå från skolorna själva. Ålands lyceum drog längsta strået i Struktur 07-debatten.

Gymnasialstadieutbildningen

”En utvecklingsplan för gymnasialstadiet formuleras i samråd med skolorna. Målet är att de olika skolorna skall samutnyttja resurser och samarbeta. Samarbetet kan utvecklas t.ex. inom områdena , ekonomi, IT , och studerandehälsövård. Förhandlingar om enhetliga avtal för personalen fortgår.”

”Förändringar i gymnasieskolornas övergripande struktur/organisation skall ta hänsyn till skolornas särskilda identitet och utformas i enlighet med utvecklingsplanen och tillsammans med skolorna.”

”I takt med att miljöfrågorna blivit allt viktigare och att hantering och produktion av livsmedel blir allt mer avancerad får Ålands naturbruksskola en växande betydelse.”

Fri bildningsverksamhet

”De studerande vid folkhögskolan erbjuds möjligheter att läsa kärnämnen för att ha möjlighet att tentera upp vitsord från grundskolan.”

”Inom ramen för integrationsutbildningen erbjuds företag avgiftsbelagd utbildning i svenska för anställda med annat modersmål.”

”Landskapet har ansvar för hantverksutbildningen och folkhögskolan är huvudman för utbildningen. Delar av utbildningen förläggs till Kastelholms kungsgård efter att renoveringen är genomförd. Förutom det befintliga basåret vid folkhögskolan införs avancerad hantverksutbildning med inriktning på formgivning och design.”

”Medborgarinstitutets organisationsform och landskapets roll i verksamheten ses över. Målsättningen är att alla har samma möjligheter till utbildning oberoende av boendeort.”

Kultur

”Landskapsregeringen kommer att utvärdera fördelningen av medel till kultursektorn ur ett genus- och jämställdhetsperspektiv.”

”Det skall finnas utrymme och resurser både för amatörer och professionella aktörer inom kulturområdet.”

Landskapsregeringen garanterar kulturens plats i Alandica-huset.

Anläggningsprojekt

”Alandica Kultur & Kongress kommer att ha en stor betydelse för kulturlivet och för besöksnäringen. De förslag som förs fram av den arbetsgrupp som tillsatts för att trygga kulturaktiviteter i huset följs upp och landskapsregeringen kommer att tillse att kulturella aktiviteter har sin givna plats i Alandica.”

”Sjöfartsmuseet byggs efter att Alandica färdigstälts och i enlighet med tidigare fattade beslut.”

”Ett besökscentrum förverkligas för att lyfta fram Bomarsund med Skarpans som en historisk plats, driften sköts i privat regi.”

Kulturarv

”Det maritima kulturlandskapet lyfts fram och möjligheten att anlägga en dykpark utreds.”

”Under perioden klargörs huruvida museibyran skall utgöra ett fristående museiverk eller knyts närmare den centrala förvaltningen.”

”En ny basutställning planeras i Ålands museum och arbetet med att färdigställa utställningen påbörjas.”

”De fasta fornlämningarna skall omregistreras. Konflikter skall undvikas med tydliga beslut och genom att begränsade områden definieras som skyddsvärda.”

”Kastelholms slott öppnas på ett ansvarsfullt sätt för fler aktiviteter och Jan Karlsgårdens friluftsmuseum utvecklas till och marknadsförs mer tydligt som ett attraktivt besöksmål.”

Ungdomar

”Ungdomsrådets roll utvärderas och ett nytt ungdomsråd tillsätts.”

”Elevrådets roll kan stärkas genom utbildning riktad till elevrådsmedlemmar och skolläddning.”

”Landskapsregeringen avser upprätthålla kontakten till de åländska studerandena utanför Åland. Ungdomar som inte har studieplats eller arbete stöds och uppmuntras.”

Idrott

”I ett idrottspolitiskt program kommer landskapsregeringen tillsammans med de olika idrottsorganisationerna att formulera underlag för utvecklingen av idrotten på Åland.”

Social trygghet

Social omsorg

”De sociala trygghetssystemen ses över. Målet är att få ett heltäckande och samordnat system som tar hänsyn till de olika huvudmännens behörigheter och till att enskilda personer erhåller stöd och omsorger från olika organisationer. Enskilda personer skall inte ”falla emellan” olika system.”

”De kommunala ansvarsområdena när det gäller social spetskompetens ägnas särskild uppmärksamhet för att trygga enskilda personers krav på neutral likabehandling. Samarbete eller utvidgade samsamarbetsformer utvecklas och en gemensam organisationsform utreds.”

Hemvårdsstödet får ett tvillingtillägg.

Barn och ungdom

”Adoptivföräldrar skall ha samma sociala förmåner som biologiska föräldrar, ett tvillingtillägg till hemvårdsstödet införs. Familjer med barn med särskilda behov skall uppmärksammas.”

”En ny barnskyddslag antas för att garantera stödåtgärder och tjänster för barnen och deras familjer.”

Äldre

”Pensionärer som har låga inkomster och som lever på marginalen får extra stöd i enlighet med de åtgärdsförslag som utarbetas.”

”Samordningen av hemvård och hemsjukvård genomförs och en lag om förebyggande hembesök utarbetas.”

Funktionshinder

”För att förbättra samordning och information tillsätts en rehabiliteringsrådgivare.”

”Funktionshindrades levnadsvillkor utreds och åtgärder vidtas för att förbättra levnadssituationen.”

Hälsa- och sjukvården

”Livsstilmottagningen vid ÅHS utvecklas och ungas välmående, såväl psykiskt som fysiskt följs upp bland annat genom förstärkning inom studerandevården.”

”Landskapsregeringen undersöker möjligheterna för ÅHS att utvecklas till ”magnetsjukhus” med klara ledningsstrukturer, ökad personaldemokrati, plan för personalrekrytering, modern lönepolitik, flexibla arbetstider och god personalvård.”

”Ett utökad samarbete med privata hälso- och sjuk- samt friskvårdsföretagare uppmuntras.”

”Tandvårdssystemet utreds och utvecklas.”

Missbruk

”Arbetet mot missbruk, som gäller alla slag av droger inklusive tobak, skall integreras i hela samhället med friskvårdsarbetet som grund. Det drogpolitiska programmet utvärderas och revideras. En parlamentariskt tillsatt arbetsgrupp följer arbetet.”

”En drogsamordnare koordinerar, utvecklar och övervakar arbetet mot missbruk och huvudmannaskapet överförs från kommunerna till landskapet, ÅHS får det operativa ansvaret.”

Det blir landskapsstöd för köp av miljöbil.

Miljö

”Landskapsregeringen arbetar för ett renare Östersjön och därmed ett mer miljöanpassat jordbruk, för ett hållbart och miljöanpassat vattenbruk samt för en minskning av utsläppen från hushållen. Utsläppen av avloppsvatten från fartygs- och båttrafik måste upphöra och luftutsläppen minska.”

”Landskapsregeringen kommer att införa ett stöd för införskaffande av miljöbil och för skrotning av äldre bilar.”

”Djurens rättigheter stärks bland annat genom att landskapsregeringen medverkar till att ett privat djurskyddshem för smådjur inrättas.”

”För att hela Åland skall ingå i ett gemensamt system utreds förutsättningarna för att landskapet övertar behörigheten och ett underställt bolag sköter verksamheten. Avfallstaxan skall vara individbaserad.”

Näringslivet

”Generationsväxlingen är ett övergripande problem som kommer att få extra uppmärksamhet under perioden.”

”Regelförenkling och en utökad rådgivning skall minska byråkratin för småföretagen.”

Turism

”Landskapsregeringen stöder inom befintligt regelverk utbyggnad av golfbanor i landskapet.”

Jordbruk

”Landskapsregeringen uppmuntrar utvecklingen av den ekologiska och miljöanpassade odlingen.”

”Lantbrukets räntestödslån och investeringsstöden till lantbruket skall omfördelas för att möta ett behov av omstruktureringar.”

”För att trygga enskilda företagare som drabbas av skördeskadorna initieras ett system med en särskild skördeskadefond/självförsäkringsfond.”

Skogsbruk

”Betydelsen av att ta tillvara energivirke skall lyftas fram och grundförbättrande skogsbruksåtgärder understödas.”

Viltvård och jakt

”Jaktturismen kan utvecklas och skydds jakt kommer att vid behov tillåtas på fler arter.”

”Arbetet med att återinföra sjöfågeljakten fortgår.”

Fiske och vattenbruk

”Landskapsregeringen ser över möjligheten att kompensera de fiskare som drabbats av drivgarnsförbudet. Ersättning för sälkadorna bör vara på samma nivå som i omgivande regioner.”

”Tillsammans med fiskodlarna utvecklas teknik och metoder inom vattenbruket för att stärka miljöprofilen och effektivisera verksamheten och tillräckligt långa tillståndspåbud ges för att uppmuntra företagarna att utveckla verksamheten i miljövänlig riktning.”

Skärgårdsutveckling

”I ett skärgårdsutvecklingsprogram som utformas i samarbete med skärgårdsnämnden och kommunerna anges bland annat ”Företagsam skärgård” riktlinjer. Utarbetandet av en skärgårdslag övervägs.”

Trafik

”Vid nyanställningar prövas var arbetsplatsen skall vara stationerad. Vägunderhållets och projekterings tjänstemän utlokaliseras.”

”Landskapet upphandlar tjänster för att utarbeta skärgårdstrafikens turlistor och för bokningen av platser på skärgårdsfärjorna.”

Kollektivtrafiken

Avgifterna ses över bland annat när det gäller möjligheten att införa avgiftsfri buss för ungdomar. Under 2008 utreds förutsättningarna för utökad kvällstrafik och beställningstrafik.

Skärgårdstrafiken

”Turlistorna fastställs för en treårsperiod. Målet är att utveckla kortrutt så långt det är möjligt.”

”Under perioden är följande projekt aktuella:

Parallelltrafik införs på norra linjen, från år 2009 och under högsäsongen.

Projektet med linjärja mellan Åva – Jurmo färdigställs under mandatperioden.

Bäröprojektet påbörjas under mandatperioden.

Utredning av tunneln till Föglö färdigställs för beslut.

En utredning om en bro mellan Prästö och Töftö genomförs.”

”En utredning och kostnadsberäkning av ett förkortat färjpass på norra linjen, på sträckan fasta Brändö – Lappo genomförs. En ny linjärja byggs under mandatperioden”

Trafiksäkerhet

”Trafiksäkra lösningar för skolvägar skall prioriteras.”

”Nödvändiga lagändringar genomförs bl.a. avseende användningen av alkohol.”

”Ett nytt mopedkörkortssystem skall införas under mandatperioden.”

Miljö

”Landskapsregeringen uppgör ett miljötrafikprogram, som bland annat innehåller en studie över alternativa bränslen, attraktivare kollektivtrafik, cykelvägar och nya miljövänliga kommunikationsalternativ.”

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

Vi firar 1-15 år

Lova Förström i Godby fyller 7 år i dag, den 24 november. Många grattiskramar från mommi och moffi.

Liam Nordblom på Doppingvägen i Mariehamn fyller 2 år den 24 november. Han gratuleras av mamma och pappa.

Alexandra Ulenius i Sviby fyller 10 år i morgon, den 25 november. Mamma, pappa och William gratulerar.

Gratulerar 60 år

ROSE-MARIE LAMPI

Namn: Rose-Marie Lampi.
Född: den 26 november 1947 i Åbo.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: lärare.
Familj: sonen Niklas med fru Elin och barnbarnet Elsa, samt sonen Andreas med sambon Lena.
Födelsedagen: firas med släkt och vänner.

BB-fotograf: ERKKI SANTAMALA

Det här är Corinne som föddes den 5 november klockan 15.40. Hon vägde 4.030 gram och var 53 cm lång. Syskonen heter Julina snart 8 år och Tuwa 1,5 år. Föräldrar är Emilia Nyman och Peter Mattsson i Saltvik Krokland.

Lucas 9 år och Linn 5 år fick en lillebror som ska heta Liam, den 21 november klockan 08.04. Gossen vägde 3.910 gram och var 51 cm lång. Föräldrar är Maria och Tony Törnqvist på Blåsippgränd i Mariehamn.

Den 20 november klockan 08.57 föddes Maja, lillasyster till Tilda snart 2 år. Hon vägde 3.435 gram och var 50 cm lång. Föräldrar är Sandra och Markus Ölander i Jomala Möckelö.

Kyrskatten sänks i 12 församlingar

Den skatt som de lutherska församlingssmedlemmarna betalar sänks 2008 i 11 församlingsekonomier, sammanlagt 12 församlingar.

Inkomstskattesatsen för kyrkoskatten stiger i sammanlagt 11 församlingsekonomier, av vilka största delen är små församlingar.

I majoriteten av församlingarna förblir inkomstskattesatsen för kyrkoskatten densamma. Medeltalet för kyrkoskatten förblir på 1,33 procent.

Nästa år finns det 515 församlingar och 388 församlingsekonomier inom den lutherska kyrkan i Finland. En församlingsekonomi är antingen en självständig församling med egen ekonomiförvaltning eller en kyrklig samfällighet som består av flera församlingar.

Två församlingar i Borgå stift höjer sin kyrkoskatt. Finström-Geta höjer kyrkoskatten från 1,75 procent till 1,85 procent och Mariehamns församling höjer från 1,25 till 1,35 procent.

En enda församling i stiftet,

Saltviks församling, sänker kyrkoskatten. Saltvikarna betalar nästa år 1,75 procent i kyrkoskatt (-0,05).

Kyrkoskatten varierar mellan 1-2,25 procent

Det är fortfarande Iniö församling som toppar statistiken med en kyrkoskatt på 2,25 procent. Relativt många församlingar i Borgå stift, speciellt skärgårdsförsamlingar, har en inkomstskattesats för kyrkoskatten som ligger på 2 procent.

Uppgifterna för Jomala församling saknas. (Kyrklig tjänstgöringstjänst)

Avloppsnätet diskuterades

■ **KUMLINGE.** När fullmäktige samlades senast uppstod en hel del diskussion kring de olika alternativen till utbyggnaden av avloppsnätet. Frågan bordlades för vidare utredningar. Nya Åland återkommer inom kort och berättar om plan-

nerna på avloppsnätet.

Skattöret bibehålls på 18,5 procent nästa år. För stadigvarande bostad uppbärs ingen skatt, för fritidsboende är skatten fortsättningsvis 0,9 procent och den så kallade allmänna fastighetsskatten, som bland annat innefattar

företagsfastigheter, bibehålls på 0,4 procent.

De stora investeringarna i Kumlinge nästa år blir fibernätsutbyggnaden och avloppsnätsutbyggnaden samt eventuellt en renovering av servicehemmet Annagården. (ka-f)

tusen tecken

Jag har anmält mig till en fastkurs? En nödvändig fortbildning för duktiga och samvetsgranna.

Kursen är fulltecknad. Men det kan ju hända att någon ger återbud. Då kommer jag på väntelistan. Kanske.

Någon med så låga krav på sig själv som jag har svårigheter att bli antagen till kursen Bli en sämre mänska!

Jag har blivit så innerligt trött på alla djupa tankar som "vill påminna mig om!"? Alla ord som vill att jag skall lära mig att?...

Vad e de mera jag måste komma ihåg och veta för att vara mänska och karl med slips och moral?

Jag orkar inte med alla viktiga tankar som tar sig själva på så stort allvar, att de bara kör över de trotsiga, och intellektuellt

inkorrekta, bibelberättelserna.

Så jag har anmält mig till kursen Bli en sämre mänska (Birgitta Boucht). Ju sämre mänska desto bättre medmänska! Får jag lära mig.

Nu får sista dagen i kyrkoåret komma, domsöndagen.

Jag har inget att visa upp. "Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig?"

Allt e som de e!
"Det ni har gjort för någon av dessa minsta, har ni gjort för mig."

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Kom ihåg

■ ■ **Ahveniset:** Jouluinen perhetapahtuma 25.11 St. Märtensgården kello 13.00. Piparkakkujen leivontaa (oma kaulin mukaan), joululauluja ja piirileikkejä. Joulupukin vierailua varten mukaan 5e arvoisen pikkujoulupaketin. Ilmoittautumiset 22.11 mennessä Tarjalle 050 328 0584 tai Tertulle 0400 324 053. Julakig familjeträff söndag 25.11 kl 13.00 på St. Märtensgården. Papparkaksbakning (egen kavel med), julsånger och kringlor. Ta med en lillajulspaket värd ca 5e för julgubbens besök. Anmälningar senast 22.11 till Tarja, 050 328 0584 eller Terttu, 0400 324 053.

■ ■ **DUV:** Julfest fredag 30.11 kl 18.00 på Restaurang Hjorten. På programmet finns bl.a. Ålands Lucia och besök av jultomten :-). Anmälan senast måndag 26.11 till Carola tel 527 372 eller Susan tel 527 371. Varmt välkomna!

■ ■ **JCI Mariehamn:** Månadsmöte, inklusive studiebesök på Mariehamns tryckeri, tisdag den 27.11 kl. 18.30 på Fabriksgratan 10.

■ ■ **FRK-Mariehamns avdelning:** Höstmöte måndag 26.11 kl 19.00 i Röda korsgården. Efter mötesförhandlingarna presenterar Axiom friskvård sin verksamhet. Servering. Välkomna.

■ ■ **Folkhälsan och Röda Korset i Finström:** Höstmöte på Rosengården söndag 25.11 kl 18.00.

■ ■ **Folkhälsan i Saltvik:** Prova på att dansa bugg i Rangby Skola tisdag 27.11 kl 20.00. Ledare: Cecilia Lindman och Sigrid Sundlöf. Alla hjärtligt välkomna!

■ ■ **Föreningen Hem och skola vid Övernäs skola:** Föreläsning "Barn och hälsa" med Tom-Stefan Witting, onsdag 28.11 kl 18.30.

■ ■ **Hammarlands FBKs damer:** Auktion på Hammarbo onsdag 28.11 kl 19.30. Gåvor mottages med tacksamhet.

■ ■ **Norra Ålands pensionärer:** Traditionell julmiddag på Soltuna restaurang onsdag den 12.12 kl 16. För julmusik vid middagen svarar Kalle, Christer och Sture. Sundqvist buss avgår från busstationen i Mariehamn kl 15. Färdplan fås vid anmälan till Sundqvist buss tel. 22 570. Anmäl senast den 7.12.

■ ■ **Socialmissionen på Åland:** Ordinarie medlemsmöte för fastställande av budget 2008. Måndag 26.11 kl 19.00 på Skarpansv. 28.

■ ■ **Steinerpedagogikens vänner:** Söndag 25.11 kl 13-16.00. Öppet hus med officiell invigning av Barnträdgården vid Mellängårdsvägen 2 i Strandnäs. Stöppning av bivaxljus, kreativt julpyssel och servering. Alla intresserade av vår verksamhet välkomnas! Höstmöte kl 18.00.

■ ■ **Södra Leimlands Martha-**

förening: Inbjudan till alla intresserade att kura skymning på Solkulla måndag 26.11 kl. 19.00! Högläsning och handarbetskväll med kaffe och trevlig samvaro. Välkomna!

■ ■ **Södra Leimlands Martha-förening:** Möte på Solkulla tisdag 27.11 kl 19.00. Välkomna!

■ ■ **Vårt Hjärta:** Outtagna vinster i stora lotteriet bör hämtas senast den 21.12 från kansliet i Handicampen må, tis kl 9.00-15.00 samt även andra dagar via receptionen i Handicampen. Ring Annette 0457 524 3798 om du har några frågor.

■ ■ **VSV:** Månadsmöte måndag 26.11 kl 19.00 på Solbacka.

■ ■ **VSV:** Kom ihåg anmäla er till lilla-jul festen senast måndag 26.11 48 036/Berit, 0457 569 2248/Bengt.

■ ■ **Wårdö kulturstiftelse:** Höstmöte kl 19.00 den 26.11 i Vårdö skolas matsal. Efter mötet cirka 19.30 berättar författaren Jerker Örjans om och visar bilder på barkskeppet Sigyn. Försäljning av boken "Sigyn, ett lyckosamt skepp" samt kaffeservering, båda till moderat pris. Alla vårdöbor är välkomna (andra med förresten).

■ ■ **Ålandsforskarna:** Höstmöte söndag 25.11 kl 13.30 i Ålands museum. Visning av Ålandsfilm.

■ ■ **Ålands flicklotter och soldatgossar:** Ordinarie höstmöte måndag 26.11 kl. 12.00 i Gamla Tullhuset. Stadgeenliga förhandlingar.

■ ■ **Ålands färvelsförening:** Kallelse till medlemsmöte, måndag 26.11 kl 19.00 på Naturbruksskolan. Välkomna!

■ ■ **Ålands invalider:** Ni kommer väl ihåg vår julfest lördag 8.12 kl 18.00. Anmälan senast 26.11 tfn 527 360. Välkomna.

■ ■ **Ålands konstförening:** Höstmöte lördag 24.11 kl. 16-18 i Ålands konstmuseum. Konstnärerna Tello Anttila och Kalle Wikberg presenterar utställningen "Erövrare av Europa". Kaffeservering. Stadgeenliga förhandlingar. Anna Sundblom berättar om Skärgårdssamarbetet och Nordiska ministerrådets kulturting i Korpo. Konstlotteri. Alla välkomna!

■ ■ **Ålands marthadistrikt:** Föreläsning: Kvinna och kemikalier, tisdag 27.11 kl 18.00 i café Vreten. Inget anmälningsvång.

■ ■ **Önningebymuseets vänner:** Kom ihåg att anmäla er till Helsingforsresan 12.1.2008 (Önningebyutställningen i Amos Andersons Kbnstmuseum) senast 29.11. Vi flyger med Air Åland över dagen. Ring Berit Brandt om du vill komma med 0457 548 3675.

Oförändrad skatt i Lumparland

LUMPARLAND. På kommunfullmäktiges möte i onsdags beslöt att de nuvarande skattenivåerna i Lumparland bibehålls även nästa år. Inkomstskatten blir fortsättningsvis 18,5 procent och vad gäller

fastighetsskatten hålls den allmänna kvar på 0,3 procent, skatten för fritidsboende kvarstår på 0,9 procent och skatten för stadigvarande bostad samt allmänna samfund är även i fortsättningen 0. (ml)

10.000 krävs för att laga vattenskada

FINSTRÖM. Kommunfullmäktige har beslutat att uppta ett tilläggsanslag på 10.000 euro för att åtgärda en vattenskada som upptäcktes på Bredablick under pågående renoveringsarbete.

Byggnadsinspektör **Conny Eklund** hade nämligen bedömt att upptaget anslag i årets budget på 50.000 euro inte täcker tilläggskostnaderna som uppkom för åtgärden av vattenskadan. (ml)

Tvätta tassarna och slipp snuvan

Fråga: Har du några bra tips om hur småbarn kan sova bättre då de är förkylda och täppta i näsan?

Sömlös

Svar: Man blir som en zombie själv då småungarna är förkylda. Åtminstone hos oss för de hostar och snarkar och gnyr och har svårt att andas genom näsan och kan inte sova utan tutten...och vill ha mjölk = slembildande i allra högsta grad och får ont i öronen och är allmänt griniga de med.

Fast det är mest synd om ungen.

Jag brukar höja upp spjålsängen i huvudändan med två tjocka böcker. Man kan också höja under huvudet med en kudde som man lägger under madrassen, så att det blir en backe att ligga i. Viktigt att nacken inte böjs obekvämt.

Barn som ryms i barnvagn kan med fördel sova i den, i halvsittande ställning.

Lök

Gul lök brukar göra susen mot täppta andningsvägar och speciellt mot all sorts hosta.

Hacka en gul lök i små bitar. Lägg lökhacket i gasväv och knyt om så att det blir en påse. Banka med knytnäven på löken så att den saftar sig och gasväven blir fuktig av löksaft. Detta för att slå sönder lökens cellväggar för att få ut maximalt med eteriska oljor ur lökens saft. Häng upp ovanför barnets huvud eller bredvid. Viktigt är att det inte kommer så nära att ögonen börjar klia och tåras eller att barnet kommer åt påsen med händerna. Löksaft som gnuggas in i ögonen med små händer är inget kul.

Man kan också hacka lök fint, krama ur den och lägga på en tallrik under sängen. Nackdelen är att det luktar lök i hela huset men det kan det vara värt. Samma lök kan användas tre nätter. Lägg i plastpåse i kylskåp under dagen och banka på kvällen igen.

Envist snor som fastnar i småbarns näsor går att suga ur med en speciell liten näspump som finns att köpa på apoteket. Jag brukar alltid ha näsdroppar och nässprej hemma och lägger in dem som första hjälp med en gång. Har barnen ont och feber ger jag också Panadol efter ålder. Dumt att låta barn ha ont i onödan. Observera att man ALLTID skall följa bruksanvisning på alla mediciner.

Huskurer

Varm mjölk med lök sägs vara bra och lindra rossel i luftrö-

Handtvätt. Hygien med tvål och vatten minskar risken för förkylning. Måns Åström (närmast kameran) och Oskar Wiklund tvättar händerna noga innan de åter lunch i daghemmet Väktars. Hemmatipset idag bjuder på tips för snuviga.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

ren. I förebyggande syfte kan man äta mycket vitlök i maten och ta vitamintillskott om så behövs, speciellt då C-vitamin. Har man varmt om huvudet och fötterna så blir man inte sjuk, sa farmor. Alltså, fram med yllesockor och halsduk.

Starkt kryddad varm soppa sägs driva ut även den värsta förkylning, här handlar det nog om chili i rätt mängd. Eteriska oljor såsom eukalyptus, pepparmint och ravensara är helt fenomenala men skall användas med ordning och kunskap. Att skölja näsan lär

också vara bra. Med en näskanna. Själv har jag inte vågat prova men tittat på med för-tjusning.

Tvätta händerna!

I förkylningstider och annars också är det jätteviktigt att tvätta händerna. Man sprider en massa "bobbos" via händerna. Tvätta alltid händerna då du kommer hem.

Lär barnen också att göra det... och mannen. På dagis lär barnen sig att tvätta händerna ofta. Har man flera barn i olika skolor och dag-

hem släpas det hem en massa förkylningar, magsjukor och andra otrevligheter som har en tendens att löpa igenom hela familjen. Har man oturt tar "bobborna" ett varv till. Så undvik smitta genom rena händer, nys i armen eller en näsduk och byt kuddvar ofta.

Tina

Gå ner i vikt
Mobiltel. 0457 0529 866

Röst på Ålands Lucia 2007

via SMS

För att rösta:

Skicka ett SMS med din kandidats nummer till **173521**. Skriv så här: **RÖSTA LUCIA X**. Byt ut X mot numret på den kandidat du vill rösta på. Kostnad 0,95 euro varav 0,52 euro går till luciainsamlingen. Omröstningen är i kraft **t.o.m torsdag 29.11** Stöd luciainsamlingen med 5 euro. Skicka ett SMS med **5 NYAN LUCIA** till **16323**. Kostnad 5 euro varav 3,20 euro går till luciainsamlingen.

PORTRÄTTET /

Ragnar Erlandsson, snickare och långlöpare

Konsten att somna till TV-nytt

Att ha förmågan att koppla av och ta en liten tupplur för att hämta nya krafter är en konst Ragnar Erlandsson uppskattar.

Han har i många år använt TV-nytt klockan 18.15 i finlands-svenska tv:n som medel för att koppla av och sova lite mellan dagens arbete och kvällsmötena.

– Men jag tycker det är ett mycket bra nyhetsprogram, skyndar han sig att säga, så något av sändningarna har han hunnit uppfatta.

Det är också en konst att göra en två timmar lång intervju med en av självstyrelsepolitikens veteraner utan att prata politik. Det lyckas förstås inte helt, men är värt ett försök.

En bra utgångspunkt är faktiskt huset han bor i tillsammans med hustrun Brita.

Jag skulle ha tagit till vänster från Emkarbyvägen till det röda 70-talshuset med det branta taket, men får upplysningen innan jag lämnar redaktionen att Erlandssons numera bor i det vita huset på andra sidan vägen. Huset visar sig vara gräddgult, ett 40-talshus som är helrenoverat.

– Det var min fasters man som byggde det och vi fick frågan om vi ville ta hand om det, berättar Ragnar.

Hans fasters man var en av de legendariska kaptenerna i Algot Johanssons flotta, Ivar Gustafsson från Föglö. Från Föglö kommer också fastighetens namn, Grönalid.

Efter att Ragnar och Brita köpt huset på andra sidan vägen satte de igång att renovera det.

– Det här var 2001, efter att jag slutade som talman i lagtinget. Då hade jag inte heller några utskottsmöten, utan gott om tid.

De är båda två intresserade av att snickra och har själva gjort alla renoveringsarbeten i det gamla huset.

– Vi har förstås haft hjälp med elarbeten, vvs och grävarbetena, men allt det andra har vi gjort.

Och eftersom huset numera värms med hjälp av jordvärme, har de i det gamla pannrummet och vedförrådet kunnat inreda en snickarbod.

– Där har vi en hyvelbänk som Brita ärvde. Hon fick också ärva en cementblandare och en kyrkbänk. När vi kom med lasset till Långnäs blev vi genast stoppade av en myndig tullare som ville kontrollera oss, kanske de hade fått tips, skrattar Ragnar.

Till saken hör att de också hade med sig fem ämbar lingon. Något fel att ta in grejerna var det förstås inte, men en rolig anekdot blev det.

”Efteråt skakade benen så som de aldrig skakat ens efter ett Kanonlopp.”

Just humorn är ett flitigt använt verktyg av Ragnar Erlandsson.

Visst kommer det spontant, han är rolig och lättam att prata med, men det har i hans långa politiska karriär också blivit just det, ett verktyg.

– Jag har haft stor nytta av det, det lättar upp stämningen och får folk att slappna av. Ingenting är så allvarligt att man inte kan se humorn i det. Det är många framstående politiker som använder sig av humor, Esko Aho började alltid sina regeringssammanträden

med en idrottsfråga till varje minister.

Ett exempel på Ragnar Erlandssons humor fick Nordiska rådet ta del av när han höll sitt avskedstal inför rådet tidigare i höstas. Han avslutade med ”Nu avslutar jag det nordiska, för att nedstiga till det jordiska”. Applåder och skratt från bänkarna följde.

– Jag kom på det när jag väntade på min taltur. Det var ju en brant trappa till podiet, men det sade kanske också något om arbetet i Nordiska rådet, ler han.

Att Ragnar Erlandsson är lärare till yrket tänker man inte på. Han har varit politiker i så många år.

– Som lärare hade jag en kort men lysande karriär, skämtar han igen.

Och det var kanske inte bara längtan att få undervisa och lära ut kunskaper till den unga generationen som ledde honom till utbildningen vid lärarseminariet i Nykarleby i Österbottnen.

Han var den yngsta av tre bröder från Södergårds i Östanåker, så bondeyrket var utslutet. Att hjälpa till på hemgården hörde förstås till, och fortfarande gillar han grovarbete som att hugga i skogen och fortfarande kan han gamla konster som att bygga en bandfast gärdesgård.

– Jag får ibland förfrågningar om jag kan komma och gärda, men då kontrar jag med att fråga om materialet finns. Det är ju mera jobb med att få ihop allt material.

”Nu kommer det så många lokaltidningar att sanningen inte räcker till.”

Ett år i Folkhögskolan var, och är, en klassiskt sätt att fundera på vad man vill bli. Det var den mångsidiga utbildningen vid lärarseminariet i Nykarleby som fick honom att söka till skolan 1960. Bara var fjärde sökande kom in, Ragnar lyckades bli en av dem.

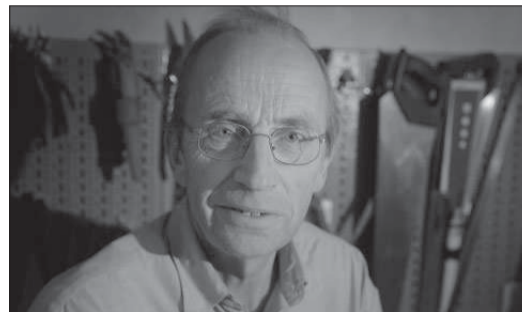
– Det var omfattande inträdesprov som innefattade allt, sång, teckning, idrott.

Också utbildningen omfattade allt, till och med livet på landet.

– För de som kom från städerna var det bra att lära sig hur det fick till i ett jordbruk, resonerade man. Jag gjorde min landsbygdspraktik i Albin Siréns gårdsmuseum i Ringsböle, så mycket jordbruk handlade det inte om men det kände jag redan till.

Att lära sig psalmer hörde också till lärarstudenterna.

– Det var ett 40-tal koraller, men det var ju en omöjlig uppgift. Jag lärde mig kanske fem behjälpligt och jag valde enkla som ”Tryggare kan ingen vara”. När vi hade provundervisning skulle jag en gång hålla i morgonsamlingen inför 100 barn och spela psalmen. När jag steg upp från orgelbänken efteråt skakade benen så som de aldrig skakat ens efter ett Kanonlopp.

Fakta/Ragnar Erlandsson

Namn: Knut Ragnar Erlandsson

Ålder: 66 år

Bor: Finström Emkarby, Östanåker

Familj: hustru Brita, sonen Fredrik med hustru Karin och barnbarnet Frans, dottern Stina med sambo Erik

Gör: pensionerad politiker

Vill... bli befriad från politiken och vara frisk.

Hoppas... att hela familjen får vara frisk.

Kan... göra vad jag vill.

Då var idrotten en sak som var betydligt lättare för Ragnar. Att springa och åka skidor har hört till hans liv hela vägen.

– På seminariet trodde de inte att jag som var från Åland kunde skida. En gång när vi skottade ihop en bana så gav läraren mig två av snöspadarna istället för stavar när vi skulle skida tillbaka. Jag hängde med honom och när vi kom fram sa han förvånat, ”du har skidat förut”.

Efter det var det ingen som såg ner på Ragnars idrottsliga förmåga och han kom 5-6:a i ett FM för lärarstudenter.

– Det var flera med där som hörde till nivå strax under landstoppen.

Det var tiokampstävlingar varje höst, skidor på vintern och terränglopp på våren. Och Ragnar blev också en flitig orienterare.

Senaste loppet var halvmaran, 21,1 kilometer, för fyra veckor sedan och tiden 1,36 visar att formen är fortsatt god.

– Jag tittade på statistiken i Kanonloppet nyligen, det är inte många lopp jag har över 1,30 än så länge.

Träningen har han alltså hållit på med alla år, i ur och skur, i ljus och mörker. Man undrar hur han hunnit med flera pass i veckan med tanke på arbete och politiska uppdrag som ofta är på kvällstid.

– En timme klarar man sig långt på. När jag var lantråd och engagerad kunde jag fara ut vid åttatiden på kvällen och den mörka årstiden springa till Bjärströms bron och tillbaka. Det är 10 kilometer.

Men han har också funnit sätt att ta vara på tiden. Som när han var skolsekreterare i Godby och sprang på jobb genom skogen. Lite knepigt var det att ta sig över Långsjön, ibland rodde han över, men han hade också ett annat knep att ta sig över sundet där Långsjön möter Markusbölefjärden.

– Jag hade en stege över sundet som är en fem-sex meter brett och för långt att hoppa över. Jag fällde ner stegen som ett lock över sundet och sprang över på den.

”Jubättre fotograf, ju fler bilder måste han ta”

När Jonas Edsvik bränner av en serie mitt i intervjun.

Det var snickaren och löparen Ragnar Erlandsson.

När och hur kom då samhällsintresset in? Även om han allmänt ses som pliktrogen och också sagt att han sett det som sin plikt att ställa upp där det behövts, måste det ju finnas ett intresse från början.

– Redan vid folkhögskoletiden funderade jag på kommunsekreterartjänsten, de tjänsterna kom då. I Nykarleby hade arbetarinstitutet kvällskurser i samhällslära och där gick jag kanske två vintrar. Med var bland andra Ole Norrback och Mats Nyby som senare blev riksdagsmän.

Läroutbildningen prioriterades i Finland efter kriget, men många var de nyutexaminerade som inte jobbade särskilt länge som lärare. Utbildningen lämpade sig sällsynt väl också för politiker.

”Som lärare hade jag en kort men lysande karriär.”

Det var nära att Ragnar Erlandsson inte alls påbörjade sin lärarbana efter examen 1966.

– Turistföreningen planerade att starta ett Ålandskontor i Stockholm och chefen, Åkerfelt, frågade om jag ville ha tjänsten där. Men jag tänkte ändå att nog måste jag pröva på läraryrket i alla fall. På Åland fanns inga tjänster lediga alls, det var en märklig tid. Men i Brändö Fiskö blev ett vikariat ledigt.

Lärare där var Evald Häggblom, som hade blivit invald i riksdagen. Ännu en lärare som blev politiker.

– Mitt år i skärgården gav mycket. Jag lärde känna livet där och trafikproblemen och lärde framförallt känna folk från Brändö och Kumlinge. Det var oerhört värdefullt när jag kom in i landskapsstyrelsen senare.

Efter Fiskö kom han hem till Finström och tog hand om en sjundeklass i Markusböle. Men nu skulle också grundskolan införas på Åland. Uppgiften att planera högstadieskolor fick Ragnar. Efter fem och ett halvt år som lärare blev han tjänsteman.

– Jag gjorde upp planer med varje kommun. Jag höll på ett halvt år med norra Åland och ett halvt år med resten. Då skapade jag också många kontakter och lärde känna folk i alla kommuner.

När planerna på ett Ålands högstadieskolor klappade ihop och de norrålandska kommunerna bröt sig ur, blev han skolsekreterare för norra distriktet.

Medlem i kommunfullmäktige var han redan 1972, men i landskapspolitiken klev han bokstavligen in när centern bildades den 22 februari 1976 vid ett möte på Hammarbo.

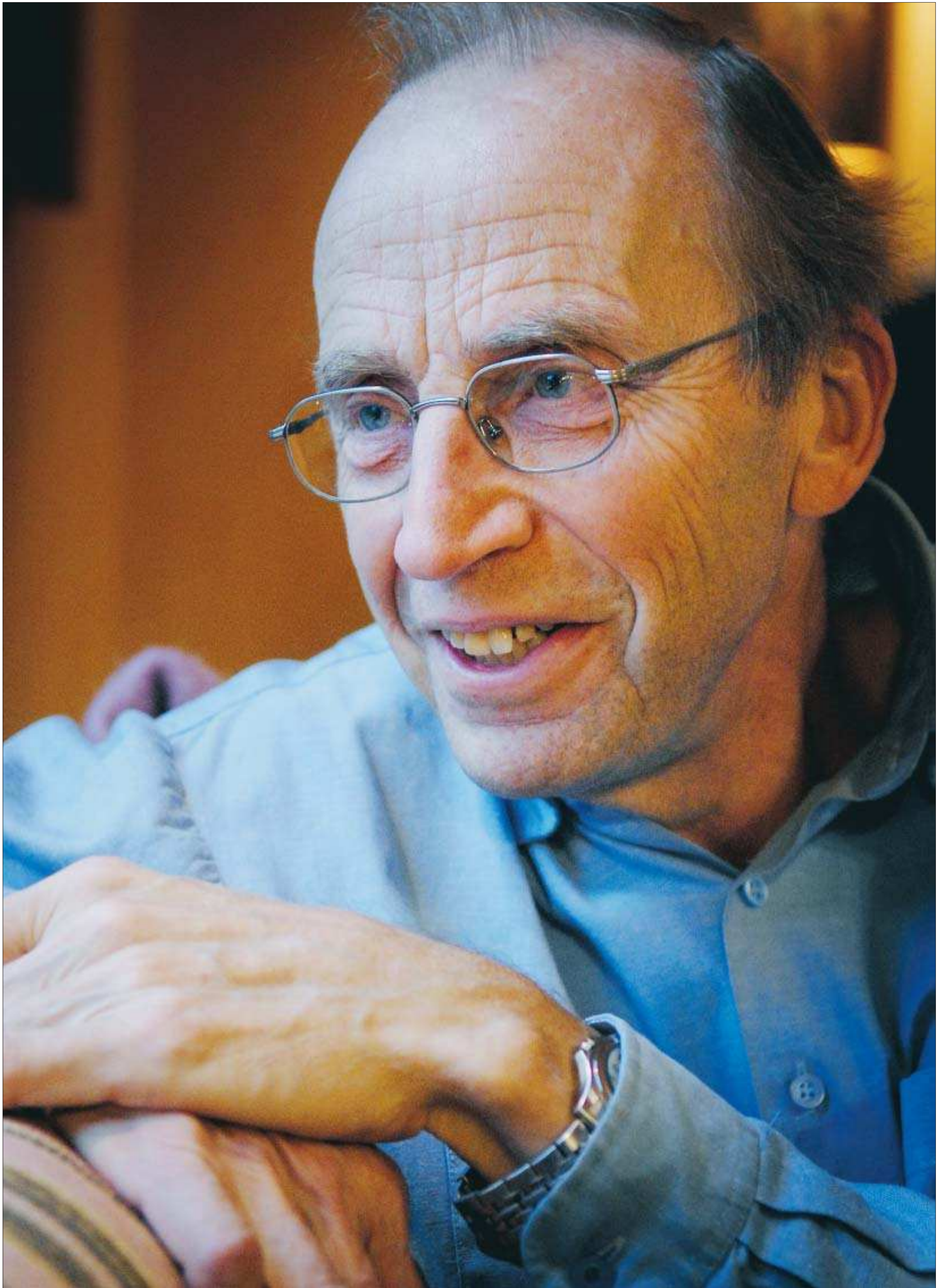
Nu har han bara platsen i Ålandsdelegationen, som granskar åländska behörighetsfrågor, kvar som politiskt uppdrag.

– Det är intressant. Nu ser man de åländska frågorna ur ett annat perspektiv, säger han, och uppflammar samhällsintresset.

Men vi skulle ju inte prata politik. Istället kommer sonsonen Frans, två år, in och sjunger en sång medan han klappar takten med båda händerna på soffbordet.

Han är nu ett nästan dagligt engagemang för farfar och farmor, och farmor Brita får fritt experimentera sin specialpedagogik på honom.

Frans kan redan läsa 45 ord, men vart hans intressen kommer att föra honom är skrivet i framtiden.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

Små konstverk som julkort

Julkort kan vara enkla bilder tryckta i massupplaga, men julkort kan också vara unika. Många gör sina egna personliga julkort och nu visar Ålands konstförening mer än sextio unika kort och en del smågrafik på Galleri Fåktargubben.

Tiina Barck i konstföreningen berättar att det bland medlemmarna blev tal om julkort och man konstaterade att många gör sina egna kort till julen.

– Det är nog ganska vanligt att konstnärer gör egna julkort, menar hon.

Omröstning

Så föddes idén om en utställning med kort gjorda av föreningens medlemmar kombinerad med en omröstning där alla som deltar kan vinna ett hittills hemligt pris. Även den vinnande konstnären kommer att belönas av föreningen.

Utöver själva utställningen har de som ställer ut också haft möjlighet att lämna in julkort till försäljning på Fåktargubben.

Sjutton medlemmar hörsammade inbjudan om att vara med och såväl Tiina Barck som Ann-Britt Eriksson och Gunnar Sjöblom, som var med och presenterade utställningen på fredagen, tycker att det man fått in visar på stor kreativitet och rik variation både till innehåll och tekniker. Med finns både grafik och målningar, kort i akvarell, akryl, linotryck, serigrafier, fotoetsning, relieftryck, med mera.

I motiven finns allt från änglar till katter.

Bestämt format

Tio gånger femton centimeter var de mått som deltagarna fick att arbeta med och det intryck man får som besökare är att formatet kanske varit både en utmaning och en möjlighet.

Att det lilla formatet skulle var en särskild utmaning vill man dock inte gå med på.

– Det är väl lika spännande att göra en liten målning som att göra en stor, säger Ann-Britt Eriksson.

– Men det lilla formatet går snabbare att förverkliga, säger Gunnar Sjöblom.

Personligheter

Tiina Barck tycker också att man kan spåra konstnärerna i det de ställer ut.

Julkort. Gunnar Sjöblom, Ann-Britt Eriksson och Tiina Barck i konstföreningen hänger julkort på Galleri Fåktargubben.

Foto: ERKKI SANTAMALA

– Det är relativt lätt att se vem som gjort vilka kort. Konstnärernas personligheter kommer till synes i deras bilder, säger hon.

Utöver de egentliga julkorten finns också en del smågrafik av Juha Pykäläinen och Aino Kivisaari med. Pykäläinen har länge gjort små miniatyrkonstverk som han till jularna sänt till släkt och vänner.

De ställer ut

De som har julkort med på utställningen är: Aino Kivisaari, Ann-Britt Eriksson, Juha Pykäläinen, Ingmar Eklund, Ammi Krogius, Margareta Lindén, Kenny Smolander, Isa Hällström, Britta Gustafsson, Gunhild Gustafsson, Gunnar Sjöblom, Soffi Säski, Tiina Barck, Raina Clemes, Marita Tikander, Monique Lundberg och Kirsi Strand.

Utställningen pågår till den 22 december. Någon vernissage blir det inte men allmänheten är välkommen på glögg och pepparkakor på torsdag, den 29 november kl. 17-19.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Jordnära brukslyrik

Litteratur

Ny bok

Karin Bamberg: "Novemberljus", dikter, 86 s. Eget förlag 2007.

Novemberljus kallar Karin Bamberg sin andra diktsamling som nyligen utkommit. Virvlände höstlov kan man se på omslagets baksida där författaren beskrivs som "en kvinna i livets aftontid", men där det också konstateras att "i livets höst finns både vår och sommar men i ett skarpare ljus och en klarare luft."

Läsaren skall i samlingen finna mycket av vår och sommar, av sjudande livslust, ja av livet självt. Redan i sin debutsamling, som kom i slutet av nittiotalet, gav Karin Bamberg prov på att hon intresserar sig för existentiella frågor och kan skriva om dem på ett lättillgängligt sätt, som brukslyrik i vardagen. Detta ser man också hennes nya samling.

Boken som innehåller ett åttioaltdikter delas in i tre avdelningar alla med en haiku som ingång. "Härlig är jorden",

Akvareller. Ett höstligt motiv bland de akvareller som illustrerar boken.

"Slakten följer slaktens gång" och "Aldrig förstummas" är ledorden för avdelningarna och haikudiktarna har formande av lera som tema – författaren har också sysslat med keramik.

Att Karin Bamberg känner för jorden och det växande i skapelsen blir man lätt varse. I "Jord – du underbara", en av de inledande dikterna, skriver hon:

*Jord för sådd och växt
jord att leva av
att trampa på*

*jordmån för blomster
och föda
och tistlar*

*jord för rötter
för maskar
och hemligheter*

och jord skall jag vara

I "Hjärtats åkrar" fortsätter hon på samma tema: *Låt dräneringsspaden vända det som samlats djupast ner rensa bort halv döda rötter*

*och när jorden är dyblöt
av uppdämda tårar
låt diken leda bort blötan
gör åkern fruktbar igen*

Många dikter får rum i "Novemberljus", kanske till och med lite

väl många, men det ger å andra sidan läsaren en möjlighet att plocka ut sina egna favoriter. Mig tilltalar de jordnära naturdikterna men också de strofer där författaren håller ett kort format och med en viss underfundighet förmedlar en aha-upplevelse, som till exempel i dikten "Tiden":

*Tiden som rusar iväg
tiden som flyr
tiden som varit
är vi
som rusar
vi som flyr
är vi som har varit*

Karin Bamberg har också sysslat en hel del med akvarellmålning och såväl omslaget som illustrationerna inne i boken är hennes egna målningar. Akvarellerna är väl valda och höjer bokens läsvärde. Synd bara att limbindningen i ryggen – åtminstone i mitt exemplar – är så svag att många sidor lossnar redan vid den första genomläsningen. Förhoppningsvis gäller det inte hela upplagan för då borde arbetet nog göras om.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Fotanglar. Åtten Footangels baner på Kastelholms slott med stiliserade fotanglar. Bilden ur Språktidningen.

Frälseätten Footangels

baner som hänger på Kastelholm slott illustrerar en artikel i Språktidningen där språkvårdaren Catharian Grünbaum försöker få svenskarna att skilja mellan spanska ryttare och fotangel. Fotangel är ett mindre spikhinder som kan strös ut för att förhindra framfart, medan spanska ryttare är större stockhinder med spikar, i nutid försedda med taggråd. Att det råder en viss förvirring illustrerar Grünbaum med att berätta att Ernst Brunner som i sin senaste roman skriver om hur ett trettioaltd spanska ryttare ströts ut på Södra Blasieholmen vid en stöldkupp mot Nationalmuseum. Det är naturligtvis fotanglar man strött ut. Grünbaum hänvisar tvivlande till Kastelholm: "För den som ännu tvivlar på benämningen fotangel anbefaller jag ett besök på Kastelholms slott på Åland. Där finns både en liten rostig spikstjärna att beskåda och frälseätten Footangels baner, med tre stiliserade fotanglar i guld mot röd bakgrund. Slakten adlades 1407, alltså innan de spanska rytarna var uppfunna, och den utlocknade på 1700-talet." □

Jack Mattsons sångsvit

"Vi vandrande själar" kommer att framföras av Östra Nylands kyrkosångkrets hösten 2008. Det skriver Borgåbladet som tagit del av kyrkosångkretsens verksamhetsplan för nästa år.

Nyligen bortgångne kompositören Jack Mattsson skrev sviten "Vi vandrande själar" som ett beställningsverk för kyrkomusikfesten i Karleby år 1995. Den bygger på andliga finlandssvenska folkliga melodier och har textbearbetning av Lars Huldén. □

Det är dags att ansöka om

Mariehamns stads grundbidrag samt evenemangsbidrag för verksamhetsåret 2008. Kultursekreterare Mervi Apel påminner om att sista ansökningsdag är 30 november. Ansökan inlämnas i kulturbyrån i stadsbiblioteket; fritidsbyrån eller stadskansliet. Grundbidraget är avsett att årligen täcka utgifter för allmän föreningsverksamhet. □

KULTURFRUKOST
Konsten på Åland -
nya möjligheter

Marlene Lindbäck, Ålands konstförening
Annica Jansson, Ålands Turistförbund
Onsdag 28.11 kl. 8.30-9.30
iTiden, Elverksgatan 10, frukost 5€
Välkomna - www.nipa.ax

En
knarkare
ser väl inte ut
som mitt
barn?

drogfri.ax

SFAMP

Snabba ryck. Klockan 06.07 gick larmet om en husbrand i Hindersböle. Brandkåren var snabbt på plats och började släcka. Drygt fyra timmar senare hade man branden under kontroll. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Elfel bakom brand i Hindersböle

Ingen skadad, men huset obeboeligt

Ett äldre hus i Hindersböle, strax bakom studentinternatet Bikupan, fattade tidigt i går morse eld. Ingen människa kom dock till skada, tack vare att huset höll på att renoveras. Eftersom branden utbröt någon gång under natten befann sig inte heller någon i huset vid tidpunkten för brandutbrottet.

Orsaken till branden misstänks vara ett fel i en kabelvinda.

Klockan 6.07 i går fredag nåddes Alarmcentralen av larmet och ryckte genast ut.

– Branden har startat som glödbrand, så det är svårt att säga exakt när branden bröt ut, säger biträdande brandchef **Thomas Mattsson** som var på plats för att övervaka det pågående släckningsarbetet.

Redan vid tiotiden uppgav man att man hade läget under kontroll.

– Lite före tio var huset helt rökfyllt, men tjugo minuter senare hade vi lyckats få det helt nedsläckt.

Eftersläckningsarbetet fortgick under dagen och personal fanns på plats hela dagen för övervakning.

Hann dra i sig lite rök

Huset som började brinna var en äldre tvåplansvilla som höll på att renoveras. Eftersom ingen befann sig i huset när branden utbröt, kom inte heller någon till skada. Ågaren, som upptäckte branden tidigt på morgonen när han åkte för att titta till bygget, hann dock dra i sig lite rök och fördes till sjukhus för kontroll.

– Men det var mest en rutin-kontroll, efter en timme var han ute och tillbaks på jobb.

Efter att släckningsarbetet slutförts, kunde man kostatera

Började på vinden. Branden började sannolikt på vinden, och för att komma åt att släcka måste man riva upp en del av taket. Foto: JONAS EDSVIK

Allvarligt skadat. Det blir ingen flytt till jul för den drabbade familjen, insidan av huset är allvarligt brandskadat. Foto: ERKKI SANTAMALA

att huset är kraftigt brandskadat invändigt.

– Ytterväggarna är intakta, men på insidan är halva huset rejält skadat av branden, på bägge plan. En del av taket är också förstört, eftersom vi var tvungna att riva upp det för att komma åt att släcka.

– Det gamla björklaget i mellanväggarna är ställvis helt genombrunnet. Men om det är möjligt att bo i det någån i framtiden, det är en sak mellan ågaren och försäkringsbolaget, säger **Thomas Mattsson**.

Man misstänker inte något brott.

– Vi har tagit prover i vanlig ordning, men utgående från det vi sett föreligger ingen misstanke om brott.

Enligt uppgift tillhör huset en familj med tre mindre barn. Familjen hade hållit på att renovera huset ett tag och hade planerat att flytta in till jul.

– Den flytten blir nog tyvärr uppskjuten på obestämd framtid. **LINA ANTMAN** lina.antman@nyan.ax

Kritik från Justitiekanslern: LR gjorde fel

Ålands landskapsregering gjorde fel då man betalade skadestånd till Rockoff utan att förankra beslutet i lagtinget.

Det konstaterar Justitiekanslern som har behandlat ett besvär från före detta lagtingsledamoten Ronald Boman.

Landskapsregeringen har inte rätt att betala ut belopp som inte finns budgeterade utan att göra det via en tilläggsbudget som skall godkännas av lagtinget. Det är kontentan av Justitiekanslerns beslut angående ett skadestånd som har betalats till **Dennis Jansson** och **Rockoff**.

Bakgrunden är i korthet att landskapsstyrelsen, som regeringen då hette, år 2003 beslöt att gå emot ett tidigare utskänkingsbeslut och förkorta serveringstiden på Mariepark. Anledningen var att grannar kring Mariepark hade klagat på att de blev störda av Rockoff.

Dennis Jansson överklagade beslutet och fick ett år senare rätt av Högsta förvaltningsdomstolen som konstaterade att landskapsregeringen saknade lagenliga grunder för beslutet.

Begärde skadestånd

Dennis Janssons nästa steg var att i Rockoffs namn begära skadestånd för förlorad vinst. Det ledde till ett förlikningsavtal där landskapsregeringen år 2005 tog beslut om att ersätta Rockoff med 40.000 euro.

Några pengar för ändamålet fanns inte i budgeten, i stället valde landskapsregeringen att lyfta dem från ett annat budgetmoment för att i ett senare skede skriva in dem i en tilläggsbudget. Det var här det gick fel.

Dåvarande lagtingsledamot **Ronald Boman**, Ålands framstegsgrupp, ansåg, med hänvisning till finansförvaltningslagen, att skadeståndssumman först borde ha tagits upp i en tilläggsbudget och först efter lagtingets godkännande kunde summan ha betalats ut till Rockoff.

Inga åtgärder

Boman vänder sig, med vice häradshövding **Curt Carlsson** som juridiskt ombud, till JK och i går kom beskedet att kanslern ger Boman rätt.

– I sitt besvär bad Boman också om att Justitiekanslern utreder om landskapsregeringen även begått brott mot Finlands grundlag. Men grundlagen reglerar bara anslag i statsbudgeten så landskapsregeringen går fri i det fallet, förklarar **Curt Carlsson**.

Boman hade dessutom yrkat på att ärendet skulle gå vidare till statsåklagaren för eventuellt åtal men Justitiekanslern anser att det inte finns skäl att vidta några åtgärder. I stället har landskapsregeringen fått ett brev där de får ta del av kritiken och JK:s motiveringar.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN titte.tornroth@nyan.ax

Försökte muta poliser - hamnade inför rätta

”Skulle ni inte kunna riva böteslappen om ni får alla pengar jag har i plånbocken?”

Så uppges en man ha sagt till två poliser efter en trafikkontroll i Hammarland Kattby i fjol. I går dömdes mannen för givande av muta.

Ett något ovanligt mål avgjordes i tingsrätten i går. Rubriken var givande av muta och den åtalade var en åländsk jordbrukare.

Händelsen utspelade sig i slutet av april i fjol när mannen körde traktor på stora vägen samtidigt som poliserna ordnade alkoholkontroll. Traktorn hade släpvagn, och polisen upptäckte att en mindre traktor som stod på släpvagnen inte var surrad.

När poliserna skulle skriva ut

böterna för den osurrade lasten uppstod en, enligt mannen, häftig ordväxling. Han hade sedan tidigare något otalt med en annan polis, något som eldade under brasan för hans del.

– Jag tyckte att poliserna var övernitiska när de bötfällde mig. Traktorn skulle inte ha kunnat ramla av, sa han i rätten i går.

Enligt poliserna föreslog han att böteslappen skulle rivas mot att poliserna skulle få pengarna han hade i plånbocken. Detta förnekade han i rätten. Hans förklaring var att han ville betala böterna direkt, först med bankkort och efter det med kontanter.

Rätten trodde mera på poliserna och dömdes mannen till 24 dagsböter á 16 euro, 384 euro.

ANNIKA ORRE annika.orre@nyan.ax

Golfklubben behöver 3,2 miljoner för Ämnäs

■ Ålands golfklubb lämnade i går in anbud på att driva den planerade golfbanan i Ämnäs. Inga andra anbud gavs.

I ett följebrev till landskapsregeringen konstaterar golfklubben att föreningen behöver cirka 3,2 miljoner euro för att i 15 år finansiera dels arrendet till landskapet och dels maskiner och övrig utrustning.

Golfklubben har förhandsavtal med näringslivet på sammanlagt 2,5 miljoner euro och räknar med att ha goda chanser till ytterligare avtal med företag om det resterande beloppet på 700.000 euro som ännu behövs för att förverkliga projektet.

I brevet hänvisar klubben till

en utredning från Åsub som visar att golfbesökarna är av stor ekonomisk betydelse för Åland.

– Inkomsten från cirka 35.000 golfdygn uppgick till cirka 7.000.000 euro. Bygger vi ytterligare en golfanläggning av hög kvalitet kan vi öka inkomsterna från denna turistkategori med 50 procent till drygt 10.000.000 euro årligen, skriver golfklubben.

Klubben konstaterar vidare att även om anläggningen erbjuder 25 arbetsplatser under högsäsong och 15 under hela året är det trots allt utanför banan som merparten av intäkterna hamnar till fördel för det åländska näringslivet. (tt-s)

Radar. Statliga lotsaffärsverket Finnpilot vill inte ha konkurrens om lotsningsuppdragen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Privata lotsar praktiserar hos Godby Shipping

Det stormar på rikssidan kring ett privat lotsföretag, som vill konkurrera med staten. Åländska rederier berörs knappast alls, annat än som praktikplatser.

Det är bärgningsbolaget Alfons Håkans som står bakom det första privata lotsföretaget i landet Baltic Pilot. Företaget har verkat i Raumottrakten under hösten under kraftiga protester från Sjöfartsverket. Det statliga lotsaffärsverket Finnpilot vill inte ha konkurrens.

– Jag är inte så insatt i juridiken, men ett affärsverk skall väl fungera i konkurrens med andra, inte som ett monopolbolag, säger vd **Dan Mikkola** på Godby Shipping.

Haft dem ombord

Godby Shipping anlitar inte utomstående lots.

– Våra befälhavare har linjelotsbehörighet och samma gäller för de andra som går i regelbunden trafik, säger Mikkola.

– Men **Joakim Håkans**, som är vd för Baltic Pilot ringde mig för en tid sedan och frågade om vi kan ta med några av deras lotsar för att bekanta sig med farlederna. Jag sade ok, så några har varit med ut.

Mikkola har sagt ja till att ta ombord fler om befälhavarna är med på det.

Godby Shipping har alltså tagit emot lotsar från Baltic Pilot som något av praktikanter. Men tjänsterna har man inte utnyttjat.

Hotfullt brev

De rederier som har anlitat Baltic Pilot har fått problem med Sjöfartsverket, som vill stoppa sin privata konkurrent.

Det finns inte någon lag som säger att privat lotsning är förbjuden. Men nu har man sänt ut ett brev till Baltic Pilots kunder,

där man skriver att bolaget inte uppfyller de krav som kommunikationsministeriet har stadgat om i lagen om lotsning.

– Det där är något som jag inte känner till, säger Dan Mikkola.

Men han konstaterar att lotsningen är en stor kostnad för sjöfarten och att de som anlitar lots gärna vill ha en bra service. Så vitt han förstått är tarifferna desamma hos statliga Finnpilot och privata Baltic Pilot.

– Men det skall inte vara svårt att åstadkomma en bättre servicenivå än hos det statliga verket.

Den som vill ha lots ombord skall meddela om det rätt många timmar i förväg. Det här blir enligt Mikkola osmidigt. Ett fartyg skall gå när det har lastat eller lossat, man kan inte ha det att ligga och vänta på lots.

Inte heller Lillgaard

Anders Nordlund på Rederi ab Lillgaard konstaterar att inte heller hans rederi berörs av konflikten.

– I den mån det skulle behövas lots ombord så har vi så små båtar att de är befriade, säger han.

Men även om han inte tar ställning för någondera parten så följer han utvecklingen med intresse.

– Det skall bli intressant att höra vad justitiekansler kommer till, säger han.

Det är Lotsförbundet som har bett JK utreda varför Sjöfartsverket inte har stoppat det privata bolaget. I väntan på det har Baltic Pilot fått tillstånd av ministeriet och Sjöfartsverket att fortsätta med lotsningarna. Men till ackompanjemang av Sjöfartsverkets brev.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Bärgare. Joakim Håkans ledde bärgningen av havererade Janra vintern 2001. Den gången gick det bra. Det är bärgningsbolaget Alfons Håkans som står bakom lotsningsföretaget Baltic Pilot, med Joakim Håkans som vd, som nu står Sjöfartsverket.

Arkivfoto: BENGT HELLSTRÖM

”Åland kunde sköta lotsning lokalt”

Joakim Håkans, vd på Baltic Pilot, tror att privata snart tar över allt mer av lotsningarna. Också på Åland.

– Jag tror att man kunde sköta det här lokalt på Åland, som ett komplement. Det finns massor av sjökaptener som är lediga halva tiden och transporter kan man hyra in.

Men rik blir man inte, säger Håkans. Redan nu är 60 procent av alla fartyg som kommer till Finland eller går i finländska vatten befriade från lotstväng. De har anting-

en linjelots ombord eller är så små att de är befriade.

Joakim Håkans verkar helt övertygad om att lagen kommer att ändras så att konkurrens förutsätts också på det här området. Han påpekar att man i oktober började med privat lotsning i Danmark och att det sedan tidigare förekommer runtom i Europa.

– Och hur skall man se på linjelotsarna? Är de opålitliga? Eller de två lotsar som just nu sitter i mitt rum. De kommer båda från lotsverket och var kompetenta där. Skulle de nu plötsligt vara inkompetenta? (ht)

Nyans julkalender är tillbaka igen!

Kalenderkonstnär. Andreas Dienert har målat årets julkalender. Hur den ser ut får man veta om man varje dag svarar på en fråga som finns i Nyan. Här är Andreas Dienert fotad med en annan tavla inför utställningen han hade på Galleri Skarpans för ungefär ett år sedan.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Nu är det dags för Nya Ålands julkalender! Varje dag ända fram till jul ställer vi en fråga, och genom att svara rätt på frågan och klistra rutor på ett schema kan du vinna originalmålningen av konstnären Andreas Dienert.

Förra året, då julkalendern för första gången lanserades, fick vi in över 300 svar. Det antalet kalenderlösare hoppas vi förstås slå i år. Vårdö skola vann då **Jonas Wiléns** tavla och tavlan hänger nu i matsalen i skolan.

Nu är det dags för en ny kalender och nya frågor. Från och med i dag kommer Nya Åland ut 24 gånger innan jul. 24 frågor, lika många som i traditionell adventskalender, kommer att ställas varje dag fram till jul.

Svaret på frågorna är en siffra mellan 1 och 24. Bredvid frågan finns en ruta med en bild. Bilden skall klippas ut och klistras på det schema som medföljer i dagens tidning eller kan hämtas från Nya Ålands redaktion på Uppgårdsvägen. Bilden klistras på den ruta som har samma siffra som svaret på frågan.

Konstpris

Låter det invecklat? Inte alls. Om frågan till exempel är ”Hur många kommuner finns

på Åland?”, och man vet att svaret är 16, klistrar man rutan som finns bredvid frågan på ruta nummer 16 i schemat. Lördagen innan julafton, då den sista rutan och frågan presenteras har du, om du svarat och klistrat rätt, en målning av konstnären och fotografen Andreas Dienert ovanpå schemat.

Alla som klistrat rätt och skickar in sitt schema till Nyan innan fredagen den 28 december deltar i utlottningen av Dienerts originalteckning till kalendern. Tre bokpris lottas också ut.

Allmänbildning

Frågorna handlar om allt från siffror i det åländska samhället till välkända siffror inom kultur och natur. En del frågor är lätta, medan andra kan vara ganska knepiga. Några av frågorna handlar om dagsaktuella ämnen som Nyan nyligen skrivit om, andra är mer historiskt anknytna. Till en del frågor kan det vara bra att anlita en yngre människas kunskap.

Mer ledtrådar än så ger vi inte. Bläddra fram till frågan, som alltid kommer att presenteras på insändarsidan, och gräv fram limtuben. Nu börjar nedräkningen till jul!

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax

4.000 extra till mattvätt

■FÖGLÖ. Cirka 4.000 euro extra beviljade kommunfullmäktige på sitt senaste möte för att mattvädden vid Sintingstranden ska kunna färdigställas. Tilläggsanslaget ska användas då tvätten ansluts till det kommunala avloppet och för att bygga ett insynsskydd.

Tillgängligt anslag för mattvädden i budget 2007 var 12.000 euro. Nu blir de totala kostnaderna, för färdigställande av mattvätt, 16.290 euro.

Mattvädden kommer till 100 procent att bekostas via Föglö kommuns miljöfond, då den förväntas ha en miljöförbättrande inverkan. (ab)

Matartrafik till Taxijouren

■HAMMARLAND. Taxijouren får ta hand om matartrafiken i Hammarland även under 2008. Detta förutsatt att kommunfullmäktige beviljar de 23.000 euro som kommunstyrelsen föreslår för verksamheten i nästa års budget. Kommunstyrelsen tog ställning i frågan vid sitt

möte på tisdagen och beslöt också att matartrafiken skall följas upp under våren för att utröna hur stor användningen av tjänsterna är i praktiken.

Taxijouren har också i dag hand om matartrafiken och var även enda anbudsgivare för nästa års trafik. (jk)

julkalendern

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

Nu är det dags för Nya Ålands julkalender igen!

I år gäller det att klistra ihop en bild av Andreas Dienert, konstnär och fotograf på Nya Åland. Bland alla inskickade bidrag lottar vi ut tavlan i original.

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en fråga och en bild. Svaret på frågan är ett nummer mellan 1 och 24 som talar om var i Nyans julkalender du skall klistra in bilden. Om du har klistrat alla rutor rätt har du lördagen den 22 december, då den sista frågan

presenteras, en målning av Andreas Dienert. Kalendern publiceras idag, och kan också hämtas från Nya Åland på Uppgårdsvägen i Dalbo. Klarar du hela pusslet kan du vinna originaltavlan av Andreas Dienert. Två bokpriser delas också ut bland deltagarna.

Skicka den färdiga bilden till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn senast 28 december. Märk kuvertet "Julkalender".

Frågor kan riktas till Karin Erlandsson, tel 528 467 eller via e-post karin.erlandsson@nyan.ax

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

vin & mat

Allt började på en liten bensinmack à la Edos där jag genom fönstret såg min man och tre italienare ivrigt vifta med armarna och rita bilder på ett gammalt kvitto.

ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

Charader i Asti

Det är inte långt mellan vindistrikten i Italien. Man kan utan större ansträngning äta frukost i Venetien, lunch i Lombardiet och middag i Piemonte, men då ska man helst vara lastbilschaufför eller handelsresande med avklarade körsträckor som första prioritet. För om man som vinälskare avverkade en sådan rutt på bara några timmar är frågan om man verkligen är vinälskare på riktigt. Vinsnobb med avböckade orter på "måste kunna säga att jag varit där"-kartan låter mer troligt.

Med Barolo som bas beslöt vi oss för att göra en dagsutflykt till det närliggande Asti - känt för sitt förföriskt bubblande Moscatovin som enligt en av mina före detta vinlärare är det perfekta isbrytarvinet på en kväll i romantikens tecken. När vi sedan återvänt till vår lilla hemby skulle vi avnjuta vår första Barolo till middagen.

Vi hade två mål med utflykten till Asti - bubbelcharm var förstas det ena, och det andra var att hitta reservdelar till vår gamla Faema Espresso maskin från 80-talet. Bubblorna var inget problem att hitta, men reservdelssökandet ledde till ett riktigt äventyr av teckenspråk, pictionary och virrig stadsorientering.

Allt började på en liten bensinmack à la Edos där jag genom fönstret såg min man och tre italienare ivrigt vifta med armarna och rita bilder på ett gammalt kvitto. Alla var måna om att hjälpa till, och när italienarna listat ut att det var en tryckmätare på en espressomaskin min man ritat av och inte en varvräknare på en rymdraket hade vi snart fått en adress dit vi begav oss.

Proceduren med språkcharader upprepades och hela butiken engagerade sig. Stämningen i virvarret var varm. Ägaren hämtade sin son som kunde lite engelska (hello och thank you) och efter flera timmars viftande och skissande hade vi fått allt vi behövde - plus en till begagnad espressomaskin och en hel hopper nya vänner.

Helt utmattade ramlade vi in i vårt pensionat och suckade lite lätt över att vi aldrig hann med den där Barolon vi sett fram emot. Men när vi låste upp dörren till vårt lilla rum stod där en bricka med två vinglas fyllda med Barolo - och en liten lapp från värden som välkomnade oss hem.

Italiensk envishet och australiensisk medicinering

Jag provade dagens vita vin första gången på en liten vinbar i Soave. Jag var osäker på om det skulle smaka lika bra här hemma när jag inte hade böljande vinodlingar och brutala

medeltidsborgar som kuliss - men det gjorde det.

Läkaren Christopher Rawson Penfold framställde viner i ett enda syfte - att bota krass-

liga patienter. Läkarens medicinering blev så populär att han fick öka sin produktion rejält. Idag, hundrasextio år senare, kan vi fortfarande njuta av doktors mediciner.

Veckans vita/Anselmi San Vincenzo

Klassificeringssystemen i Europas vinländer gör det inte lätt för vinmakarna. För att få hög klassificering på sina viner måste producenten strikt följa de regler som de olika kontrollorganen satt upp. Och nåde den som försöker fuska - det kan bli dryga böter och fängelse. Det som övervakas är bland annat skördeuttag, växtplats, jordmån, druvsorter, odlingsmetoder, bevattning och lagring. Ju finare klassificering producenten eftersträvar, desto hårdare är reglerna.

Det här gillade inte producenten Roberto Anselmi från Soave i Veneto. Han ville minska ner mängden Trebbiano i sina viner och istället fylla på med några fuffiga procent Chardonnay - för övrigt följde han reglerna till punkt och pricka.

Men denna lilla druvjustering räckte för att han inte längre skulle få skriva DOC Soave på sina flaskor. Skulle han prompt ha kvar sin Chardonnay i vinet var han tvungen att klassa ner sina viner till IGT Veneto - och det gjorde han utan att blinka.

Vinerna lovordas för sin komplexitet världen över och det här får en att förstå att man inte ska stirra sig blind på ett vins statusförkortningar på etiketten.

Min kusin brukar göra en ananascheesecake som är helt ljuvlig, och den kakan var min första association när jag provade vinet. Hela glaset glöder av smörighet, ugnsbakad frukt, gula äpplen, honung och mandarin. I eftersmaken känns en pigg fläderfräschör som lättar upp den tropiska fruktprakten. Passar till smakrika rätter från havet - gärna rökta, grillade eller halstrade. Även asiatisk-inspirerad mat med lime, chili och ingefära fungerar.

Vin: Anselmi San Vincenzo 2006
Druvsort: Garganega 80 %, Chardonnay 15 %, Trebbiano di Soave 5 %
Alkoholhalt: 13 %
Producent/Vingård: Anselmi
Ursprung/klassificering: IGT Veneto, Italien
Lagring: Sex månader på ståltank
Förslutning: Naturkork
Hållbarhet: Drick nu eller spara 3 år
Serveringstemperatur: Runt 11-12 grader
Pris: 11,15 euro
Artikelnummer på Alko: 008242

Veckans röda/Penfolds Rawson's Retreat Shiraz Cabernet

Jag har alltid tyckt att vinerna från Penfolds har känts moderna, rena och nutida. Jag hade en bild av en relativt nystartad firma med många unga tänkare och vinentusiaster. Nu vet jag att firman funnits i över 160 år och grundades av en inflyttad brittisk läkare i mitten av 1800-talet. Dr Christopher Rawson Penfold, född 1811, var av den uppfattningen att vin var ett mycket användbart och viktigt läkemedel. Han var förutseende i sin karriär och hade tagit med sig sticklingar från sydfranska vinstockar för eventuella framtida behov i sitt nya hemland.

Och så blev det. Han började göra vin - starkvin - till sina patienter. (Vad säger ni alla läkare, skulle inte detta vara en bra affärsidé?) Efter några år var hans viner så eftertraktade att han fick börja satsa fullt ut på vinodling och vinframställning. Hustrun Mary hjälpte honom i arbetet och tog över firman när maken kastade in handduken. Firman har gått vidare från generation till generation och är idag en av Australiens högst ansedda vinfirmor.

Jag hittar inga uppgifter om i vilka proportioner druvorna Shiraz och Cabernet Sauvignon blandats i vinet, men av doft och smak att döma misstänker jag att Shiraz-druvan har fått chefsrollen. Vinet doftar intensivt av mogna jordgubbar, rosenvatten, körsbär och röda vinbär.

Bakom alla bärupprepnings ligger en söttaktig lakritston i både doft och smak. En välbehövlig syra- och tanninkick à la Cabernet dyker upp i eftersmaken och stöttar upp helhetsintrycket. Smakerna stannar inte särskilt länge kvar i munnen, däremot kan man känna en liten beska som av hemlagad vispgröt långt bak på tungan.

Passar till: kraftiga köttträtter, gärna av storvilt. I såsen kan man vispa ner lite rödvinbärsjelly eller några droppar hallonvinäger för att spegla vinets bärighet. Funkar också fint med lagrade ostar.

Vin: Penfolds Rawson's Retreat Shiraz Cabernet 2006
Druvsort: Shiraz, Cabernet Sauvignon
Alkoholhalt: 13,5 %
Producent/Vingård: Penfolds
Ursprung/klassificering: South Eastern Australia
Lagring: På franska och amerikanska ekfat
Hållbarhet: Drick nu eller spara 2 år
Förslutning: Syntetkork
Serveringstemperatur: Runt 18-19 grader
Pris: 9,49 euro
Artikelnummer på Alko: 465357

FRÅGA ELLA

Vilken druva är Chablisviner gjorda av - det står ju inte på etiketten?

Den enda tillåtna druvan i Chablisviner är Chardonnay

GÄSTKOCKEN HARRIET TUOMINEN

Marinerad gravad lax

Egentligen skall man snabbgrava färsk lax med salt, rosépeppar, citron, olja, socker och dill. Men jag köper den gravad i bit och skivar tunt.

Skivorna radas i ask.

Mellan varje varv strör jag grovkrossad rosépeppar och koriander (frön) och droppar över olja och saft av lime, hälften var, som jag rör ihop med sked i ett decilitermått. Till 500 g fisk går det kanske 0,5 dl olja/lime.

Ställ in i kylan, låt marinera 0,5-2 timmar, rada upp på fat, strö över färsk rucolablad och hyvla över parmesan. Tillbehör kokta äggskal, kokt potatis, bröd. Välj själv!

Till det vita

Lammrulle med svampgratinerat rotselleri

Lammrullen görs på urbanad slaksida, som fylls med malet kött kryddat med vitlök och persilja. Rulla ihop, knyt om med fiskargarn och grädda i

175 grader tills rullen är genomstekt. (Stek går också bra.) Här är tillbehöret jag vill slå ett slag för.

Hel rotselleri skall det vara, karl johansvamp och grädde. Men det går med halv av selleri och champinjoner. Utan grädde går det inte!

Tvätta selleriknölen och skär i cm-tjocka skivor. Skala dem. Lägg skivorna

Till det röda

i kokande vatten och koka nästan mjuka på svag värme 5 minuter, känn efter med trästicka.

Gör en stuvning på svampen: stek svamp och litet finhackad lök i smör, strö på salt och vitpeppar (och en aning mjöl mot slutet). Så slår man på grädde och låter det hela koka in på svag värme. Späd med mera grädde till en krämig stuvning. Smaka av!

Lägg selleriskivorna på plåt med bakplåtspapper, skeda på svampstuvning, strö över riven ost, gärna en blandning av parmesan och emmental, och ställ in i 225 graders ugn så osten får smälta ner och ta färg.

Servera de svampgratinerade selleriskivorna till lammrullen.

Potatisgratäng passar bra till.

MINGLE Plockskål med multibestick

Tyndet

Öppet Vard. 9.30-17.30, Tors. 9.30-19, Lör. 10-14

Ge en
julhälsning
och gör en
hjälpinsats!

Önska God Jul
och Gott Nytt År
med en annons i Nya Åland

En annons enligt denna modell kostar 27€ inkl. moms. Av detta belopp går 10€ till välgörande ändamål (t.ex. Ålands Barnfond, Ålands Sjöräddningssällskap, Ålands cancerförening, Rädda Barnen, Djurskyddsföreningen).

Ring 23 444, faxa 23 450 eller kom in till oss på annonsavdelningen så hjälper vi dig. Du kan också skicka e-post till: annons@nyan.ax, ange då din faktureringsadress och till vilken fond du vill betala. Gäller endast privatpersoner.

Rabatt på julhälsningen med Nyankortet!
Med Nyankortet får du julhälsningen för endast 22€ inkl. moms

Annonserna publiceras
t.o.m. 22/12 2007.

Nya Åland
☆☆☆

www.nyan.ax

Stor jul och kvalité

AUKTION

Auktionen som passar alla

Söndag 25/11 kl. 14.00

Måndag 26/11 kl. 19.00

Visning 1 timme innan

BREIDABLICK

Välkomna till årets stora jul och kvalit ts auktion som vi lagt på Bredablick, för att få rum med vårt stora auktionsutbud. Detta  r auktionen där vi bjuder på det mesta av det bästa.

Vi presenterar h r ett liten del av våra utrop

Flera matgrupper till salen och köket.

Möbler: 1700-tals repliker av Gustavianska möbler, flera matsalsgrupper, bl.a. salsbord med 10 st Gustavianska "Nollan" stolar, klaffbord med "Bellman" och "K rven" stolar, karmstolar "Big Rose" samt hallbord modell halvmåne, Gustavianska speglar och lampetter buff er, vitrinsk p, vinsk p, hörnskåp, byr ar, br ckvitrin, herr betjänt, bibliotekstol, flertal olika modeller av piedelstolar bl.a. jugendstil, vitrinsk p i mahogny och i serierna "ECB" och "Pillar", chiffonje i Chippendale med karmstol, tidningst ll, klassiska och nya skinngrupper

Flertal vitrinsk p

Buff er och byr ar

Moderna och klassiska skinngrupper

såsom Chesterfield med extra Wingchair f t ljer mm. Stort köksbord med 8 stolar, Italienska skinnf t ljer i Clubmodell. Designade möbler av Fritz Hansén och Arne Jacobsens "Sjuan-stolar", samt mycket mer som av utrymmesskäl ej f r plats h r.

Konst/Original: Från privatpersoner och gallerier inlämnat konst utauktioneras bl.a. Birger Ljunquist, Severin Nilsson, Hugo Zuhr, Georg Pauli, Roland Svensson, Martin Engström, Evert Taube, Willhelm von Gegerfeldt, Anders Palmér, Maria Ronnehed, Carl Brandt, Madeine Pyk mm.

Grafik: J ttest r Corneille, Ernst Billgren, Inge Schi ler, Lasse  berg, Carl Höglund, Marc Chagall, Peter Dahl, Maria Lang, Angelica Wijk, Uno Wallman, Andy Warhol, Tom Moore, Madeleine Pyk samt många fler.

Glas/Keramik/Ostindisk porslin: Konstglas av Ernst Billgren samt keramik av bl.a. Gunnar Nylund, Carl Harry Stålhane, 17-1800 tals Ostindisk porslin med bl.a. Qianlong, Daoguang och Republik

Stor samling nomadmattor

Mattor: Stor blandning av av klassiska och moderna handknutna mattor 1,5 m²- 20m². Charmiga nomad mattor i handspunnen ull och i v xtf rger från olika distrikt i Iran såsom Bachtari, Shiraz, Gashgai, Shirvan, Shabsavan mm. Atelj knutna exklusiva Ghom mattor i Silke, Nain, T briz, Keschan, Isfahan. Stort utbud på gallerimattor dvs. gång mattor i alla längder och färger. Ett verkligt tillfälle för dig som ska köpa din första " kta matta", du f r experthjälp innan köpet, eller till dig som  r mattk nnare och vill komplettera upp din mattsamling.

Exklusiva atelj knutna mattor

K pgaranti: Genom vårt åländska företag kan vi ge dig full bytesrätt

Barocker

Kristallampor: Från ett av Sveriges mest anrikaste företag grundat 1895 har vi fått i uppdrag att utauktionera en samling klassiska modeller. 5-10 armade empirekronor i korg eller med pigg, enkla tr dbarocker, eller dubbla barocker med gjutna stommar. Plafonder i olika storlekar och modeller. Samtliga kristallkronor är knutna i briljant och facett slipad B hmisk kristall

Plafonder

Empirer

Kuriosa: Ett flertal facettslipade speglar, stora som små. Bordslampor i olika modeller och storlekar. Ett antal utrop på nautika. Kasettramar, lockurnor, vaser, sk lar, ingef rskrus, i kinesisk porslin.

Välkomna till vår jul och kvalité auktion

NORDISKA AUKTIONSBYR N etabl 1951
i samarbete med Nordiska Tjänster AB
tel. 37786 gsm 0457-3434300

Sottungas unga mitt i byn förr och nu

Från barnvagn till tre trallande jäntor

Längst ner i Nya Ålands bildarkiv under rubriken "Sottunga" hittade vi bilden med alla barnvagnar mitt i byn i Sottunga. Den är publicerad den 8 april 1993.

Vi har brett tre tjejer i Sottunga skola undersöka vem som låg i barnvagnarna och vilka andra som är med på bilden.

Vi tackar 14-åringarna Sara, Frida och Lena.

Vad blev det av folk? Sottungatjejernas utredning visar följande, utgående från den nya bilden, nederst på sidan:

Från vänster:

Taija Eriksson är bonde på Sottunga och hon jobbar även som närvårdare på Gullåsen i Mariehamn.

Johan Eriksson går första året på Ålands Sjömansskola El-linjen.

I mitten stående:

Lena Lindholm lever på Sottunga och går i årskurs åtta.

Kerstin Lindholm skoldirektör för södra skärgården och timlärare i matematik, hon är Sottungabo.

John Lindholm studerar andra året på Ålands lyceum.

I mitten sittande:

Helena Johans grönsaksodlare, hemvårdare och jourhälsovårdare på Sottunga.

Sara Johans lever på Sottunga och går i årskurs åtta.

Emil Johans studerar andra året på Ålands Yrkeskola El och Data.

Längst till höger:

Siv Törnroos jobbar som postföreståndare på Sottunga postkontor

Frida Törnroos lever på Sottunga och går i årskurs åtta.

Sandra Törnroos går första året på Ålands Yrkeskola Samhälleliga och Sociala linjen.

Alla dessa nu nämnda är skrivna på Sottunga.

Gamla bilden:

Från den gamla bilden finns följande inte längre kvar på Sottunga:

Anneli Lindström går i nian på Kyrkby högstadieskola, bor i Kalmarnäs Jomala.

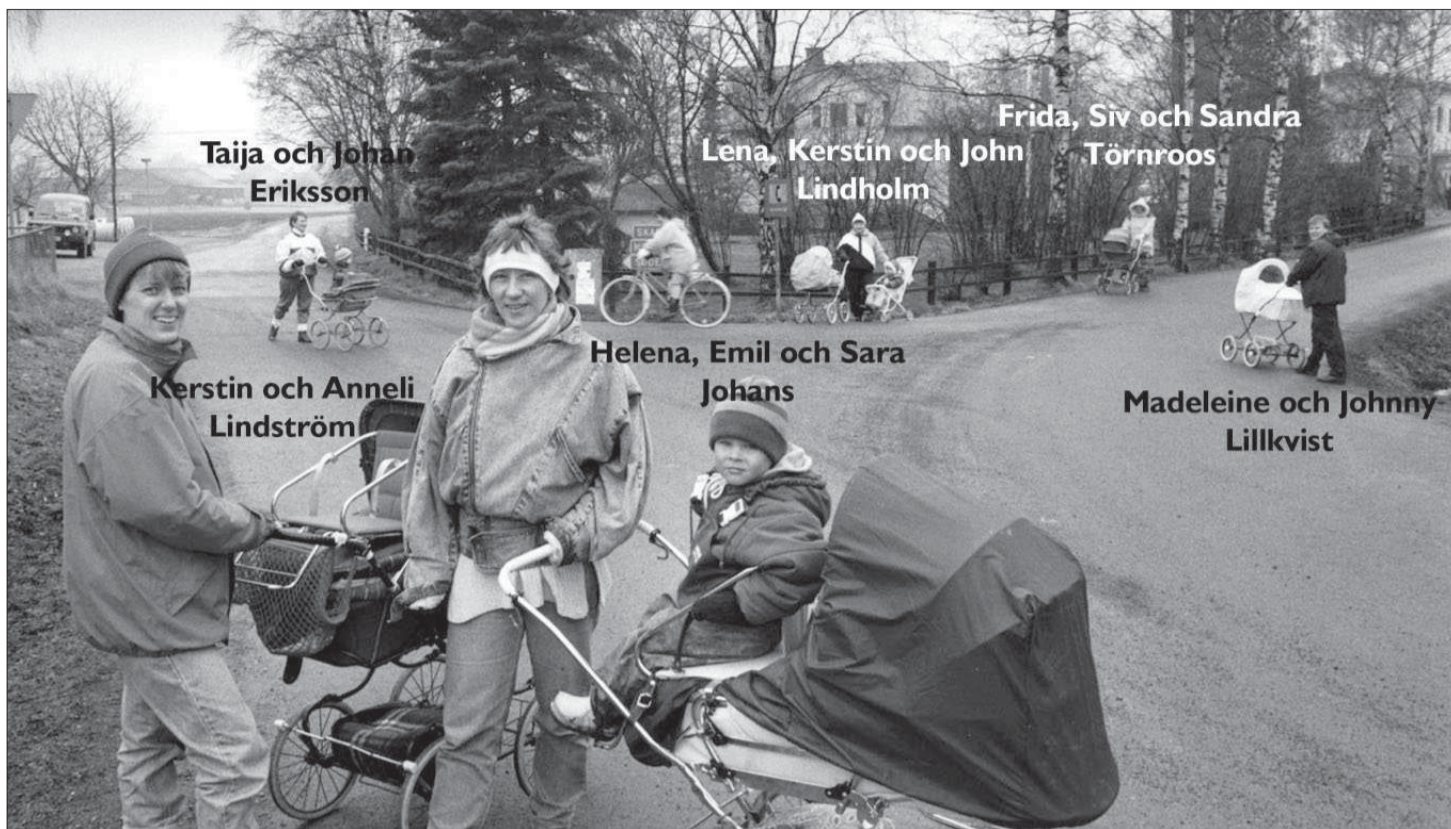
Madeleine och Johnny Lindquist bor inte på Sottunga längre.

Kerstin Lindström jobbar på Ålands idrottsdistrikts kansli, ÅID.. Hon bor i Jomala Kalmarnäs.

Bernice Hildén bor inte på Sottunga.

Vi bad också tjejerna fundera och berätta om hur de har det 14 år framåt i tiden.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Lena 14 år, Sottunga

Jag är inte säker på vad jag kommer att göra om 14 år eller var jag kommer att bo. Men jag hoppas att jag har en bra utbildning och att jag har hittat ett jobb som passar mig och som jag trivs med.

Antagligen har jag studerat någon annanstans än på Åland. Om jag har familj eller inte återstår att se.

Sara, 14 år, Sottunga

Jag har inte riktigt bestämt mig än för vilken utbildning jag ska gå. När jag är 28 år kanske är jag kock någonstans i världen. Jag har förhoppningsvis rest runt i världen och sett lite mer än kobbar och skär! Jag har ingen aning om var jag bor.

Jag tror inte att jag bor på Sottunga om 14 år. Det betyder inte att jag kommer och överge Sottunga, tvärtom jag har nästan all släkt här. Jag tycker väldigt mycket om Sottunga. Finns all service kvar, plus att de fortfarande bor kvar någon, kommer jag helt säkert att flytta tillbaka (antagligen är jag då äldre än 28 år). Inte vet jag, kanske har jag en familj om 14 år.

Frida, 14 år, Sottunga

Om 14 år har jag ingen aning om vad jag gör, men jag skulle kunna tro att de kommer att ha något med människor att göra. Jag tror inte att jag kommer och bo kvar här men kanske flytta hit när jag är äldre om det ser ut ungefär som det är nu, det skulle vara kul och resa utomlands och se lite mer av världen och kanske bo utomlands ett tag. Det är svårt och veta om jag har familj, men jag hoppas det.

Foto: SOTTUNGA SKOLA

Micke Björklund i ditt kök?

Vad vill du vinna? Ett tårtkalas med ballonger och konfetti, en TV-kväll de luxe tillsammans med bästa kompisarna eller en traditionell festmiddag?

Gå in på www.aland24.ax

TÄVLA

om en festkväll för sex personer redan idag!

Vi anpassar kvällens tema efter vinnarens önskemål så alla kan delta – ung som gammal. Tävligen pågår 10-30.11 2007

www.aland24.ax

Stöd cancerföreningens Blå Bandet kampanj - kampen mot prostatacancer -

2,50/st

Välkommen in till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6 och köp ditt Blå Band pins.

SAMARBETSPARTNER:

Nya Åland
★ ★ ★

BESTÄLL WEEKENDLÄSNING!

En årsprenumeration på Volt inkluderar 44 nummer* och kostar 59 euro/år. Specialerbjudandet är i kraft till den 30 november 2007. Beställ redan nu Volt för 2008 så får du resten av år 2007 en lördag-söndag prenumeration på Hbl på köpet. Du får då förstås Volt varje lördag med Hbl OCH ett innehållsrikt läspaket också på söndagarna. Din förmån för weekendläsning redan 2007 är värd ca 20 euro eller mer om du är snabb!

* Volt utkommer 44 gånger per år med en sommarpaus från mitten av juni till mitten av augusti

Gör så här:

Gå in på webben www.hbl.fi/volt2008 och beställ nu Volt för 2008 så får du en Hbl weekendprenumeration (lö-sö) för resten av året 2007 på köpet

Smsa till nummer 13513 och skriv VOLT2008 NAMN NYANKORTSNR ADDRESSNR POSTNUMMER POSTANSTALT Exempel: VOLT2008 Ville Volt-tare, 123456, Läsargatan 1 A 2, 22100 Mariehamn (sms kostnad 0,70 euro). Kundenservice 09-1253 500.

Beställ VOLT för år 2008 så får du en lördag-söndag prenumeration på Hbl inkl. Volt för resten av år 2007 på köpet.

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

TV-TIPSET
Newcastle-Liverpool
CHAMPIONS LEAGUE,
KL 14.45 PÅ CANAL+ SPORT 1

Dubbelmöte för JIK:s herrar

...som
värvat en
ny tränare

VOLLEYBOLL. Jomala IK:s herrar har två bortamatcher i helgen. Ny tränare för laget är Erika Johansson som siktar mot minst en seger.

– Allt annat vore en besvikelse, säger hon.

Både seriefemman Bromma B och -tvåan Lidingö står på matchprogrammet för Jomala IK:s herrar i helgen i division I norra. Mot förstnämnda lag bör ålänningarna ta en seger, svårare kan det bli mot Lidingö.

– Vi har mött dem en gång redan och torskade mot dem i premiärmatchen. Jag misstänker att de har samma lag eller bättre, så det blir nog tufft, säger Erika Johansson som debuterar som coach för laget i helgen.

På fredagseftermiddagen tvingades centern **Andreas Pellas** lämna återbud.

– Han har fått spel förbud i en månad på grund av sina knän, så nu har vi bara två centrar till helgen.

Plocka bort spelare

I övrigt är laget intakt och har den svenska trion **Stefan Andersson**, **Victor Norberg** och **Simon Dahl** med sig. Johansson räknar med minst en seger i helgen.

– Allt annat vore en besvikelse. Men Lidingö ska heller inte vara en omöjlighet. De hade en spelare i vår hemmamatch som fick mycket utrymme, men kan vi

Revansch. Senast JIK och Lidingö möttes, vann sistnämnda lag. I helgen hoppas ålänningarna på poäng hemåt. Här ses Johan Påvåls som tar emot bollen omgiven av Oskar Söderlund och Sam Karlsson.
Foto: ERKKI SANTAMALA

plocka bort honom och andra nyckelspelare har vi en chans, säger hon.

Erika Johansson tog nyligen över som tränare och debuterar i matchsammanhang i helgen. Laget har tidigare varit utan en given ledare, istället har spelaren **Magnus Kalm** haft dubbla roller.

– Jag har varit med på några matcher och assisterat som coach och hjälpt Kalm. Han har velat ha stöd efter-

som det är stökigt att spela själv och coacha, säger hon.

Mer volleyboll

Men nu blir det alltså en tydlig tränarroll i JIK.

– Jag ser stor potential i laget, men det har varit otydligt på träningarna och det behövdes någon som styr upp det. Det har varit uppskattat när jag hjälpt till på träningarna och efter att jag sagt att jag kan tänka mig att

träna dem, höll de ett möte och bestämde sig för det här, säger Johansson.

Hon har tidigare fungerat som spelande tränare för JIK:s damlag, men lade av på grund av en axelskada.

– Den största skillnaden för mig nu är att jag inte är delaktig i övningarna själv. Tidigare har jag känt när tempot gått ner eller när det är dags att byta övning. I övrigt är det ingen större skill-

nad, utan lagen har samma grundteknik, säger hon och fortsätter:

– Det känns roligt. Det blir mer volleyboll för mig än tidigare i och med att jag även tränar juniorkillarna en gång i veckan.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

JIK:s damer mot ny seger

VOLLEYBOLL. Jomala IK:s volleydamer leder division II, östra och har inga planer på att tappa placeringen. I dag har laget hemmamatch mot Vingar B.

– Vi tänker vinna med 3-0, säger tränaren **Sofie Lindman**.

Jomala IK har gått in med full effekt i Stockholmsseriens division II, östra. På fem matcher har laget bara tappat två set och leder serien. I eftermiddag möter man seriefemman Stockholms Vingar B.

– Jag tror de har ett lite äldre och rutinerat lag med spelare som är duktiga på att placera och plocka bollar. Men vi tänker gå in och vinna med 3-0, säger **Sofie Lindman** som tränar laget tillsammans med **Pia Saku**.

Det finns två Vingar-lag i serien.

– Jag tror att de kan byta spelare mellan lagen, så man vet inte riktigt vad för lag vi möter.

Vill vinna allt

Framgångarna för JIK har varit positiva.

– Det är jätteroligt med tanke på att vi har flera nya spelare och tappat en passare (**Erika Johansson**, reds anm.). Alla har tagit sitt ansvar, som till exem-

Nya poäng. Sofie Lindman och hennes lagkamrater i JIK siktar på ny seger i dag.
Foto: JONAS EDSVIK

pel **Jenny Clemes** som spelade sin första match någonsin med oss. Eller **Sandra Ekström** som varit riktigt duktig som passare. Fast man spelat volleyboll i flera år är det tufft att gå in på den positionen, det är en helt annan sak, säger Lindman.

Första bollen servas i dag klockan 16.00 i Idrottsgården.

– Jag hoppas det kommer mycket folk och tittar. Vi har speaker och musik, så det blir en rolig stämning!

Och publiken ska inte bli besviken.

– Vårt mål är att vinna alla våra matcher, fastslår **Sofie Lindman**.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax

Niskala skrev på två år till

FOTBOLL. Mittfältsmotorn **Mika Niskala** har skrivit på för ytterligare två år i den grönvita IFK Mariehamnsdräkten.

Ryktena har florerat om flytt bort från Åland, men den 26-åriga mittfältaren **Mika Niskala** stannar kvar i Mariehamn. I dag skrev han på ett nytt tvåårsavtal med klubben.

– Avtalet är mycket betydelsefullt för Grönvitt då Niskala i år blommat ut och tagit ytterligare ett steg i sin utveckling från lovande talang till spelmotor, säger klubbledaren Peter Mattsson i ett pressutskick.

Mariehamnaren har spelat tre säsonger i IFK och påbörjar nu sin fjärde efter hemflytten från Åboklubben FC Inter. Innan dess representerade han IFK en säsong.

– Före Åboklubben hann Niskala även med att spela i IFK

Fortsätter. Mika Niskala fortsätter i IFK Mariehamn minst två år till. Foto: JONAS EDSVIK

Norrköping där han även gick i fotbollsgymnasiet efter pojk-lagsåren i Mariehamn.

Niskala har gjort 118 matcher i ligan och gjort elva mål. Han har också nio U 21- och 44-pojk- och juniorlandskamper i portföljen. (mt)

Jukka Vanninen klar för FC Lahti

■ **FOTBOLL.** Mittfältaren **Jukka Vanninen** har tecknat ett ettårigt kontrakt med fotbollsligaklubben FC Lahti. Vanninen, 30, kommer närmast från division 1-laget FC Hämeenlinna.

Vanninen, som även representerat KooTeePee, har spelat 116 ligamatcher och gjort 10 mål.

– Det känns fint att göra comeback i ligan, säger Vanninen. (FNB)

Sport på gång

LÖRDAG

Volleyboll
Idrottsgården
Division II, damer: 16.00 Jomala IK-Stockholms Vingar B.

Futsal
Baltichallen
ÅM i futsal: 08.00. Finaler 18.15.

Tennis
Bollhalla
MLK:s lagtävling: 10.00. Finaler 13.00.

Sportens kom ihåg

■ **ÅID/IF Åland-orientering:** Höstmöte på söndag vid Ålands Elandslag 19.00.

■ **ÅID:** Ordinarie höstmöte, torsdag 29 november 19.00, i Ålands Hotell & Restaurangskola, Mariehamn. Stadgeenliga förhandlingar, stipendieutdelning.

■ **ÅID-skidor:** Vi åker till Högbo på skidläger 8-9 december. Juniorer betalar endast 25 euro. Anmäl dig senast fredag 30 november till Uffe 04573421606 eller Jens 0405139166. Alla med!

■ **ÅSSF:** Viltmål cup 1 30+30 den 30 november 18.30 på Bredmobanan.

Fyra. Barbro Carlsson blev bäste ålänning i kuskmatchen med en fjärde plats.

Foto: MALIN TILLSTRÖM

Kuskmatchen är nu avgjord

■ **TRAV.** Den årliga kuskmatchen mellan Eskilstuna, Gävle och Åland avgjordes i måndags. Den sista tävlingsdagen skedde på Gävles hemmabana där det skulle avgöras vilken av de tre banorna som skulle vinna.

Loppet som kördes över 2.140 meter autostart vanns av Gävlekusken **Erik Lindegren** med hästen **Zootom** som vann på tiden 1.17.3. Därmed snuvade han Ålandstravets **Malin Friman** på segern i loppet på de sista metrarna.

De åländska kuskarna gjorde dock en bra insats i de tre matcherna. **Barbro Carlsson** kom totalt fyra, **Friman** femma, **Jan Söderström** sju samt **Kristian Autio** nia. Dessa placeringar gjorde att Åland slutade på en andra plats i kuskmatchen som vanns av Eskilstuna. Totalsegrare blev Erik Lindegren som vann två av de tre loppet som kördes. (mt)

Våsc förlorade sin första match

■ **INNEBANDY.** I herrettan i den åländska innebandyse-rien har Våsc II gått som tåget med tre vinster och en oavgjord match. Men i onsdags åkte laget på sin första förlust när man mötte Lemlands IF som vände ett 1-5 underläge till seger med 8-6. Målskyttar i segerlaget var **Thomas Ahlqvist 4**, **Magnus Ljungars 2**, **Johan Liljebäck** samt **Kim Ginman**. Våscs målskyttar var **Peter Wiklöf 4**, **Mats Kavander** och **Simon Jansson**. Lemlands IF gick därmed om Våsc II i tabellen och leder nu serien.

Ytterligare en match i herrettan spelades, där vann Nikolaj Innebandy över IF Fram med 5-3. Målskyttar i Nikolaj var **Markus Nordman 2**, **Sebastian Haglund**, **Johannes Dahlman**, **Daniel Blomster** samt **Mikael Sandholm**. För Fram nästade **Marcus Karlsson**, **Niklas Söderlund** och **Fredrik Hjerpe**.

I damettan spelades en enda match. Där vann ÅSB över Gasen i Botten med hela 8-1. Målskyttar i segerlaget var **Lotta Olofsson 3**, **Lisa Westerlund 2**, **Sarah Engblom 2**, **Anna-Karin Johansson** samt **Joanna Bong**. Tröstmålet för GiB gjorde **Marina Andersson**. ÅSB leder tabellen överlägset på tolv poäng.

Tre matcher spelades i herrttvåan enligt följande resultat: IF Fram II-Liffarna 6-2, TVL-EI Maccos 4-5, Referee Killers-Ålandsbanken 7-8. EI Maccos ligger i ledningen före IF Fram II. (mt)

Seniorerna intar gymmen

Motion & hälsa

MOTION. Har du fyllt 60 och har ångest över att bli alldeles för gammal alldeles för snabbt? Att du ska börja sy kökshanddukar i avsaknad av bättre sysselsättning? Eller bli sur och bitter över grannens ungar som skjuter in bollar på din gräsmatta?

Lugn, det behöver du inte bli.

Istället kan du för första gången utnyttja all din tid på dig själv. Och tillåta dig må bra. Och vara äldre.

Det finns inget som säger att ett gym måste vara fyllt av unga machokillar som lite surt stirrar på varenda kotte som inte lyfter minst 220 i bänkpress. Eller att kläderna måste sitta sådär perfekt som bara en 20-årig kropp klarar av.

Nu har även seniorerna fått upp ögonen för gymmen. Och intresset bara växer. Även om det tagit sin lilla tid.

– Framförallt tror jag det handlar om att de är uppväxta under en tid då de inte skulle prioritera sig själva och att de inte har en sådan träningsbakgrund som i dag. Steget kan vara lite större för dem. Min dröm är att få fler som tränar. Erfarenheten säger att de mår fantastiskt bra, säger **Kim Janson**, personlig tränare på Träningsverket.

Vad det handlar om är att stärka den så kallade vardagsstyrkan. Det ska inte behöva vara ett problem att lyfta stekjärnet eller att leka med barnbarnen bara för att åldern säger så. Eller för att det alltid varit så. Och framförallt är det inte åldern som ska bestämma över ens aktiviteter. Oavsett var på åldersstegen man befinner sig.

Ett socialt umgänge

Men det kanske kan bli ett

Bra för äldre. Även seniorer mår bra av styrketräning. Här ses Nils-Erik Eklund, 61, i full färd med att bänkpressa.

Foto: STEFAN ÖHBERG

tvärt stopp efter att jobbar-kompisarna haft den där avskedsfesten för en och de vardagliga rutinerna helt måste omarbetas. Den korta promenaden till brevlådan för att hämta pensionen i slutet av månaden blir helt plötsligt vardagens höjdpunkt.

– De som i dag är seniorer är vana vid att vara aktiva och vana vid rutiner, säger Kim.

Och sedan en helt annan sak. Något som kanske är mer skrämmande för den yngre generationen. Nämligen det faktum att vi faktiskt åldras. Men det är på långa vägar inte alls liktydligt med att bli gammal.

– Inte bara för man fyller 60 slutar man vara fåfång, säger Kim. Det är så häftigt när man

ser de äldre. Man tror att man ska tussa med dem men de vill hela tiden sätta nya rekord.

Social funktion

För många seniorer har träningen även blivit ett socialt umgänge. Man tränar tillsammans på fasta tider. Något som Kim vill stimulera med ett projekt efter årsskiftet där seniorer tränar tillsammans med personlig tränare och sedan efteråt umgås tillsammans.

Vad är viktigt att tänka på när man är äldre och vill börja träna?

– Viktigt att man värmer upp

och tar tid på sig att stretcha. Det ska vara skonsamma men effektiva rörelser som stärker fysiken. I gym tränar vi till exempel knäböj med kroppsvikt och benpress. Det är blandat med maskiner och fria vikter.

Och om man vill träna lite på egen hand?

– Promenader är alltid positivt men det stärker inte så mycket förutom skelettet. Jag föreslår att blanda. Till exempel vattengymna, seniordans och styrketräning. Så varierat som möjligt.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

För alla. Personliga tränaren Kim Janson rekommenderar gammal som ung att träna.

Foto: ANDREAS DIENERT

Fakta/Därför ska du som är 60+ också träna

- Bindväven (som håller samman musklerna och som stelnar med åldern) mjukas upp och skaderisken minskar
- Nedsatt styrka kan tränas upp för att öka vardagsstyrkan.
- Balans och reaktionsförmåga förbättras och risken för fallolyckor minskar.
- Ämnesomsättningen ökar och risken för övervikt minskar.
- Risken för hjärt- och kärlsjukdomar minskar.

Olika former. Det finns olika sätt att träna, styrketräning är en variant. Foto: JONAS EDSVIK

MOTION. Ska du fylla 20 och tycker att livet börjar ta slut? Har du inget bättre för dig än att deca framför Mytbusters på Discovery? Eller att klaga på livet som aldrig verkar börja? Lugn, det behöver inte vara så.

Istället kan du för första gången utnyttja all din tid på dig själv. Och tillåta dig må bra. Och vara 20.

När du efter den tredje snoozetryckningen äntligen stigit upp ur sängen och sömndrucken tagit dig in i duschen kanske det slår dig att en löp-runda någon gång i veckan ändå inte är en så dålig idé. Sedan beger du dig till skolan och halvsover igenom första mattelektionen och framåt eftermiddagen stupar du av trötthet trots att andra världskriget faktiskt intresserar dig.

Men just nu orkar du bara inte.

Kim Janson har själv erfarenhet av liknande situation. Det var inte förrän i sena tonåren som hon började träna. Överhuvudtaget. Nu jobbar hon som personlig tränare.

– Det viktigaste är att träningen är rolig och att man testat många olika sorters träning. De som passar för lagidrotter ska träna det men alla passar inte för det. Efter tonåren ska man prova sig fram förutsättningslöst. Jag tror att det finns en idrott som passar alla.

Och förmodligen är det träningsformen som skrämmer. Kanske är det ett svettigt gym eller det totala ointresset över att jaga en fotboll i 90 minuter. Därför tycker inte Kim att barn och ungdomar ska pressas till att träna något de själva inte vill. I värsta fall slutar de

direkt för att aldrig mer börja träna. Och detta är givetvis inte bra. På något sätt.

– Det är jättemånga som har problem med självkänslan. Och det handlar inte bara om hur de ser ut. Men de har själva ansvar att göra en förändring. Att börja träna stärker inte bara musklerna utan även självkänslan.

Lär sig mer

Träningen kan även bidra till bättre resultat i skolan.

– Efter ett träningspass ökar inlärningsförmågan. Har man kört fast i skolarbetet är det bara att träna och sedan går det bättre, säger Kim.

Men varje träningsform måste anpassas efter varje individs intresse och målsättning. Men även hur pass mogen man är. Bland femtonåringar kan det skilja många år beroende på var de är i mognadsprocessen.

– Grundregeln är kroppsvikt och kondition och när man vuxit klart fungerar det bra med yttre vikter.

För barn och ungdomar återstår dessutom en viktig del. Kosten. Man hoppar över skolmaten och äter inget förrän man kommer hem. Även då blir resultaten i skolan lidande. Och här menar Kim att föräldrarna har ett ansvar. Det ska vara bra mat och inga halvfabrikat. Och så lite läsk och godis som möjligt.

Hur ska föräldrar motivera sina barn att börja träna?

– Framförallt ska de börja hos sig själva och vara bra föredöme. Höra med barnen vad de vill träna och kanske göra det tillsammans.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Juniörerna ska inta gymmen

Årstidsfiske när det är som bäst

Fint fiske. Christian Eriksson med en fin gös på 3,2 kg fångad på en mört.

På hugget

JOHAN BOMAN
FISKARBODEN
fiskarboden@aland.net

November är lite av mörkrets månad. Mörkt, kallt och ruggigt. Många sportfiskare har redan lagt spön och rullar på hyllan och inväntar istället våren eller isfisket.

Men många entusiaster är ännu på jakt efter havets silver, havsöringen. För dem är detta en lovande tid, vattnet blir kallare och örningen stiger upp på grunt vatten för att jaga. Den går även utmärkt att fånga från land. Även gäddan går att lura ännu, även den flyttar nu in på grundare vatten i närheten av vår- och lekvikarna. Mete efter sik har många fastnat för, och nu leker siken på grunda sandbottnar och kan då med fördel fångas med mask.

En annan fisk som är populär från och med nu fram till januari är laken. Den fångas för sin goda rom som anses vara en delikatess. Laken är svårare att fånga på spö, men det är fullt möjligt. Nät eller ryssja är det som annars används för att fånga lake. På isen används krok eller sax, ofta med mört eller annan fisk som bete.

Delikatess

En annan populär fisk är gösen som många anser är den godaste av alla fiskar. Gösen går att fånga med jigggar, wobblers, skeddrag, mete eller med pilkar. Bäst är fisket på våren och sommaren, men fisket i kallt vatten kan vara riktigt bra. Dom senaste åren har fisket efter gös på vintern blivit allt mer populärt.

Många fiskar på isarna främst vid Färjsundet i Godby. Och fångsterna kan ibland vara riktigt bra, men tro mig, fler är gångerna då man blir utan. Gösen är en skygg fisk som lever nära botten, gärna över 10-20 meters djup.

Problemet med gösen är att den är väldigt stationär i våra vatten. Den finns i Lumparns olika fjärdar och i Ivarskärsfjärden i större koncentrationer. På vissa andra platser finns det en del gös men det är bara mindre populationer.

Spännande. Havsöringsfisket kan vara riktigt actionladdat så här års! Prova lyckan från land, hela västra Åland har bra vatten.

Ett fenomen som är väldigt positivt är att man börjat fånga gös på många olika ställen, allt från våra skärgårdskommuner till norrhavet. Det verkar som gösen sprider sig till nya vatten. Detta skulle vara väldigt positivt eftersom gösen konstaterat hela tiden både minskar och blir mindre i storlek.

Gösen är hårt fiskad av yrkesfiskare och binäringsfiskare. Det fisketryck den utsätts av sportfiskare och hushållsfiskare går inte att jämföra med yrkesfisket. Åland ligger enligt min mening långt efter i fiskevärden i allmänhet och värden av gösen i synnerhet. Ett stort problem är att gösen fiskas allt för hårt och med alltför små maskor.

Jag menar varför sjabbla om gösens minimimått skall vara 37 cm eller 39 cm? I Sverige var minimimåttet 40 cm, nu har det höjts till 45 cm. Maskstorleken är inte 45 mm som här utan 50 mm, 60 mm eller till och med 90 mm. I riket är det samma sak, ett exempel är Helsingfors stads vatten där minimimåttet är 50 mm. Detta gäller även abborre.

Samarbete

Mälaren i Sverige är ett lysande exempel på ett uthålligt och välskött fiske. Där har yrkesfiskarna, fiskeriverket och Världsnaturfonden samarbetat för att nå ett godkännande och certifiering av MSC, Marine Stewardship Council, som jobbar för att göra nåt åt överfiskningen av världens fiskebestånd.

Fisken som fångas måste ha ett mått på 45 cm. Då har den redan hunnit reproducera sig en gång vilket säkrar återväxten. Detta är en sötvattensjö där en överfiskning med för små maskor skulle bli ödesdigert, nu frodas gösstammen istället och yrkesfiskarna är nöjda. Alla vin-

ner på att få bättre gösstammar med större fiskar.

År 1997 fångades på Åland 64.500 kg gös, enligt landskapsregeringens siffror. Sedan har det varje år minskat fram till 28.000 kg år 2005. Trots överfiskning och konstaterande att det fångas för små gös händer det inget speciellt. Jo, ett gösförbud i juni månad som inte följs av speciellt många.

Trotsar förbudet

Många fiskar ändå, tyvärr. Och före förbudet när gösen är på väg upp till lekplatser fiskas den ännu hårdare än förut. Många kunder kommer in och köper nät i juni för att fånga gös. Klart jag säljer nät men brukar påpeka att det är förbud.

– Nej, det gäller bara yrkesfiskarna, är svaret jag brukar få. Men detta är trots allt inget att haka upp sig på, ett nät hit eller dit från en husbehovsfiskare gör inget. Det är den stora mängden nät, 5.400 meter som en yrkesfiskare får lägga idag som är den stora boven.

Om landskapsregeringen skulle höja maskstorleken till 47 mm, alltså bara med 2 mm, medelade yrkesfiskarna med gösen som första fisk att dom skulle sluta. Om det kommer till det så får det bli så. Det finns andra som säkert vill fiska när stammarna mår bättre och producerar större gös. Detta får i alla fall inte vara ett hinder för landskapsregeringen att inte höja maskstorlekar och minimimått.

Och jag tror att om man har fisket som yrke vill man ha bra fångster, inte bara sämre och sämre för varje år. Yrkesfiskarna har det inte lätt idag, men det kan bli bättre, bara rätt fiskevård bedrivs.

Skitfiske!

Text och foto: JOHAN BOMAN
redaktion@nyan.ax

Whisky-kryssning ombord på Cinderella

Åk på whisky-kryssning med Viking Lines M/S Cinderella! Konferera eller bara njut av en trevlig sjöresa med god mat & dryck.

Avgångsdatum för våra whiskykryssningar är 13.12, 17.1, 14.2, 13.3, 10.4 och 8.5

Från 88 euro per person inklusive personbiljett, del i hytt, buffé-lunch, à la carte middag & whiskyprovning

Kontakta Viking Lines resebutik i Mariehamn för info och bokning. Uppge produktkoden ÅWHISK

VIKING LINE

www.vikingline.ax

” Jag grimaserade. Ett test. Skit, jag som blir så nervös av prov.

FRED FORSELL

Lördagsnöje

Conny´s tackar för sig

Sista spelningen i kväll

De började spela ihop 2002 och hann bli världskändisar på Föglö men nu är det slut. Så sågs det i varje fall.

Bandet Conny´s har sin sista spelning i kväll. Plats: Vikingaborg på Föglö.

I Conny´s spelar Patrik Häggblom, keyboard, Conny Jansson, som växlar mellan trummor och bas, Kristian Holmström, som spelar bas och gitarr och slutligen bandets grundare Conny Sahlin, som sjunger och spelar gitarr.

Två av killarna är från Föglö, Kristian Holmström och Conny Jansson, och i början blev det mest spelningar på Föglö. Men sedan utvidgades både repertoaren och reviret och bandet fick spelningar i stort sett över hela Åland.

I somras spelade Conny´s i restaurangen på Arkipelag och på Club Marin i östra hamnen.

Tidsbrist

Men nu tänker bandet sluta. Inte för att deras spelningar inte efterfrågas utan för att tiden helt enkelt inte räcker till.

– Det tar sin tid att repetera och att hela tiden uppdatera sig. Vissa av oss är egenföretagare och någon vakar, det blir för mycket och för ett år fattade vi beslutet att lägga av, säger en i bandet Patrik Häggblom.

– Visst är det lite tråkigt. Vi har haft en otroligt fin sammanhållning och mycket roligt tillsammans, säger han.

Conny´s har satsat på traditionell dansbandsmusik

Tackar för sig. Bandet Conny´s har glatt publiken sedan 2002 men nu är det slut. I kväll spelar bandet för sista gången. Från vänster Conny Jansson, Patrik Häggblom och Conny Sahlin samt Kristian Holmström (sittande i mitten).

Arkivfoto: ANNA HÄGGBLOM

och lite rock. En av de mest spelade låtarna är Sten & Stanleys hit "Jag vill vara din Margareta".

– Den frågar publiken alltid efter. "Living next door to Alice" är också populär, säger Patrik Häggblom.

Klent intresse

I kväll ger Conny´s sin avskedsspelning på Vikingaborg på Föglö där ungdomsföreningen ordnar traditionell dans. Föreningens ordförande Jerker Johansson hoppas att många kommer men är inte överoptimistisk.

– Vanliga danskvällar har inte dragit så bra under senare år. Danskvällarnas storhetstid verkar vara förbi och det är länge sedan vi ordnade en danskväll. Men

nu gör vi ett försök och killarna i Conny´s är väldigt populära på Föglö, säger Jerker Johansson.

Intresset för att vara med i ungdomsföreningen är inte heller överstort.

– Nu är det medlemmar i fritidsnämnden som även sitter i ungdomsföreningens styrelse men vi får se hur det blir framöver. Om inte nya krafter kommer in kanske föreningen får ligga och gro ett tag, säger Jerker Johansson.

HELENA FORSGÅRD
helena.forsgard@nyan.ax

OBS Det händer

LÖRDAG 24.11

AUKTION

■ ■ Föglö Sanda bystuga kl 19.00. Martha-auktion.

DANS

■ ■ Föglö Vikingaborg kl 21.00. Conny´s.
■ ■ Arkipelag restaurangen kl 22.30. Sunrize.
■ ■ Finström Breidablick kl 20.00. Sannys.

FÖRELÄSNING

■ ■ Öppna högskolan Neptunig. 17 kl 10.00-12.00. Sista föreläsningen i serien "Utställningsproduktion med fokus på den visuella konsten". "Att utvärdera och slutredovisa en produktion". Tomas Träskman föreläser.

JULMARKNAD

■ ■ Jomala Rönngården kl 12.00-15.00. Liten Julmarknad.
■ ■ Eckerö post och tullhus kl 12.00-16.00. Julmarknad. Hantverk, konst, naturprodukter och smakupplevelser blandas med julsånger.

JULPYSEL

■ ■ Ålands museum kl 12.00-15.00. Kom och gör din egen pepparkaksform med Tove Sjövall.

MUSIK

■ ■ Eckerö hotell Elvira kl 19.00. Visans Vänner håller stämningsfull musikafon. Medverkande Kim Hansson, Marianne Häggblom, Jörgen Berglund, Bengt Enqvist, Helena Flöjt, Gyrit Hagman och Eivor Lindström.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Van Grogg.
■ ■ Parks bar kl 22.00. The Old Boys och Rosa Körberg.
■ ■ Dinos bar kl 22.00. The Generals/Rock dj.
■ ■ Indigo kl 21.00. Stick On It, alternativ dj klubb där du spelar din musik under 15 minuter.

Julpyssel. På lördag får du chansen att göra din egna pepparkaksform på Ålands museum.

TEATER

■ ■ Mariehamns stadshus kl 19.00. "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

VERNISSAGE

■ ■ Ålands konstmuseum kl 14.00-16.00. "Erövrare av Europa". Ett tvärsnitt av nyläget inom akvarellkonsten i Finland. Konstnärerna: Lauri Ahlgrén, Tello Anttila, Kjell Ekström, Pentti Kokko, Nándor Mikola, Tuomas Mäntynen, Kaarina Mökkälä. Osmo Nissinen, Elina Tammiranta-Summa, Kristiina Turtonen, Carl Wargh och Kalle Wikberg. Utställningen öppnas av landshövdning Peter Lindbäck.

SÖNDAG 25.11

FÖRELÄSNING

■ ■ Mariehamn Margaretagården kl 16.00. Pilgrimsvandringar. Föreläsare är pilgrimen Tom Tiainen som också visar teckningar från sina vandringar.

JUBILEUM

■ ■ Vårdö brandstation kl 14.00-16.30. 70-årsjubileum och invigning av nya brandstation. Invigningstal av av Anders Englund, och en kort tillbakablick i kårens verksamhet.
■ ■ Föglö Vargskärsgården kl 14.00. Vargskärs marthaförening fyller 90 år.

JULCAFÉ

■ ■ Geta församlingshem kl 13.00-16.00. Tomteutställning och lotteri. Tomten kommer kl 14.00.

JULMARKNAD

■ ■ Eckerö post och tullhus kl 12.00-16.00. Julmarknad. Hantverk, konst, naturprodukter och smakupplevelser blandas med julsånger.
■ ■ Mariehamn, Ankaret, Johannebovägen 7 kl 12.00-15.00. Försäljning av handgjorda borstar, handarbete, hembakat bröd, lotteri m.m.
■ ■ Hammarland Näfsby skola kl 12.00-15.00. Julkransar, godis, bakverk och hantverk. Lotteri, fiskdamm och ponnyridning.

LUNCH

■ ■ Finström Mikaelsgården kl 13.15-15.00. Missionslunch och program med Håkan och Judy Granberg.

MUSIK

■ ■ Finströms kyrka kl 12.00. Håkan och Judy Granberg, Guy Karlsson och Mikael Sköten.
■ ■ Ålands musikinstitut

kl 15.30. Pianomatiné med pianoeleverna.
■ ■ Ålands musikinstitut kl 19.00. Musik på kantele. Dzitari, duo från Lettland.

NÖJE

■ ■ Parks bar kl 22.00. Blandad musik från baren.

RADIO

■ ■ Radio Vega kl 19.30. Alandia Big Band under ledning av trumpetaren Fredrik Erlandsson. Solister: sångerskan Elisabeth Ekman, gitarristen/sångaren Clas Yngström och organisten Ronnie Svenblad.

TEATER

■ ■ Mariehamns stadshus kl 14.00. "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

ÖPPET HUS

■ ■ Strandnäs FBK, Karlbergsvägen 12 kl 13-15.00. Undervisning i brandskydd i hemmet, barnen får åka brandbil och skylift, frågerunda och uppvisning av juniorerna.
■ ■ Strandnäs, Mellanvägen 2, kl 13-16.00. Öppet hus med officiell invigning av Barnträdgården. Stöpnings av bivaaxljus, julpyssel, loppisbord m.m.

MÅNDAG 26.11

MUSIK

■ ■ Folkhälsans allaktivitetshus kl 18.00. Dzitari, kanteleduo från Lettland spelar folkmusik från olika länder.
■ ■ Medis kursgård kl 20.00. Pianoafon till 100-årsjubileet av Edvard Grieg. Per Thunarf spelar pianomusik och berättar om hans liv.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar dj.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Blandad musik från baren.

JUST NU

LOPPMARKNAD

■ ■ Cirkeln/Emmas loppmarknad, Köpmansgatan 11. Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.
■ ■ Emmaus byggretur, Skogshyddsvägen 7. Öppet måndag-fredag kl 8-16.
■ ■ Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11. Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.
■ ■ Möbelreturen/Katapult, Skogshyddsvägen 7. Öppet tisdag-fredag kl 9-16.

NYANFAJTEN

	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Världen. Ett årtal.	5. SJ tar sitt sista ånglok ur reguljär tjänst	4. Stripteashow ordnas på Miramar.	3. Ett gisslandrama inträffar under OS i München.	2. Filmen Gudfädern har premiär.	1. Den svenska popgruppen ABBA bildas.
På bordet. En krydda.	5. Artistnamnet för Cheryl James.	4. Svenskarna äter 10 till 12 gram per dag.	3. Små barn skall inte äta denna krydda.	2. En butik i Mariehamn.	1. Kan vara ohälsosamt i större mängder.
Sverige. En artist.	5. Har ett gammalt skånskt släktnamn som artistnamn, och det efterlyses här.	4. Bildade GES 1994 och sjöng "När vi gräver guld i USA".	3. Genombrott 1987 med singeln "Jag blir hellre jagad av vargar."	2. Hans riktiga namn är Thomas Eriksson.	1. Har just nu en show på Chinateatern i Stockholm med Lena Philipsson.
Åland. En person.	5. Född 1964.	4. Miljöengagerad politiker...	3...som helst cyklar.	2. Bor i ett hus byggt av halm.	1. Förde i lagtingsvalet fram begreppet "hållbar utveckling".
Finland. Ett företag.	5. Grundades 1951 och bildades utifrån företaget Printex.	4. Armi Ratia blev den som ledde utvecklingen de första åren.	3. Genombrott då Jackie Kennedy började bära företagets kläder.	2. HM kommer att sälja företagets kläder en kort period i vår.	1. Känt för ofta stormönstrade och färggranna kläder.

Svar: 1. 1972, 2. sätt, 3. Orup, 4. Dan Jansen, 5. Marimekko

MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FREDD

LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

Här kommer alla tårarna på en och samma gång

Det kom ett brev, som det så ofta gör så här i krönikesammanhang. Brevet såg väldigt myndighetsaktigt ut, det var brunt och luktade svagt av byråkrat. Jag öppnade med skakande händer. Hade jag blivit stämd, igen? Var fogden efter mig? Eller hade jag tilldelats en så kallad "mjältbrands-försändelse"?

Icke då. Jag andades ut, ty så här stod det: "God morgon/för-/eftermiddag/kväll/natt (stryk det som ej önskas). Enligt vårt register har Ni införskaffat ett (1) st. barn av manligt kön. Med anledning av detta erhåller Ni automatiskt ett livslångt lager av Den Nya Blödigheten™. Gratulerar!" Jag blinkade förvånad. Blödighet? Automatiskt? Livslångt? Lager? Av?

Jag bestämde mig för att läsa vidare istället för att analysera varje enskilt ord: "Den Nya Blödigheten™ är en av myndigheterna utfärdad sinnesstämning som gäller för högst två (2) föräldrar. Observera att Den Nya Blödigheten™ är ett lagstadgat obligatorium som inte kan överföras på annan person. Nära släkt erhåller egna, mildare versioner av Den Nya Blödigheten™."

Lagstadgat? Shit. Här började jag bli lite svettig om händerna, så jag tog på mig mina myndighetsbrevläsarhandskar, florstunna och vita, för att inte fläcka pappret.

Och fortsatte läsa: "Effekterna av Den Nya Blödigheten™ torde redan ha visat sig hos Er och Er partner. Men för att säkerställa att Er version av Den Nya Blödigheten™ fungerar tillfredsställande ber vi Er göra ett kort lästest bestående av fem hypotetiska situationer."

Jag grimaserade. Ett test. Skit, jag som blir så nervös av prov. Jag fumlade fram min myndighetsblankettsifflnadspenna, tog på mig min deklaraionshatt och satte mig vid skrivbordet.

Och fortsatte läsa: "Var god sätt ett kryss i rutan vid varje situation som skulle få Er att 'gråta som en liten tjej' om Ni upplevde den på riktigt. Capisce?"

Jag hajade till lite över det oväntat exotiska ordvalet, men harklade raskt hjärnan och spände blicken i de fem "gråtpunkterna":

Ni hittar ett gulnat fotografi från Er barndom, där en favoritsläkting (idag avliden), uppenbart skröplig sitter med Er i famnen och bjuder på sylrliga karameller (t ex citrus) ur en plåtburk.

Ni tittar på "Postkodmiljonären" (TV4) som delar ut miljonvinst till sliten kvinna i trång etta i obygdén. Hon har sju barn, omodern s.k. "tantfrisyr" och benprotes.

Ni läser en notis om en galen kvinna på landsbygden (t ex Saltvik) som ertappas med huset fullt av vanskötta hundvalpar, av vilka de fem sötaste är svårt sjuka.

Ni läser en artikel om pojke Y som bor i en grop i Gdansk med fadern. Gropen behöver renoveras, men fadern sitter lamslagen i omodern, trög rullstol.

Ni ser valfri amerikansk film, där valfritt barn, friskt eller sjukt, syns i bildrutan samtidigt som sentimental violinmusik ljuder i bakgrunden.

Fotnot: Fem kryss innebär att Den Nya Blödigheten™ fungerar."

Här torkade jag en tår ur ögat och skälvede av lättnad. "Så det är DÄRFÖR jag bölar hela tiden", tänkte jag lyckligt, "jag som trodde jag hade fått en hjärtumör."

Sen kryssade jag i varena jädra ruta på det tårfläckiga pappret.

**Annonsera i den tidning
du själv läser!**

► **UTHYRES**

**LÄGENHET
i parhus uthyres**

uthyres, 3 rum och kök
71 m² på Lövstrandsv. 11
i Östernäs. sjöutsikt och
trädgård.

Skriffliga svar till Nya Åland
"Parhus"

► **AUKTIONER**

AUKTION

Breidablick

Söndag 25/11 kl. 14.00

Måndag 26/11 kl.19.00

Visning 1 timme innan bägge dagarna

Se utförligare annons sidan 15
Nordiska Auktionsbyrå

tel. 37786 gsm 0457-3434300

LÄTT

9	3	1	4	8	6	5	2	7
7	4	6	2	9	5	8	1	3
2	8	5	7	1	3	6	4	9
4	7	8	5	6	9	2	3	1
5	2	3	1	7	8	9	6	4
6	1	9	3	4	2	7	8	5
1	5	4	8	2	7	3	9	6
8	6	7	9	3	4	1	5	2
3	9	2	6	5	1	4	7	8

MEDEL

5	2	6	9	8	1	4	7	3
1	3	9	5	7	4	2	8	6
7	4	8	2	6	3	5	9	1
9	1	4	8	5	2	6	3	7
2	8	3	7	4	6	1	5	9
6	5	7	1	3	9	8	4	2
3	7	5	6	1	8	9	2	4
4	9	1	3	2	5	7	6	8
8	6	2	4	9	7	3	1	5

SVÅR

6	3	5	8	7	1	4	9	2
1	4	9	3	2	5	8	6	7
2	7	8	9	6	4	5	3	1
3	6	2	5	1	9	7	8	4
4	5	7	2	8	3	9	1	6
8	9	1	6	4	7	2	5	3
7	8	3	1	5	2	6	4	9
5	1	4	7	9	6	3	2	8
9	2	6	4	3	8	1	7	5

► **LEDIGA PLATSER**

P24 Media Ab

Vi efterlyser en driven
person som söker en
spännande utmaning
i kreativ miljö.

Produktchef

P24 Media Ab utvecklar
ett helt nytt koncept för
TV-sändningar med
inriktning på små lokala
marknader.

Vill du jobba i en spän-
nande miljö med många
nya möjligheter?

Ta en titt på
P24 Medias hemsida
www.p24media.com
och läs om tjänsten
Produktchef.

► **SÄLJES**

Isolerformar/Bergull
Fläktar 380/220V
Ventilationslang
Hydraulaggregat
Färg I€/lit
Arbetsbelysning
Borrmaskiner
Alu-skeppsöfster
Fartygsdörrar i stål 2 st
Branddörrar i stål 2 st
Arbetsbaracker 2st
Tomfat

Marintillbehör i butiken
-80%

Tel. 21 122

► **ÖVRIGT**

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

**Avgiftsfri influensavaccinering
för barn 6-35 månader**

andra dosen (en månad efter föregående)
på rådgivningen i Mariehamn kl.16.30-19.00

enligt efternamn:

tisdag 27.11 A-L onsdag 28.11 M-Ö

torsdag 29.11 för de som haft förhinder tidigare

Godby på rådgivningen 26-27.11 kl.14.00-18.00

Jomala på rådgivningen 26.11 kl. 15.00-18.00

Eckerö på rådgivningen 26.11 kl. 15.00-18.00

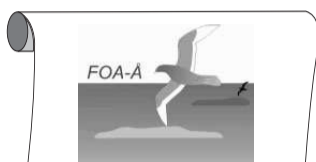
Lemland på rådgivningen 27.11 kl. 15.00-18.00

Hammarland på rådgivningen 26.11 kl. 16.00-18.00

**För barnen i skergården skall man vända sig till
respektive rådgivning.**

OBS! Barn med kraftig äggallergi vaccinerar inte.

► **MÖTEN**

**FOA-Å r.f.
HÖSTMÖTE**

**måndagen den
10.12 2007 kl. 18.00**
på Norragatan 26/1.

- Stadgeenliga ärenden
- Information om förhand-
lingarna inom landskapet
och det kommunala
området.

Efter mötet samvaro
och förplägnad.

Välkomna! Styrelsen

► **KUNGÖRELSER**

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Hälsonämnden har genom tjänstemannabeslut Hn/
Tj § 273/22.11.2007 beslutat att som övervaknings-
projekt under 2008 inspektera följande anläggning-
ar.

Projekt	Slutrapport	Ansvarig inspektör
Åldringshem	28.2.08/Tj 3	T Lyyski/MEriksson
Livsmedels- industri	10.4.08/Tj 5	C Mattsson
Gästhamn	21.8.08/Tj 12	S-G Nordberg
Restauranger/ matserveringar landsbygd	21.8.08/Tj 12	F Sundell
Vandrarhem	11.9.08/Tj 13	S-G Nordberg
Biltvätt	11.9.08/Tj 13	T Lyyski
Badstränder	2.10.08/Tj 14	M Eriksson
Byagårdar	23.10.08/Tj 15	S-G Nordberg/ C Mattsson
Central- avfallsupplag	23.10.08/Tj 15	T Lyyski
Provtagnings- listeria, fiskförädlings	4.12.08/Tj 17	C Mattsson

Avgifter för projektsyner uppbärs enligt avgifts-
stadga 2008 + ev provtagningsavgift.

Mariehamn 22.11.2007

HÄLSONÄMNDEN

► **LEDIGA PLATSER**

Mariehamns stad

*Tekniska verken är en av stadens största förvaltning-
ar. Inom förvaltningen finns VA-verket/Lotsbroverket,
Elverket, Markavdelning, Mättningsavdelning, Fastig-
hetsavdelning, Kansliavdelning, Lager och Verkstad.
Personalen uppgår till cirka 120 personer.*

Vi söker nu till VA-verket i ordinarie
arbetsförhållande en

Biträdande arbetsledare

med tillträde enligt överenskommelse.

Till arbetsledarens arbetsuppgifter hör bl.a. att
ansvara för verksamheten i vattenmätarverkstaden,
planera och leda ombyggnadsarbeten i fastigheters
tomtledningar inkl. vattenmätarinstallationer samt
olika arbetsledaruppgifter vid sanering och under-
håll av stadens vatten-, avlopps- och dagvattenled-
ningsnät. Även deltagande i beredskapen ingår
efter en utbildningsperiod till arbetsuppgifter.

Önskad kompetens är utbildning och arbetsfer-
arenhet inom yrkesområdet. Lön enligt tekniska
sektorns avtal.

Ansökningar skall vara Tekniska verken tillhanda
senast onsdagen 12 december 2007 under adress
Elverksgratan 1, 22100 Mariehamn eller med e-post:
jouni.huhtala@mariehamn.ax.

Ytterligare upplysningar erhålls av VA-chef Jouni
Huhtala telefon 018-531530.

► **LEDIGA PLATSER**

Ålands Penningautomatförening (PAF) är en offentligrättslig förening som bildades 1966. PAF erbjuder trygga och underhållande penningspel på internet, till sjöss och på Åland. Överskottet går oavkortat till allmännyttiga ändamål. Under 2006 omsatte PAF-koncernen 82 miljoner euro, varav vinsten och lotteriskatten till den åländska samhällsnyttan var sammanlagt 37 miljoner euro. PAF är ISO-certifierat enligt kvalitetssystemet 9001:2000. PAF-koncernen har totalt cirka 340 anställda. Ytterligare information finns på www.paf.fi.

Vi utökar nu vårt team av medarbetare med en

PARTNER- OCH MARKNADSKOORDINATOR

till b2bGaming-avdelningen, del av sektorn Marknad & Försäljning på PAF

Ditt jobb

Du kommer att arbeta som ett stöd i den operativa verksamheten för våra internationella b2b-partners och våra gemensamma speltjänster. Dina huvudsakliga arbetsuppgifter är kundrekrytering, marknadsföring, samt intern och extern rapportering. Du kommer också att vara engagerad i våra kringprodukter och -tjänster i samarbetet med våra b2b-partners samt arbeta med våra partners kundklubbsverksamhet inom ramen för speltjänsten på internet.

Din bakgrund

Vi söker dig som vill arbeta med PAFs internationaliseringsprocess. Du har ett internationellt tankesätt och goda kunskaper i engelska i såväl tal som skrift. Erfarenhet av marknadsföring eller ekonomisk rapportering är en merit.

Dina egenskaper

Du är van vid ett högt tempo, är initiativrik, kreativ och har en god förståelse för marknadsföring och försäljning. Till sättet är du analytisk och ansvarstagande samt har en positiv inställning. Du är van vid att hålla många bollar i luften och jobbar snabbt och resultat-inriktat med hög kvalitet.

Tjänsten är inledningsvis tidsbunden till 1 år, men en förlängning kan bli aktuell. Föreslagen placeringsort är PAFs huvudkontor i Mariehamn, men även andra placeringsorter kan komma i fråga.

Ansökan

Skicka din fritt formulerade ansökan med CV och din löneidé till Ålands Penningautomatförening, PB 241, 22101 Mariehamn eller per e-post till jobb@paf.com senast **fredagen den 30 november**. Märk kuvertet med tjänstens titel. Ansökningshandlingar returneras ej.

Kontaktuppgifter

Närmare upplysningar om tjänsten ges av Tom Jansson, operativt partneransvarig, per telefon på 24 133 eller 040 820 6218, eller per e-post till tom.jansson@paf.com

TV-programmet

Lördag 24 november

- 1**
- 9.00 Bolibompa
10.00 Karamelli [2845]
10.30 Sagoträdet (R) [9755279]
10.45 Pi (R) [7577298]
11.00 Rekordbyrå (R) [69328]
11.15 Hjärnkontoret (R) [9770415]
11.40–12.05 Grand prix (R) [9794095]
12.25 Toppform (R) [326873]
12.55 Plus (R) [785502]
13.25 Mitt i naturen (R) [706095]
13.55 Ståupp (R) [831540]
14.20 Centralskolan (R) [5225637]
14.25 Kobra (R) [390340]
14.55 Solens mat (R) [187083]
15.25 Andra Avenyn (R) [3615705]
15.55 Andra Avenyn (R) [1261618]
16.25 Andra Avenyn (R) [5143811]
16.55 Uppdrag granskning (R) [9574892] Samhällsprogram.
17.55 Doobidoo (R) [9397908]
18.55 Direkt: Alpint: Världscupen [254637] Damernas storslalom, första åket. Från Kanada.
19.15 Bolibompa [545786]
19.15 Bolibompahelg [1157960] 19.20 Disneydags [729182] 19.50 Har du sett någon häst i dag [2321231]
20.00 Hej rymden! [811] Svensk komediserie från 2007. Del 5.
20.30 Rapport [79927]
20.45 Sportnytt [1394705]
21.00 MGP Nordic 2007 [8150786] Musiktävling. Nordisk final direkt från Oslo. Gruppen SK8 och Vendela Hollström representerar Sverige.
22.45 Kortfilm: Min kroatiska näsa [7384453] Bredbild.
23.00 Alpint: Världscupen [78618] Damernas storslalom, andra åket.
23.45 Brottskod: Försvunnen [6257095] Amerikansk kriminalserie. Del II av 24.
0.30 Rapport [4943477]
0.35 Out of practice [3958019] Amerikansk komediserie från 2005.
1.00 Igby goes down [7737403] **FILM** Am komedi från 2002. Igby ger sig iväg för att finna något bättre. Med Kieran Culkin, Susan Sarandon.
2.35–8.00 SVT24 [65004106]

- 2**
- 9.25 Zapp Europa (R) [5893188]
9.55 Go'kväll (R) [5518637]
10.40 Fråga doktorn (R) [8442873]
11.25–12.30 Direkt: Längsdiskdor: Världscupen [59441811]
12.40 Grosvold (R) [8644144]
13.25–15.30 Direkt: Längsdiskdor: Världscupen [51972786]
15.35 Perspektiv (R) [7210521]
15.55 Närbild (R) [8836057]
16.25 Gunnels gröna (R) [7611340]
16.55 Frufritt (R) [6166255]
17.25 Dokument infifrån: Syndabockarna (R) [7857347]
18.25 Emigranterna (R) [26328]
18.55 Helgmålsringning
19.00 Rapport [40989]
19.15 Direkt: Alpint: Världscupen [822347] Forts från SVT1.
20.00 Mötet [6960] Samtal. Marcus Birro får träffa sin inspiratör, Tomas Tranströmer.
20.30 Trigger happy tv [92366] Brittisk humor med Dom Joley. Del 2.
20.55 Tio minuter kvar (R) [8871786] Kanadensisk kortfilm. Stillbilder från ett av Jakartas säkraste fångelser.
21.00 Tema: Familjehemligheter [64521] En kväll om att avslöja det allra mest privata.
21.05 Familjehemligheter [8717960] När Jaap van Hoewijk var liten dog hans pappa i en trafikolycka. Det var i alla fall vad hans mamma sa.
22.00 Rapport [66540]
22.05 Din för evigt [7730811] Under andra världskriget skickades ungraren Ferenc Csango till ett sibiriskt arbetsläger. Kvar i Budapest fanns hans gravida fru.
23.05 Tema: Familjehemligheter [96705] Pernilla Månsson Colt träffar filmaren Monica Csango och Åsa Linderborg.
23.15 Souvenirer [8598347] Shahar Cohen tar med sin 82 år gamla pappa till Italien och Holland där han var under andra världskriget.
0.15 Frances Tuesday [8902274] **FILM** Brittisk thriller från 2004.
1.55 Musikbyrå (R) [4141670]
2.25–3.25 The wire (R) [9534699]

- 3**
- 7.30 Lilla huset på prärien [651502]
8.30 Winx club [303328]
9.00 Sabrina [304057]
9.30 Simpsons [307144]
10.00 Simpsons [308873]
10.30 Ett geni i familjen [5457811]
10.55 Ett geni i familjen [4588347]
11.25 Scrubs [5530521]
11.55 Scrubs [1037298]
12.25 All of us [529989]
12.55 All of us [902298]
13.25 Momento [7142057]
13.50 Kitchen confidential [195237]
14.15 Sjukhuset (R) [849724]
14.45 Sjukhuset (R) [293521]
15.15 Sjukhuset (R) [8079182]
15.45 Sjukhuset (R) [8067347]
16.15 Scrubs (R) [467960]
16.40 Fab 5 [4014057]
17.30 Extreme home makeover (R) [477502] Amerikansk inredningsserie.
18.30 Lyxfällan (R) [488618]
19.30 Grannfejden (R) [977927]
20.30 X-Men [734434] **FILM** Amerikansk sci-fi-action från 2000. The X-men med superkrafter slåss för en bättre värld. I rollerna: Hugh Jackman, Patrick Stewart.
22.30 Sing a long [502637] Underhållning. Medv: Anders Ekborg, Maria Möller, Sussie Eriksson, Claes Malmberg, Reuben Sallmander och Sharon Dyall. Även 25/II.
23.30 Programstart: Sanningen bakom [130434] Svensk underhållningsprogram. Del I. Felix Herngren avslöjar sanningar om Thomas Bodström och Tina Nordström.
0.00 Taxi [3483962] **FILM** Amerikansk action från 2003. Belle är taxichaufför i New York. Andy är under cover-polis. De två hjälps åt för att fånga ett gäng bankrånare. I rollerna: Queen Latifah, Jimmy Fallon, Henry Simmons.
1.55 Ghosts of Mars [19991670] **FILM** Am science fiction från 2001.
3.40 Home and away [5210699]
4.10 Home and away [5316767]
4.35 Home and away [6170908]
5.00–5.45 Ricki Lake [9666800]

- 4**
- 6.40 Djur i fara (R) [8235182]
7.00 Barnprogram [74221811]
9.59 Nyhetsmorgon [414114786]
12.30 Äntligen hemma (R) [1793298]
13.25 Sverige i veckan [981705]
13.55 CBS 60 minutes [825960]
14.50 Tabbar och misstag [4766057]
15.40 Pang i bygget (R) [656453]
16.15 Supernanny: fallet Weston (R) [4966960] Brittisk realityserie.
17.10 Hon är min [8222095] **FILM** Am romantisk komedi från 1996. Bröderna Mickey och Francis försöker leva upp till sin fars motto om att alltid göra sitt bästa för att vara lyckliga. I rollerna: Edward Burns, Mike McGlone, Jennifer Aniston.
18.55 Keno [4263076]
19.00 Vinnare: V75 [945328]
20.00 Nyheterna [229347]
20.20 Vädret [2869298]
20.30 Postkodmiljonären [247163]
21.00 Deal or no deal – med lottodragningen [589786]
22.00 En andra chans [518298] **FILM** Amerikansk drama från 2000. Börsmäklaren Jack har vikt sitt liv åt sitt arbete, men en kväll förändras allt. När han är på väg hem från jobbet hamnar han mitt i ett rån i en närbutik. I rollerna: Nicolas Cage, Téa Leoni, Don Cheadle.
23.00 Nyheterna och vädret [953927]
23.15 En andra chans [4686989] **FILM** Amerikansk drama. Forts.
0.50 Turn it up [80681361] **FILM** Amerikansk kriminaldrama från 2000. Diamond försöker ta sig från gatulivet i Brooklyn och satsa på rapmusik. I rollerna: Pras, Ja Rule, Jason Statham.
2.40 Staying alive [3198922] **FILM** Amerikansk drama från 1983. Tony Manero, en f d discokung, jobbar som danslärare. I rollerna: John Travolta, Cynthia Rhodes, Finola Hughes.
4.15 The final curtain [9157632] **FILM** Brittisk dramakomedi, 2002.
5.40 Lättlagat (R) [5002545]
6.10–6.40 Lättlagat (R) [3516729]

- 15.00–15.30 Obs
Aktualiteter.
16.10 Krambambuli i Kryddhulta
Fars från 1977. Bovar, agenter och poliser. Medverkande: Stina Österberg, Micke Berg, Kaj Rehnberg, Henrik Ranta, Börje Björklund, Greger Nervander, Alvar Huldin, Pelle Häll och Seidi Wentzell.
17.45 Uteliv: Vilda kanalöar (R)
Del 2 av 5. Många djur och växtarter från den europeiska kontinenten som erövrar nya områden tar vägen till England via kanalöarna.
18.10 Norge runt
Företagarkvinnan.
18.15 Tv-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Zon5: Paffabriken
Störst av allt är kärleken. Världshistoriens sista Paffabriken är fylld av kärlek och överraskningar.
19.00 Saltön (R)
Svensk dramaserie. Del 4 av 4.
20.00 Tv-nytt
20.10 Sportnytt
20.20 En Noman i Pakistan (R)
Den norsk-pakistanske journalisten Noman Mubashir tar oss på en resa till kontrasternas Pakistan. Del 5 av 7. Noman går på rodeo och vi stiftar bekantskap med den gamla sporten kabaddi.
20.50 Frédéric Chopins: etyder
21.00 Direkt: MGP – Melodi grand prix 2007: Final
Den nordiska musiktävlingen för barn.
22.30 Skenbart – en film om tåg
FILM Svensk komedi från 2003. Utspelar sig 1945 på ett tåg mellan Stockholm och Berlin. Ombord finns en brokig skara passagerare. I rollerna: Peter Dalle, Gustaf Hammarsten, Robert Gustafsson. Regi: Peter Dalle. SV.
0.05–0.55 Live från Abbey Road (R)
Brittisk musikserie. Del 7 av 12. The Kooks, Wynton Marsalis, Muse. Repris från 23/II.

Åland 24 ger dig nöjeshelgen!

På webben och IPTV
www.24.ax

TV ÅLAND INFOKANALEN

Ars longa!
"Konsten består". Men den bestående åländska konsten finns inte på Åland just nu. Den är på språng! Tv Åland berättar var.
Ej Smedsbole.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen.
9.45 Musik. 10.00 Jakt och fiske. Programledare: Leif Sundberg. Repris från onsdagen.
11.00 Musik. 12.00 Firmabilen. Repris från tisdagen.
13.00 Veckans gäst. Programledare Tom Wiklund. Repris från fredagen.
14.00 Pensionärstimmen. Ett program producerat i samarbete med Mariehamns pensionärsförening. Repris från måndagen.
15.00 Min musik. Programledare: Uffe Andersson. Repris från tisdagen.
16.00 Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller. Repris från 17/11.
17.00–19.00 Musik. 5.30 Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

- 8.00 Tv-nyheter [40231]
8.05 En fascinerande värld: Det vilda Europa [7375057]
9.00 Tv-nyheter [14892]
9.05 Loppis [1693415]
10.00 Tv-nyheter [90665]
10.05 Lördagssällskap [9624811]
10.45 De makthavande [7562366]
11.00 Tv-nyheter [78076]
11.05 Prima [5602521]
11.50 Hemhamnen [2201927]
12.30 Basaren: Mundo [89163]
12.40 Basaren: Jag kommer till dig [6410521]
13.00 Tv-nyheter [81417]
13.05 Nyheter på teckenspråk [8601705]
13.10 Minnesbildröret: Humor [2808861]
14.10 Ilona Rauhala [340665]
14.40 Familjen Serrano (R) [5162778]
16.00 Sjukhuset i Holby City [80637]
17.00 Tv-nyheter [55569]
17.10 Droppen [1884095]
17.15 Hemgatan [2712908]
18.00 Tv-nyheter och väder [97960]
18.10 Sporttrutan [8259298]

- 4**
- 18.15 Finländsk anti-krunda [620057]
18.50 Den vida naturen: Flodnaturen i Spanien [358892]
19.45 Monk [540231] Monk i fyllan.
20.30 Tv-nyheter och väder [64095]
20.45 Lotto [4784038]
20.50 Sporttrutan [932618]
21.15 De makthavande [8854811]
21.30 Nyhetsläckan [502]
22.00 Medea [49521]
22.55 Extras – Jag vill också bli stjärna [3703811] Del 4 av 12. Den bästa pantomimen. Det går bra för Andy: han har blivit lovad en roll vid Les Dennis sida. Det handlar förvisso om pantomim, men så är han ju van vid att tuga. Också kärlekslivet blomstrar, för undantags skull.
23.25 Bloody Sunday [7399144] **FILM** Irländskt drama från 2001. I rollerna: James Nesbitt. Regi: Paul Greengrass.
1.05–1.15 Euronews [7616309]

- 6.00 Tellus-frågesport [4059347]
7.45 Lilla tvåans morgon [1042368]
7.46 Poko [106224366]
8.10 Pocoyo: Post-ankan [8438683]
8.18 Dikter och skräp: Fågeln [309888124]
8.23 Merlin – den magiska valpen: Skepparen Merlin [308894569]
8.35 Katten också!: Katten på spår [7551989]
9.00 Galaxen [82705]
9.01 Dr Dogg: Holomamman [100086521]
9.15 Operation Orkan [6500298]
9.30 Ett ögonblick! [9637]
10.00 Barnen i Bullerbyn [38960]
10.25 Petter Northug – tuff i skallen [3235095]
10.55 Spelnytt [2268569]
11.20 Världscupen på skidor [4496366]
12.50 Lejonen från Flatåsen [829142]
13.20 Världscupen på skidor [5180521]
15.10 Pang i bygget [595637]
15.50 Familjen i fokus [8837786]

- 16.20 På konsertscenen KORK **YLE**
17.20 V75-travet [92144]
17.50 Matgalna [8402182]
18.50 Tv-nyheter [2805521]
19.00 Sporttrutan [57279]
19.05 Tvåans höstväder [5573076]
19.10 Cirkus [7981811]
20.00 Händig husmor [9298]
20.30 Saken är biff! (R) [49298]
20.45 Kummeli Retro [8891540]
20.50 Stolberg [1948989]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [9870960]
22.05 Jope-show [860927]
22.30 The human stain [1660540] **FILM** Amerikansk thriller från 2003. I rollerna: Anthony Hopkins, Nicole Kidman, Ed Harris.
0.15 Maria, Maria [73632]
0.45 Tv-spelet OK – den rätta frågan [8009380]
2.00 Tellus-frågesport [4849106]
3.00–4.00 Sudoku [4843922]
4.00 Mikämikä-tpeli [4852670]
5.00 Sudoku [4830458]

- 6.40 Köpkanalen [5556539]
7.40 Pokémon [3162714]
8.10 Timon och Pumba [9020231]
8.35 Tale Spin [3750328]
9.05 Disneys klassiker [8524142]
9.20 Staroake [3774845]
9.35 Hej vi bakar! [8081502]
10.00 Kids Top20 [689250]
10.30 Vad ska vi äta i dag? [5663095]
10.35 Miljöpoängen [7434502]
10.45–11.15 Köpkanalen [6201163]
11.30 Näin tehtiin Raja 1918 [675057]
12.00 Tilt.tv [676786]
12.30 Dolda liv [996273]
13.00 Dolda liv [546732]
13.30 Dolda liv [891809] Seppos Amor träffar rätt.
14.00 Top gear [3813434]
15.05 Yksin kotona 2 – Eksy-nytt New Yorkissa [2963415]
17.20 Simpsons [466521] Amerikansk komediserie. Byt fruar. Simpsons får njuta av ett annorlunda liv en stund, när hela familjen deltar i en dokusåpa.
17.50 Drömvänningar [7676453] En brittisk dokusåpa om

- vanliga människors ovanliga byggprojekt. **YLE**
- 19.00 Sjuans nyheter [946502]
19.10 Resultattrutan [6235786] Dagens idrottshändelser i sammandrag.
19.15 Underhållningens 50 i topp [6993095] Santeri Kinunen.
19.30 Tupla tai kuitti [522366]
20.00 Puls [248927] Ett femstjärnigt underhållningsprogram vars innehåll är en överraskning för både titlare och medverkande.
21.00 Överlevarna [853873] Am äventyr där sexton personer förs till en ö i Panama, där de tävlar om att om att överleva i 39 dagar.
22.00 Tians nyheter [324366]
22.10 Resultattrutan [1244231]
22.20 Lotto och Joker [6352502]
22.25 Alppiihiitoa: Maailman Cup [4254811]
23.15 Basic [9271250]
1.10 Drogkrig [2333380]
2.25 Vinstpotten late night [6693699]
3.25–7.00 Den rätta [89625651]

Nyankortsvinnare:

**Kristina Björkman
Kökar**

Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Va tråkigt att julgatan öppnades så tidigt i år.. Och alla ljusstakar ska sättas upp först till nästa vecka lillajul, inte redan.

MESSARE

Inte elandelslagets ansvar

Att ta ansvar eller inte ta ansvar det är frågan.

Eftersom mina uttalanden på elandelslagets möte har väckt vissa frågor skall jag här försöka förklara den bakomliggande problematiken.

I ett samhälle som har bestämt sig för att bli hållbart är kärnkraft inte ett alternativ.

Våra 30 lagtingsledamöter har ingen vision om när eller hur det åländska samhället skall bli hållbart, med detta svaga ledarskap skapar man per automatik elbolag som aktivt bygger kärnkraftverk. De ytterst ansvariga är våra handlingsförlamade folkvalda politiker.

Dessa har en tendens att försöka komma undan sitt ansvar genom att säga: Varför har inte Ålands Natur och Miljö och/eller A21 kontoret fixat det och det?

De brukar ibland fråga ”Hur skall vi göra?” Men när svaret blir, tänk själva och undersök hur ett hållbart samhälle fungerar, blir det för jobbigt. Man vill ha konkreta förslag, för om man följer dessa behöver man inte tänka och ta ansvar.

På Ålands Natur och Miljö's höstmöte fick Ålands elandelslag citronpriset, detta pris röstades fram av de närvarande på mötet, själv var jag förhindrad att delta. Vissa personer anser mig vara osolidarisk styrelsemedlem

I hetluften. Det är inte ÅEAs sak att ansvara för om vårt samhälle ska använda hållbara energislager eller inte, skriver Dan Jansén i sin insändare. Han tycker snarare att frågan ligger på lagtingsledamöternas bord.

när jag inte försvarar detta val utan istället personligen tycker att Formel 1 på Slemmerna skulle ha fått priset.

Det har de förmodligen rätt i.

Samma personer menar att artikeln i Nya Åland kan

missförstås på så sätt att de som läser tror att Ålands Natur och Miljö förespråkar kärnkraft. Tyvärr är det så att om man vill missförstå saker är det omöjligt att förklara tillräckligt tydligt.

Själv vill jag tro att män-

niskor är intelligentare än så.

Jag vidhåller dock min åsikt, det är inte ÅEAs sak att ansvara för, huruvida vårt samhälle skall använda hållbara energislager eller inte. De

kan göra det om de vill, men de måste inte.

Det är våra 30 lagtingsledamöter som inte, jag upprepar, inte, tar sitt ansvar i denna livsviktiga fråga.

Vänligen

Dan Jansén

Mordredskap på vägarna

Är det verkligen tillåtet för dessa stora hjullastare med lyftgafflarna i personbilsförarhöjd att köra med gafflarna påmonterade på vägarna?

Rena mordredskapet om de krockar med en personbil vilket skulle spetsa förare och passagerare i personbilen. Vissa av lastarörarna får dessutom ordentlig fart på fordonet!

Lastar-rädd

Mariepark, rättssäkerhet?

Foto: ERKKI SANTAMALA

Mariehamns stad försöker återigen förändra stadsplanen för Mariepark. Trots att Högsta förvaltningsdomstolen har fastställt att verksamheten är olaglig!

Försöker man ändra på stadsplanen för att göra verksamheten laglig? Hur skall man tolka det? Gäller inte fastställda lagar och förordningar längre? Eller är det bara att förändra efter tycke och smak, beroende på vem eller vad som ligger bakom?

En dom i Högsta förvaltningsdomstolen borde ju gälla, liksom alla andra domar!!

Christer Hedin

Janne är inte Janne

Av förekommen anledning påpekas att signaturen Stormskärs Janne på insändarplats i gårdagens tidning inte är vare sig Anders Sims

på Nya Åland eller Leif Sundberg på Ålands radio eller någon annan som gestaltat rollen på film eller scen. Red.

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

En bra butikschef skall väl inte klandra personalen när kunder hör på! **0457.**

Hej, 0457. Jag är 34 år. Hur ska vi göra för att ta upp kontakt med varann. Jag vill om du vill. Kram, **man 34.**

Vaa ha ja gjort för illa som får den där skittidningen xit i min postlåda titt som tätt? Lägg den på marken nästa gång så den återgår till naturen! **Wm.**

Ålands radio spelar bra och blandad musik, det finns inte resurser som SR har med ungdomsradio i P3 o mera för vuxna i P1, P2 och P4. Ålands bästa radio! **0407.**

Ett stort tack till Peter på Pågen, för julklappen. Tackar gör **Blåbärsbarnen.**

Du som "skor" dig på andra.. Genom att byta bort dina stinkande skor mot nya! Singel? Du sku kunna lära mig ett o annat! H från **Sulan.**

Vart vänder man sej när man vill skriva ur sej ur kyrkan? Varför betala kyrkskatt? **0457.**

Lite före 21 på torsdag. Tösen som gick sakt utmed Torggatan och fortsatte norrut. Du hade vit jacka, svarta byxor o rosa handväska. Singel? **LM.**

Vilken administrativ tilläggsutt krävs av de som får de nya överläkarterjänsterna? För det är väl inte bara högre lön utan krav på högre kompetens eller? **0407.**

Åå, var finns alla singelkillar 40-45 plussare? Inte bara gäbbar med pressvecksbyxor. **Bruden.**

Puss Markus, du är mitt allt. Älskar dig. **Din alltid.**

Där satt den :-)! Klockrent, Stormskärs Janne...**0400.**

Om man vill ha ett stånd på Torget under julmarknaden 5-6.12 vem ska man kontakta? Och finns

det ännu chans att få ett stånd på J.K-gården? H. **Intresserad.**

Fortfarande är cyklisterna utan lykta och fotgångarna utan reflex, med några undantag. Är det för svårt det här, eller är 15 euro för mycket? **0407.**

Vart tog ni vägen alla trevliga, hejande, förstående människor som fanns överallt innan valet? Nu är man "noll" igen. **04??.**

Människors liv på spel? Tvångsinkalla läkare! **0457.**

Hej alla politiker! Passa på att skapa vettiga lösningar nu för att garantera god kvalitativ vård för våra äldre och förstärkt handikappade, dvs för dom som har svårt att hävda sin rätt. Ha som mål att bara lämpligt utbildade jobbar inom dessa områden inom en tidsperiod av ex 5 år. Mera utbildning åt folket! **H.Vera.**

Man blir så förbannad när man läser om svenskan i finskspråkiga församlingar. Ska det vara ett krav på svenskspråkiga Åland att prästerna ska kunna finska så ska det verkligen kollas upp o vara krav i resterande Finland att jag kan flytta dit, vart som helst o prata svenska m den prästen utan problem. Kommer det att vara möjligt? Aldrig!! Så fort du pratar finska som svenskspråkig så slår du undan fötterna för ett tvåspråkigt land. Finskspråkiga kräver finska men vi svenskspråkiga då? Vem tänker någonsin på oss? Ingen! **Trötter.**

Varför skrivs inget om den av skattebetalarna finansierade mycket blöta avslutningsfest som

regeringen hade på GE-villan här-omsistens? För att vissa ägarintressen fanns representerade eller? **0457.**

Har någon tänkt på hur trist de ser ut i Gottbykorsningen. Två fula tomma affärshus..de e dags att göra något. En som så önskar affär där igen. **0457.**

Rosenrotextrakttablett skulle jag vilja översätta det till. ö.ö.hö.ö...**040.**

Stort ris till godby simhall igen för att dom i receptionen inte säger att det är fullt i varenda en långa. Dom vill bara ha sina pengar. Nästa gång går jag till mariebad! **0457**

John Holmberg, verksamhetschef på Godby simhall svarar: En kväll i veckan brukar vi ha riktigt mycket folk, det är på tisdagen då det också är simskolor. Vi skall bli mer uppmärksamma på att informera kunderna då det är trångt! Den som har skrivit får gärna ta kontakt med oss för kompensation, vi går ju faktiskt ut med reklam om att vara en lugn simhall!

Va tråkigt att julgatan öppnades så tidigt i år.. Och alla ljusstakar ska sättas upp först till nästa vecka lillajul, inte redan. **0457.**

NYANS ROS

...till **Syrran & Kille** som ställer upp i vått och torrt. Till **Tici, Theo** och **Sara** för tömningen av förrådet. Till **Kille, Ingvar, Hasse** och **Conny** för hjälpen med dom tunga grejerna och allt annat ni fixade i vårt nya hem. Stort tack! Marina, Emilia och Filip.

JULKALENDERN

J.K. Rowling sista bok om Harry Potter kom ut på svenska i veckan. Sammanlagt har böckerna om trollkarlen sålts i 300 miljoner exemplar och översatts till 63 språk. Hur många böcker finns det i serien om Harry Potter?

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en fråga och en bild. Svaret på frågan är ett nummer mellan 1 och 24 som talar om var i Nyans julkalender du skall klistra in bilden. Om du har klistrat alla rutor rätt har du lördagen den 22 december, då den sista frågan presenteras, en målning av Andreas Dienert.

Kalendern publiceras idag, och kan också hämtas från Nya Åland på Uppgårdsvägen i Dalbo. Klarar du hela pusslet kan du vinna originaltavlan av Andreas Dienert. Två bokpriser delas också ut bland deltagarna. Skicka den färdiga bilden till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn senast 28 december. Märk kuvertet "Julkalender". Frågor kan riktas till Karin Ertlandsson, tel 528 467 eller via e-post karin.erlandsson@nyan.ax

ÅM
i mobilfoto
Sänd MMS till 0457-323 44 44
Alla bidrag visas på Nyans hemsida.
Klicka på "Bilder - MMS" på startsidan

Fyrs i kaniner.

” Att förbjuda internet är som att förbjuda all trafik för att det finns rattfyllerister på vägarna.

SUNE PORTIN, Borgåbladet

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

I hemknuten

Maj-Len Lindholm

Enigt än så länge i regeringsblocket

Efter mörker kommer ljus...

Det är mörka tider nu, trots att julen närmar sig. Lilla julafton på lördag. Och första advent med ljus och väntan.

Det är tunga tider för en del, för dem som drabbats av olycka och sorg. En jul i djup sorg är svår att se fram emot. Ändå måste man. Måste igenom och måste gå vidare, även om stegen är stapplande, måste man låta vardagen hjälpa en ett litet steg i taget.

Det blir ljusare tider vad det lider. Om man förmår sig släppa fram ljuset, om man låter ljusa minnen komma fram. Om man kan känna glädjen i dem, en liten stund bara, så lättar det litet.

Ändå är förlusten av en mänska så definitiv. Man kan bli så oersonligt arg. Varför, varför, varför. Så orättvist, så fel, så fel.

Men så oåterkalleligt, så omöjligt att göra något åt. Det går inte att backa tiden hur gärna vi än skulle vilja. Det som återstår är att stappla på tills stegen blir säkrare och under tiden ge varandra stöd och lyssnande tålmod, vara kraftiga kryckor när någons knän vill svikta.

Det är Stefan och hela hans familj jag i första hand tänker på, men jag vet att det finns många fler som lever i sorg och mörker just nu.

Vi är ju så otroligt många som kände eller var bekanta med Stefan på ett eller annat vis. Han hade en social talang, ett så självklart och lättsamt sätt att komma till tals med folk, gammal som ung. Han var rolig, engagerad och insatt i det mesta. Med honom saknades aldrig samtalsämnen.

Kor var förstas ofta en gemensam nämnare i våra samtal. Kor, kalvningar, avel, slaktmognad och vikter. Och raser. Men vi var överens om att våra olika raser egentligen var ganska likvärdiga... även om han hävdade att hans nog var vackrare!

Det är så sorgligt att han inte hann bli politiker, jag tror han skulle blivit bra. Han hade fötterna på jorden, han hade energin, engagemanget och idealen som behövs. Han hade gått in i sitt uppdrag till 100 procent för att han var sådan.

Stefan har lämnat spår, djupa spår hemma på gården, lättare spår hos andra som "bara" kände honom. Men det är spår som inte försvinner, varken snöstormar eller rotblöta kan suddas ut minnen.

Själv har jag den senaste veckan gått med tyngre steg till ladugården. Jag har tittat på mina djur och tänkt - mycket. Jag har blivit särskilt uppmärksam på Aron, min stiliga avelstjur från Skåne.

Men han står där så lugnt och tuggar om, tittar tillbaka och undrar varför jag dröjer med maten. Han kan mina vanor och vet precis när det är hans tur. Avviker jag från rutinerna någon gång knycker han litet irriterat på nacken. Bara så att jag ska veta att han också kan rutinerna.

Jag klippte honom häromkvällen, hela stora bamsetjuren, och det gick bra. Nu är han lika fin och nyfrisrad som sina kossor. Lugna, nöjda och rena står de på rad, gammalmodigt jovisst, men det fungerar. Faktiskt riktigt bra.

Bättre, sämre eller bara annorlunda? Efter en första snabb titt är det svårt att ge ett bestämt omdöme om det handlingsprogram som den nya landskapsregeringen skall följa. Det är åtminstone inte väldigt konkret.

Oppositionen lär inte svälja det nya programmet stillatigande när det kommer till debatt i lagtinget på måndag.

Hantverksutbildningen skall administreras av folkhögskolan "för att komma igång fort", som det sades på pressinformationen i går. Blir det så den här gången?

Tv-licensen döps om till medialicens, men om det bara är en namnändring eller innebär också annat vet man inte än.

Beskattningsbehörigheten, där liberalerna och centern är på litet olika linjer, göms i utredningar. Den parlamentariska kommittén föreslog nyligen att Ålands statistik- och utredningsbyrå skall få ta fram underlag för hur det kan se ut. Det går den nya landskapsregeringen vidare med. Den utredningen bli klar om tidigast ett år. Samtidigt försöker man få till en blandad kommitté med riket för att se hur tongångarna är där och vart man kan komma.

Och om 4 år kanske det finns ett förslag för väljarna att ta ställning till. Blivande lantrådet **Viveka Eriksson** säger att man har en plan hur det skall jobbas de närmaste fyra åren och att det är mycket arbete redan det. Avgående lantrådet **Roger Nordlund** säger att det måste bli ett resultat av något slag under den här perioden.

Det som präglar regeringsprogrammet är att saker och ting görs på rätt lång sikt. Det här är ingen regering som tänker fatta snabba beslut. Det skall finnas en balans mellan utveckling och trygghet.

Det skall finnas framtidsråd, bestående av berörda ministrar och tjänstemän, som diskuterar hur olika frågor som berör

Historisk. Viveka Eriksson (lib) var Ålands första kvinnliga talman. På måndag blir hon första kvinnliga lantrådet. Och om hon lyckas hålla sig i kvar i två år – och chansen finns eftersom företrädaren Roger Nordlund (c) höll sig kvar i åtta år – så leder hon Ålands första landskapsregering med kvinnlig majoritet. Men före det skall oppositionen nagelfara regeringsprogrammet på måndag.

Foto: ERKKI SANTAMALA

deras respektive område, skall hanteras på lång sikt. Likaså vill man göra upp ett ekonomiskt ramprogram för hela mandatperioden. Det skall ersätta rambudgetarna, som ansågs kosta mer än de smakade.

Allt sådant är bra, men hur stor risk är det att programmen skrotas om det blir ny regim efter fyra år? Eller tidigare.

En liten garanti för kontinuitet finns emellertid: tjänstemännen finns med i arbetet och byts inte ut lika klätt som politikerna. De kan förmedla goda idéer och beslutsunderlag till dem som tar över.

Just när det gäller tjänstemännen har tillträdande lantrådet Eriksson uppenbarligen gjort en bra sak. Tjänstemännen har hörts när programmet har gjorts upp, de har fått komma med förslag till skrivningar. Och det verkar vara mycket uppskattat.

En lojal tjänstemannakår kan utträta underverk.

Programmet betonar också samarbetet med Helsingfors. Särskild vikt läggs vid att vidareutveckla kontakterna med rikets myndigheter, sägs det. Och då handlar det inte bara om att ministrar och tjänstemän reser fram och åter, utan man vill ha ytterligare en person på plats i Helsingfors.

Det här har diskuterats förr, men har antagligen setts som litet känsligt; är det självstyrelsens sak att satsa pengar på att få Helsingfors att göra ett bra arbete? Så är det nog. Om landskapsregeringen och lagtinget vill vara med från början när frågor som är viktiga för Åland dyker upp i olika sammanhang, så behöver det finnas någon som håller reda på när och var det händer.

Ålandskontoret finns och gör ett ypperligt arbete med information och kontaktskapande, riksdagsledamoten finns med alla sina kontakter, men det finns behov av någon som kan ha daglig kontakt med de tjänstemän som arbetar med frågor som berör Åland och självstyrelsen. Inte minst frågor på EU-planen. Ju tidigare man är med, desto mer kan man påverka.

Hundra dagar brukar smekmånaden vara för en ny regering. Då har vi kommit fram till den 4 mars. Efter det skall den vara redo att stå till svars för vad den har gjort och kanske ännu mer vad den inte har gjort.

Det vi vet redan nu är att den nya landskapsregeringen, som får lagtingets godkännande på måndag är historisk.

Den leds för första gången av en kvinna. Dessutom är också vice lantrådet en kvinna, centrens **Britt Lundberg**.

Och när centern efter två år byter ut trafikminister **Runar Karlsson** mot **Viveka Thörnroos** så har den för första gången kvinnlig majoritet 4-3 i och med social- och miljöminister **Katrin Sjögren**.

Litet intressant är det också även om kloka beslut är det viktigaste.

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS
eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten
tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga
tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl
8.30-16.15.
REDAKTIONEN
**Chefredaktör & ansvarig
utgivare:** Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007
Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser	Annonsstorle 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmateriverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 - 20.12.2007

M:HAMN 01.50 2) → 08.00/09.00 2) → 11.00 4)	ÅBO → 12.55 L → 17.00/18.30 → 23.20 L	M:HAMN → 23.45
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS → 04.15	M:HAMN → 04.15

Passagerare med el. utan fordon ska vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck, biljettförsäljning, ej kan garanteras

L = Långnäs K = Kapellskär

TALLINK

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅRSKORT 10€!
Ger rabatt på resor till Tallinn, kom in så berättar vi mera!

ÅLANDSTRAFIKEN 23.11-31.12.2007

MARIEHAMN - KAPELLSKÄR

Måndag - torsdag	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00	→	09.30	07.00 1)	→
16.00	→	17.30	13.00	→
15.30	→	12.00	19.00	→
22.30	→	19.00	12.30	→
			18.30	→
			00.05	→
			20.30	→

1) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

2) Buss Stö-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen	ÅLAND-FINLAND dagligen
ÅLAND	ÅLAND
STOCKHOLM	ÅBO
01.10 L	03.30 L
04.35 M	14.25 M
10.15 M 2)	23.45 M
14.25 M	14.10 M
14.10 M	07.45
23.35 M	16.45
07.45 M	18.00 2)
03.20 L	20.10

2) Reservation för charteravgång. Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

LEDIGT ANNONSTRYMMME

Kontakta Nya Ålands annonsavdelning
tel. *23 444
annons@nyan.ax

Nya Åland

Turlista t.o.m. 24/4 2008

OBS! Lokala tider

Från Eckerö	13.30	18.30
Alla dagar	→	→
Fredag-måndag	8.30	13.30
18.30	→	→

Från Grisslehamn	10.00	15.00	20.00
Alla dagar	→	→	→
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10-resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. Extra turer fr. Eckerö: 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. Extra turer fr. Grisslehamn: 5/12 kl. 20.00. Ej trafik 24-25/12 och 1/1 2008 kl. 10.00.

ECKERÖ LINJEN
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 → Sto 15.45

Sönd-tisd 18.00 → M:hamn 02.00
Onsd-lörd 18.00 → M:hamn 03.30

BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

Femdygnsprognos nyan.ax

RING SÅ KÖR VI!

DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

LÖRDAG 24 NOVEMBER 2007

dagens ålänning

"Det är fullt i Tiden"

I lunchstämman i kvarteret I Tiden, it-byggnaden i västra Kliniken i Mariehamn, träffar vi **Sanna Byman**, som jobbar på serviceenheten i huset.

- Det ska skrivas såhär: "ITIDEN", visar hon.

Det där lekadet med versaler och gemena, alltså stora och små bokstäver, som är så vanligt i företagsnamn numera, är inte alltid så populärt bland tidningsfolk. Det bryter mot allmänna stavningsregler och fungerar som företagets logo i stället för att berätta om ett namn. Vi på Nyan har kommit fram till att skriva "I Tiden".

- Det där har jag aldrig ens tänkt på... Men det går väl bra vilket som.

Sanna Byman hjälper hyresgästerna, det vill säga en stor mängd företag, hon hjälper också folk tillrätta och arbetar också en del åt fastighetsägaren Ålands industrihus.

Arbetar du hela dagar?
- Nej, sex timmar om dagen. Det är lagom.

Är det fullt i det nuvarande huset?
- Jo, alldeles, jo.

Och nu byggs det nytt.
- Jag sitter i dag i ett möte som handlar om det nya huset. Allt går bra framåt med det, kan jag rapportera. Och just nu lunchar vi.

Vad gör du på fritiden?
- Jag delar min tid mellan familjen och träningen. Familjen består av **Lasse Karlsson**, som i måndags började sin nya tjänst som personalchef på Birka. Vi har tre barn **Elin**, 15 år, **Emmy**, 13, och **Otto**, just 8.

Jobbar i it-kvarteret.

Sanna Byman hjälper folk tillrätta i I Tiden. På fritiden tränar hon, flera gånger i veckan.

Vad för slags träning kör du med?
- Det är både styrka och gym-papass, fyra eller fem gånger i veckan.

Har det blivit ett behov?
- Absolut. Jag började nu på gamla dagar och ska absolut inte sluta.

Din hälsning till slut.
- Jag kan inte hitta på något annat än att hälsa till alla som jag känner.

Text & foto: KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax

vädret

Lördag

Stockholm: 0,3m +2/+4
Åbo: 0,1m +3/+4

Söndag

Stockholm: 2,1m
Åbo: 0,2m

Måndag

Stockholm: 10
Åbo: 10

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	+4	☁
Åbo	+7	☁
Helsingfors	+5	☁
Stockholm	+3	☁

temp. vind m/s

Nyhamn	+5	N	9
Märket	+3	N	15
Kumlinge	+5	N	7

Vattenståndet i går kl 14

Föglö	+14 cm
Åbo	+10 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	9:00	15:53
Helsingfors	8:41	15:33
Stockholm	8:03	15:07

Max/min temp. 16.11 - 23.11. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+5,9	19.11.	-3,4	17.11.
Åbo	+5,9	22.11.	-8,7	17.11.
H:fors	+5,7	21.11.	-5,2	17.11.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+7	☀
Åbo	+7	☀
Helsingfors	+7	☁

Utomlands i går

Köpenhamn	+8	Paris	+8
Oslo	+2	Wien	+8
Bryssel	+7	Madrid	11
Berlin	+5	Rom	20
Moskva	0	Aten	16
London	+5	Las Palmas	22

Värdertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Spetskål med kycklinglår

400 g spetskål
600 g kycklinglår
salt, peppar
2 msk olja
1 msk socker
2 msk finhackad röd chilifrukt

Ta bort de yttersta bladen på spetskålen. Skär bort rotfästet och strimla kålen grovt. Salta och peppra kycklinglårerna. Stek eller grilla dem i 4 minuter på varje sida. Hetta upp en wok eller stekpanna med olja. Fräs kålen någon minut och blanda sedan ner socker och hackad chili. Stek i ytterligare 2 minuter. Rör om då och då. Smaka av med salt och peppar. Servera till kycklingen. Pasta eller bröd till.

TIPSA 0457-313-4444 **MESSA 0457-323-4444** **RING 018-23444**

DU SER MEN SYNS DU?

Enligt lag
ANVÄND REFLEX!

Ålands landskapsregering

F:ma BÄTTANS städning & fönstertvätt

- Hemstädning
- Trappstädning
- Kontorsstädning m.m.

Tel 0457 361 3200

Säkrest kl 16-18 (avdragsgillt i deklaration)

ARKIPELAG

NY MENY med höstens smaker och viner valda med omsorg

varmt välkomna till vår restaurang Borgå och Ari med personal

Tel 24020 info@hotellarkipelag.ax www.hotellarkipelag.com

KUMHO DÄCK

Kumho 185/65 15" 84€

Nankang 185/65 15" 62€

J-S DÄCK
Jomala, Torp
Tel 040 729 4200
0400 804190

KERMANSAVI

www.kermansavi.fi
www.tulikivi.com

TULIKIVI

Besök vår UTSTÄLLNING i Kalmarnäs och bekanta dig med vårt sortiment

SKORSTENS SPECIALISTEN PÅ ÅLAND

GMATTSSONS MURERI

Kalmarnäs 212, 22 140 MARIEHAMN
ÖPPET: tor 18-20, fre 14-16, lör 12-15
Fax 12 688, e-post: gm.mureri@aland.net
Bosses 0457 361 3977 Kent 040 550 2649

SVERIGES POPULÄRASTE HUSPRISER

ALVSBYHUS

LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV

HÄMTA PRISLISTA PÅ WWW.ALVSBYHALO.FI

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333

14-18 år?

Vi finns till för dig också! Många av dina jämnåriga tar kontakt med oss. Helt anonymt, numret syns ej på telefonräkningen. Det kan vara till stor hjälp att sätta ord på det man känner och tycker. Du kan också mejla till BRIS.

Bris-mejlen www.bris.se

BRIS Ålands landskapsregering
BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET